

Душан Јелић
А БОГ САМО
ЋУТИ И ГЛЕДА

Одговор на обмане хрватских аутора
о рату у Билогори 1991.

ЗАВИЧАЈНО УДРУЖЕЊЕ "БИЛОГОРА"

Душан Јелић
А БОГ САМО ЋУТИ И ГЛЕДА

1. издање

Издавач

Завичајно удружење "БИЛОГОРА"

Београд, Тоше Јовановића 16

bilogora@bilogora.rs

Редакција за штампане и електронске медије

bilogorain@gmail.com; office@bilogora.rs

Уредник

Ранко Раделић

Графички дизајн

Милан Дијаковић

Технички уредник

Слободан Раделић

Штампа

„DONATGRAF“, Гроцка

Тираж

150 примјерака

*Насловна с. - обрађена аутентична фотографија од 1. новембра 1991.
у селу Дјаковцу, снимљена из посљедњег возила билогорске колоне - РР
Задње корице – Источна Билогора са зоном под контролом ТО Г. Поље*

Душан Јелић

А БОГ САМО ЋУТИ И ГЛЕДА

*Одговор на обмане хрватских
аутора о рату на Билогори 1991.*

БЕОГРАД, 2016 (7524)

Нијемци су нас позвали да бранимо и њих и Европу од бијесних Исмаилћана. За узврат нам дадоше потоке и ледине, шуме и брдине и ми дођосмо са својим стадима и јатима и својим дијелом неба.

Кад смо их одбранили, усправили и научили да говоре, њихова срца су и даље била нијема, а њихове ријечи режање и клетва.

Повели смо онда своју преживјелу нејач и старце и са собом понијели само небо.

Рани мраз на Билогори

---

25 ГОДИНА ОД ЕГЗОДУСА СА БИЛОГОРЕ

Књига Душана Јелића стиже нам управо у тренутку када су прије 25 година за српски народ источне Билологоре трајали „одбрана и посљедњи дани“. Тог 1. новембра 1991, послије једног дугог дана и једне страшне ноћи, скоро комплетно становништво 23 билогорска села и дијелови још 15 насеља, прешли су ријеку Илову и напустили Билогору, све што је носило српско име и могло се кретати, а с њима и око 250 припадника других народности, Чеха, Хрвата, Мађара, Рома, па и Талијана. Рат против десетоструко јаче силе се није могао добити, али се није смио ни изгубити. Преко 4.500 глава је 1941. сатрто, друга трећина је нестала у расељавању села шездесетих одина, а оно што је остало од некада моћног билогорског рода, није било довољно да се одбрани завичај, питомина у којој се живјело чак четири вијека. Морало је усталом да се претекне и да се исприча та древна, па и Билогорцима слабо позната прича, посебно њена два посљедња ратна поглавља, која, чини се више говоре о свијету на почетку трећег миленијума, него о билогорским ратницима и сељацима.

Може се оправдано питати, зашто се чекало четврт вијека да се јасно проговори о ономе што није само пуко историјско догађање, већ судар свјетова скоро на граници онтолошког, не само за Билогорце и не само за Србе. Зашто се није одговорило онима који су са нестрпљењем пожурили да приповиједају своје измаштане историје и конструкције из којих су нас гледали крва-

---

вим очима. Морамо се отворено запитати није ли дошло вријеме да се проговори о разлозима и географији те србомржње.

Упитаност над узроком те страховите народне голоте, упитаност над извором непојамног зла и гријеха који га је произвео и још увијек производи, не дозвољава нам да затварамо очи. Без памћења и меморијалних центара, без достојанства и самопоштовања неће нам ништа вриједити већ излизана флоскула „да нам се не понови“. Поновило се, Билогорци су ту лекцију научили и она нам јасно може показати и гдје ће се то поновити, гдје ће поново звијер провалити из бездана.

Наше садашње друштвено стање је такво да морамо бранити мртве да би се спасили живи.

Душан Јелић нам је дао примјер, један од могућих и доступних у мноштву које треба урадити. Душан је био 1991. на извору догађања скоро непознатог у јавности, чији значај тек полако допире до аналитичара, историчара, па и политичара.

Године 1991. билогорски род је као представник легалне и легитимне државе нападнут од паравојних усташких снага непризнате државе. Злочинац се 1991. вратио на мјесто злочина, а свијет је глатко прешао преко тога и наградио га. То се није могло незнати и **тако је у Билогори 1991. и касније у Крајини почињен први планетарни, цивилизацијски злочин.**

Осјетивши неким својим инстинктом да се ту у Билогори нешто необично десило, што би на дужи рок могло потаћи неугодна и озбиљна питања за хрватску државу, два пара, да тако кажемо, списатеља, на своју иницијативу, а висока је вјероватност по диктату оних са

већим сензибилитетом за геополитику, кренули су у авантуру писања.

Литерарни пар Дебић-Делић попут Иљфа и Петрова, својим фантазмагоричним конструкцијама понегад може неодољиво натјерати у смијех. Да има неку литерарну вриједност, „Откос“ би могли убројити у фантастику, у неки поджанр алтернативних стварности. Нажалост, он је инспирисан и има додирне тачке са сасвим реалним догађањима и људима, и у служби је, ма како приземан ниво те службе био, пројекта затирања једног народа.

Ради се наравно о клишеима, унапријед задатим ставовима, отвореним лажима и фалсификатима, субјективним ставовима и србомржњи, али то је изгледа прихватљиво за уво хрватске публике.

Душан Јелић се осврнуо и на *uradak* другог пара из бранше хрватских беспризорних списатеља, у којем се такође опширно говори о драматичним догађајима на грубишнопољском дијелу источне Билогоре с краја 20. вијека. Други је већ екипа са софистицираним рјечником и научним педигреом и утолико са муком да фингира и неку референцу и извор информације, а не да се ослања само на голу инспирацију. То је тек позориште у којем се провидним интелектуалним вратоломијама покушава доказати да су српске избјеглице псеудоизбјеглице, Билогорци окупатори у својим селима, да се о ЈНА и не говори, то је нешто што се у многим главама у тој балканској земљи подразумијева.

Проглашавање ЈНА, послије боравка скоро пола вијека у Хрватској окупатором, након побједе над фашиз-

---

мом и усташтвом којој су не мали допринос дали и Хрвати, напосто значи пораз антифашизма у хрватском друштву, ако је већински икада и био искрено прихваћен, судећи по томе колико је данас политички живо наслијеђе НДХ. Хрватски лидери су уз обилату помоћ западних инструктора и у служби њихових геополитичких пројеката, индоктринисали властито *pućanstvo* и поистовјетили демократију са приликом да се укину људска и политичка права Србима, а на мјесто антифашистичке и дезорјентисане ЈНА да се силом инсталира властита оружана сила. Оно што остаје од Хрватске после те операције, у политичком је смислу НДХ, а њена оружана сила хрватска *vojnica*. Тако је алхемијом западних ментора демократија у Хрватској у основи повампирили фашизам, односно, хрватски спецификум – клерофашизам. Међутим, изгледа да он има одређени „коалициони капацитет“, који се без тешкоћа толерише у западном свијету. Уосталом, пљачка, геноцид, отимање животног простора и бешћашћа свих врста, бар на српском искуству, иманентна су данашњим водећим западним демократијама

Усташтво које је у потаји гмизало 1991, данас, у другој деценији 21. вијека, промовише се у Хрватској на сав глас, на медијима и из министарских фотеља. Свијет то као не примјећује, а као и 1941, **Бог само ћути и гледа**.

А ми, ми нисмо узрок, ми нисмо ни повод, ми смо парадигма која антиципира праксу са којом свијет нити смије, нити може, нити треба направити и корак даље док се она не исправи. Напосто, погубно је дивљаштво износити у отворени космос. РР

ОДГОВОР НА „ОТКОС“
или о томе које су боје очи вилиног коњица

---

*Црнци могу да нађуше расисте, баш као Јевреји
нацисте, а Срби Хрвате!*

*Боб Дилан, добитник Нобелове
награде за књижевност 2016.*

ОДГОВОР НА „ОТКОС“

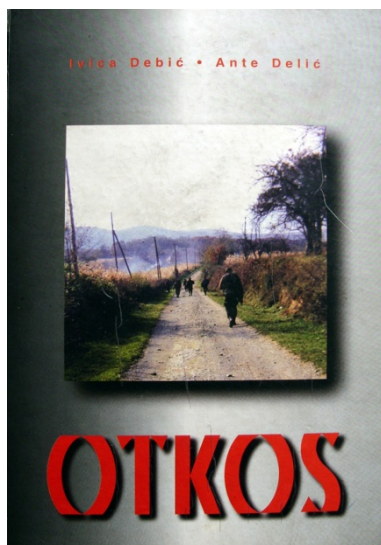
или о томе које су боје очи вилиног коњица

Повод за писање ових редака је осврт на „ОТКОС“, књигу аутора Ивице Дебића и Анте Делића, издату у Бјеловару 1999. године у наклади *Матице хрватске* Грубишно Поље¹.

Читајући ово писаније, човјек не може да се не запита шта је то нагнало ову двојицу професора да падну на овако низак интелектуални ниво и напишу „књигу“ (коју би само због корица могли тако назвати), а у којој износе бруталне, готово невјероватне лажи и фалсификоване чињенице и оставе иза себе као писани траг. То није ништа друго, већ срозан људски ум заробљен у блату нацизма и шовинизма (ушаштва), веома лоше маскирана национална и расна искључивост, њихова патолошки болесна мржња (ко ли их само одгоји тако?) према свему ономе што је српско. Није било довољно ни то што су кроз историју Хрвати² стално тежили за етнички чистом Хрватском (то им је коначно успјело 1991 – 1995. године већ се кроз писање ове књиге и дијељење ученицима осмих разреда за

---

¹ Као суиздавачи књиге наводе се „Prosvjeta“ d.d. Bjelovar те UHBDDR Zagreb, а као Уредништво издања Мирослав Новак, Људевит Сакал, Божанић Горан и Домагој Дебић.

одличан успјех, јасно види намјера да се ширењем те своје „истине“ на нове генерације геноцид над Србима настави тамо гдје није окончан. Ова књига је у служби, ма како приземан ниво те службе био, пројекта затирања једног народа.

О АУТОРИМА И РЕЦЕНЗЕНТИМА

Иако аутори књиге „ОТКОС“ не заслужују да се о њима било шта каже, сами су овом књигом о себи рекли све, ево ипак неколико реченица о сваком од њих и њиховим рецензентима.

Анте Делић долази у Грубишно Поље 1981. године са подручја Славонског Брода и запошљава се као професор биологије у Средњошколском центру. Приликом његовог запошљавања директор ове средњошколске установе је био Србин. Нико га за ништа није посебно питао нити провјеравао, већ је примљен као и свако други ко је запослен у Центру. Одмах је добио стан (једноособан, а касније трособан за који није имао тада увјете, а помогло му се и при опремању тог стана). Као и свима који су се жељели усавршавати, то је и њему омогућено, па је и магистрирао и докторирао док је радио у Средњошколском центру Грубишно Поље. Овакве услове није нигдје имао, па се, да би се „одужио“ грађанима општине Грубишно Поље, ставио на чело провођења геноцидне политике хрватске власти над недужним српским становништвом билогорског краја. Иако је ту живио једва десетак година и није познавао

---

² Под етнонимом *Хрвати* у овом осврту углавном подразумевамо лажне Хрвате и Псеудословене, који су прије свега војници ватиканског прозелитизма, па тек онда Хрвати и Словени само по имену.

ни крај ни становништво, то му није сметало да га назива свакаким именима, од србојугославена до четника, србо-четника и сл. Према свједочењу ухапшених и мучених цивила у подрумима хотела „Билогора“ 1991. године (Димић, Тијеглић, Раљић и други), Делић их је обилазио ради размјене и присуствовао њиховом малтретирању и мучењу. Приликом тражења пропуснице једног од мученика из овог подрума (Раљић), Анте му није дао, већ је одговорио: „Идите ви четници у п. материну. Идите куда хоћете. Вама не треба пропусница“.

Ивица Дебић је дошао у Грубишно Поље 1985. године из Вировитице, гдје је радио у Средњошколском центру као професор физике и био подстанар код станодавца Србина. Србин је такође био и директор Средњошколског центра у Грубишном Пољу који га је примио на посао. ОDMAH је добио новоизграђен двособан стан. И њега, као и Анту Делића и било кога другог средина је веома добро прихватила с обзиром на то да је био професор физике и дефицитаран кадар, а политика Центра је била што боља и квалитетнија настава. Рођен је у мјесту Гора код Петриње, познатом усташком мјесту за вријеме 2.свјетског рата. Иако је, као и Анте Делић, имао изванредне услове за рад и напредовање и није познавао средину у којој је боравио само пет година, ипак се ставио на располагање геноцидној политици хрватских власти у стварању потпуно етнички чисте Хрватске.

Рецензенти ове „књиге“ су бивши генерал ЈНА и командант V корпуса **Мартин Шпегел**, те **Мирослав Јерзечић** који је до 1990. године такођер био припадник ЈНА.

Мартин Шпегел је познат по шверцу оружја из Мађарске (о чему постоји видео запис), често је био гост у Гакову, гдје је расељено српско село да би се изградио војни

полигон Вараждинског корпуса и неколико кућа за одмор. Тако је и Шпегел, користећи последице пензионисања своју вилу у Гакову као базу за криволов, а војнике полигона за гониче, био у прилици да обиђе околину о којој на стр. 7 ове књиге каже:

„Malo je mjesta u Hrvatskoj koja imaju takav specifičan političko – geografski položaj kao što ga ima Grubišno Polje. Ovdje je bila predviđena „duboka i čvrsta zapadna granica „Velike Srbije“. Nisu to bile tek tako rečene nakane neakvih Garašanina ili Moljevića već konkretna politika i vojna agresija Srbije i JNA za uspostavom tih granica od istočne Bilogore preko zapadne Krndije, Papuka i Pšunja sve do Save i dalje na jug uključujući i Zadar“.

Гдје је ово Шпегел могао прочитати и ко је предвидио ту границу? У којим документима он може пронаћи такву политику? О каквој војној агресији Србије и ЈНА је ријеч?

Ни бригадир **Мирослав Јерзечић**, који је до 1990. г. такођер био припадник ЈНА, као ни Шпегел, не познаје средину о којој пишу аутори, али без провјере, на ријеч прихваћа вјеродостојност таквог писања, иако признаје (стр. 9-10):

„... čitatelju, koji se u to vrijeme nije nalazio na tome prostoru, teško bi bili razumljivi društveni, politički, gospodarski i svekoliki drugi uvjeti i stanje od samih početaka borbe za hrvatsku državnost...“

„Iako su u knjizi vjerno oslikani vrijeme i sva zbivanja u doba stvaranja hrvatske države tijekom ratnih djelovanja, autori, koji su kao intelektualci, kako je iz knjige razvidno, bili od samih početaka sudionici tih zbivanja i njihovi djelotvorni pokretači, nisu se ipak mjestimice mogli odvojiti od svojih subjektivnih promatranja ... Međutim, to u cjelini nimalo ne uma-

---

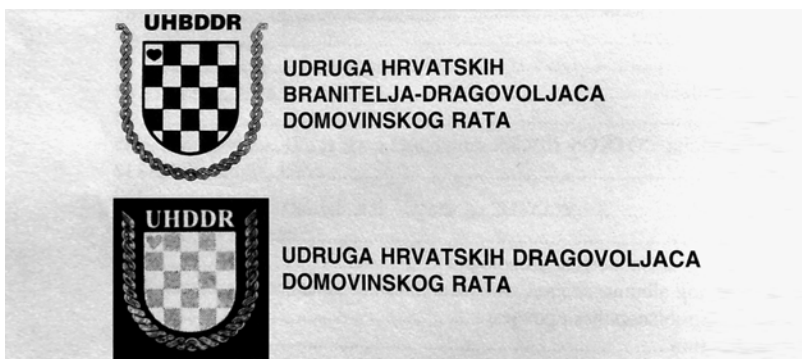
njuje vrijednost djela, već će, nasuprot, uz punu vjerodostojnost izloženog, sigurno pružiti čitatelju posebnu draž.“

А затим каже: „*Posebna vrijednost knjige su vjerno i zanimljivo prikazani konkretni politički, ljudski i gospodarski odnosi na tom području, ali zbog zornosti i plastičnosti njihovog prikaza oni se mogu isto tako usporediti sa stanjima na drugim područjima i imaju univerzalno značenje za područje cijele Hrvatske.*“

Гдје у књизи Језерчић проналази да су објективно *prikazani konkretni politički, ljudski i gospodarski odnosi na tom području* и какво универзално значење имају за цијелу Хрватску? Да ли се то односи и на она подручја гдје није било Срба?

На основу којих сазнања Језерчић говори о *политичким, господарским и другим увјетима*, а без којих сазнања они *teško bi bili razumljivi?*

Обзиром да сам рођен на том подручју (у Малој Барни, 1949. год), да сам ту завршио основну школу, гимназију,

О усташком карактеру књиге јасно говори симболика на грбовима њених суиздавача и спонзора са првим бијелим пољем и наглашеним латиничним словом U

радио скоро двадесет година, обављао низ друштвених, политичких, спортских и других функција, да нешто знам и из историје, да познајем многа друштвена и политичка збивања, нарочито у периоду 1971. до 1991. године, сматрао сам за потребно да дам осврт на писање у овој књизи и тако допринесем што објективнијој истини.

КРАТКА ИСТОРИЈА БОЛЕСТИ

Коријени ових догађања потичу послје расцјепа црква половином XI stoleћа, када су намјере римокатоличке врхушке биле помјерање своје зоне утјецаја на српски историјски и етнички простор, које иначе трају до данас, а познате су још у вријеме Турака, затим Аустроугарске за вријеме Марије Терезије, а нарочито у Другом свјетском рату 1941. године стварањем НДХ на челу са Павелићем. Те је године у веома кратком периоду, као нигдје до сада, било толико масовних ликвидација Срба, Јевреја и Цигана на тако бруталан и чудовишан начин да педантни истраживачи овог јединственог планетарног злочина разликују преко 50 различитих група начина убијања људских бића, гдје нож, чекић и маљ чак и не спадају у најстрашније.

Послије 1945. НДХ је готово заборављена, Хрватска је преведена у побједнике, а о злочинима у логорима Јадовно, Јасеновац, Госпић, „Даници“ код Копривнице, Сланом на отоку Пагу и на низу других мјеста, врло мало се знало и није се говорило готово до потпуног заборава. Многи су злочинци остали непознати, многи некажњени, а путем ватиканских „пацовских канала“ и уз помоћ британских агената отишли су у друге државе. Аргентина, Канада, САД, Аустралија и друге земље постале су уточишта за усташке злочинце, гдје су уз несумњиву институционалну помоћ наставили да раде на остварењу својих циљева. Заборав-

---

љајући на све то, градећи „братство-јединство“ Срби су све своје потенцијале укључили у изградњу нове Југославије и Хрватске у њој.

Долази 1971. година и „хрватско прољеће“ познато и као МАСПОК. Изнуђеном реакцијом Тита и смјењивањем неких челних људи у Хрватској МАСПОК је угашен, али учесници нису кажњени, већ су распоређени на нека друга радна мјеста на факултетима, институтима, па и државним друштвено-политичким организацијама. 1971. год. је била нека врста пробне вјежбе и генералне пробе, а њени актери су могли и даље да раде у „илегали“ на разбијању СФРЈ, како се касније показало – у служби и по нацрту промотера Новог свјетског поретка.

Неуспјеле привредне мјере приморале су југославенске власти да прибјегну страним кредитима, а услов под којим су добијена ова обилна финансијска средства била је промјена устава земље. Тако је 1974. у години усвајања новог Устава СФРЈ дуг земље повећан са 6,5 на 15,2 милијарде долара, а широка овлашћења дана републикама, али и аутономним покрајинама у саставу Србије. Вето као инструмент зауздавања Србије од стране аутономних покрајина у обрнутом правцу није могао бити примјењен, те се елиминисањем Србије као јаког федералног гаранта стабилности државе могло прићи њеној дестабилизацији. Још крајем 70-их година аутор ових редака је видио карту ЦИА о Југославији разбијеној на осам дијелова, што ће рећи да овај далекосежни план свјетских центара моћи ни данас не смијемо сматрати окончаним.

1980. године умире Тито. На чело република и покрајина, као и на чело СФРЈ, долази Предсједништво као колективни орган. Сецесионисти у Словенији и Хрватској уз притисак и помоћ великих сила, Америке, Њемачке, као

и Ватикана и њихових вазалних извршиоца у стварању Новог свјетског поретка, виде своју шансу за остварење „тисућљетног“ сна и конституисање својих држава. Како по Уставу СФРЈ, а и република, било која акција за отцјепљење и осамостаљење није била једностраним актом могућа, то се морао прво наћи „кривац“. Ради се о манипулативној политичкој технологији, некој врсти *false flag* операције као уводу у радњу коју се жели провести, а која се иначе коси са позитивним законским прописима. Прво се маркира *кривац*, потом се фалсификованим информацијама спинује о тој тобожњој кривици јавност, а онда је пред том јавношћу лако оправдати властито непоштивање и Устава и закона. Данас о томе има много примјера, а и књига о којој ће бити говора је еклатантан примјер те технологије и доказ за њену примјену и на локалном плану.

Међутим, на нивоу СФРЈ није све тако једноставно функционисало. Комунисти су створили другу Југославију и разбијање њиховог јединства је био *conditio sine qua non* да би се разбила и држава. Године 1989, на 14. Конгресу СКЈ се већ види да СКЈ није већ дуже вријеме јединствен, односно да постоји девет организација СК (6 републичких, 2 аутономних покрајина и СК у ЈНА). Конгрес прво напуштају Словенци, а затим и Хрвати. За то се окривљује Србија персонифицирана кроз предсједника Србије Слободана Милошевића. Заобилазећи уобичајену формалну процедуру по којој се Слободан Милошевић морао прво именовати као објекат партијског преиспитивања и критике у оквиру дневног реда, а за што је др Стипе Шувар као предсједник ЦКСКЈ имао овлашћења, он заједно са Ивицом Рачаном, секретаром ЦКСКХ и другима наступа организовано у емисијама РТВ Загреб са нападима и ниским ударцима по С. Милошевићу, окривљујући га за све и свашта, плашећи

свој народ и припремајући га за све оно што ће се касније догодити 1991. године. Како су Срби, због слободарског духа и јаког националног идентитета, као и због географског положаја, били увијек за поштивање правних норми, културних и етичких вриједности и принципа, те самим тим у опозицији спрам успостављања свјетског господства и замјене цивилизацијских вриједности, били су идеални „кривац“, све предрадње су успјешно обављене и СФРЈ се могла разбијати.

У вријеме када се у Хрватској већ увелико оснивају националне политичке партије, ХДЗ, ХДС и друге, када без икакве контроле али и уз позиве у Хрватску стижу из емиграције усташе и њихови идеолошки настављачи, то није случај и у другим републикама. Крунско оправдање за све ове поступке хрватске власти налазе у „источном гријеху“ Срба, Србије и Милошевића који тобоже „желе Велику Србију“, под којом (да ли само преваспитани?) хрватски народ све масовније почиње подразумијевати и постојећу Југославију, а обезушашену и антифашистичку Хрватску послје 1945. као од ЈНА и Срба окупирану територију.

1990. године долази до вишестраначких избора, те у Хрватској побјеђује ХДЗ и бивши генерал ЈНА Фрањо Туђман за предсједника, који тиме постаје један од четири „оца“ нације, сљедбеник Анте Старчевића, Стјепана Радића и Анте Павелића. У владу улазе и емигранти, Срби се десперадоски и протууставно бришу из устава као конститутивни народ и постају мањина, уводи се усташка терминологија у државне послове, мијења се састав полиције, оснивају се паравојне формације, ХДЗ се наоружава, из затвора се пуштају робијаши, почиње малтретирање српског живља, догађају се и ликвидације попут оне у Загребу породице Зеџ, итд, итд.

Дакле, Хрватима је пружена прилика да други пут у 20. вијеку реализују своју геноцидну политику за систематско истребљење Срба у Хрватској и остваре понајвише туђи план стар вјековима. Рат је могао почети и овдје морамо **повјеровати изјави Фрање Туђмана да га не би било „да га Хрватска није жељела“**.

У том рату први озбиљни геноцидни удар хрватске правожске извршен је на народ источне Билогоре 31. октобра 1991, дакле на потомке оног истог српског народа који је и 1941. г. био прва мета клероушашке Хрватске, гдје је још у априлском рату, 12. априла 1941. одведен Симо Ормановић из села Беденичка, 20. априла Срби Ласовца, а у ноћи 26. на 27. април 1941. на пут без повратка одведено је преко 500 Срба мушкараца из грубишнопољских села и убијено у Јадовну.

ПОГЛЕД НА БИЛОГОРУ

У контексту општих догађања мора се посматрати и специфични политичко-географски положај источне Билогоре од Јасенаша до Северина, који је још од 16. вијека истурени, најисточнији „клин“ аустријског царства према турској империји, а тај са три стране изоловани положај одредио је и његов будући административни статус од времена Војне крајине до послје 2. свјетског рата, а имао је и немали утицај на организацију православне цркве, политичке прилике и цјелокупно културно наслијеђе овог краја. Упорно чување архаичних обичаја, рјечничког блага и духовног наслијеђа као израза народног идентитета није могло да не буде трн у оку најприје ватиканског прозелитизма, па хрватског ексклузивизма који еволуира од дефинисања Срба као „реметиљачког фактора“, преко бру-

---

талног усташтва до ригидних неоусташких метода Туђманове власти и њених настављача.

Билогорски „клин“ на аустријској карти из 1782.

Укидањем Војне крајине, некадашњи српски духовни и политички центри Северин и Велика Писаница помичу се на исток, тако да Грубишно Поље са својом околином између 1. и 2. свјетског рата постаје носилац билогорског српског идентитета и као такав први на геноцидном удару хрватских власти 1941. године, плаћајући за своје српство цијену високу до неба у Јадовну, Јасеновцу и на страиштима у скоро сваком билогорском селу.

Послије 1945. године о жртвама и злочинцима се изван Билогоре није ни знало, а и овдје је готово заборављено и оно што се знало и до сад није обзнањена истина⁴ о преко 4.000 убијених у Јадовну и Јасеновцу и широм Билогоре, те преко 4.500 укупно у геноциду и отпору злу несталих

Срба источне Билогоре од Северина до Јасенаша, око 25% предратне популације. Ако томе додамо 2741 протјераних у Србију, стотине покрштених, „онда се морамо на сав глас запитати ко је то и у чије име заташкао, а када то сазнамо, онда те сподобе још гласније сместити на ђубриште историје. Без тог ултимативног чина постајемо и сами злочинци укидајући својим потомцима идентитет, а тиме и постојање на равни историје. Ако та историја није детерминисана, ако је божанска промисао само мит или њени узуси царство свих могућности, онда ни наша одговорност нема горњу границу“.

1971. године тзв. МАСПОК у Грубишном Пољу не постиже значајнији успјех, захваљујући вјеројатно и саставу становништва који су чиниле 21 националност.

Послије избора 22. априла 1990. године и побједе ХДЗ-а на републичком нивоу, већ се почиње више осјећати хрватски национализам или боље речено шовинизам, избјегавају се дружења са Србима, дојучерашњи другови и пријатељи називају се четницима, србочетницима и проглашавају заједно са ЈНА агресорима и непријатељима Хрватске. Хрвати се тајно наоружавају почевши од 21. октобра 1990. год. (стр.36), што је одмах био и знак за почетак провокација. Као и 1941. године, када 26. априла из Загреба долазе оружници у Грубишно Поље, тако и 1991. долазе ЗЕНГЕ са стране, овог пута из Бјеловара и Вировитице, да праве „ред“. Мијења се састав полиције, из затвора стижу пуштени криминалци.

---

⁴ На основу истраживања у оквиру пројекта Завичајног удружења „Билогора“, *ЖРТВЕ БИЛОГОРЕ XX ВИЈЕКА*, започетог 2015, а које је указало још у почетној фази да је број жртава за неколико стотина већи него у досадашњим пописима.

У Грубишном Пољу у исто вријеме на изборима побјеђује СДП Ивице Рачана. Већина Срба гласа за СДП. Након оснивања ХДЗ и СДС, већина одборника Хрвата прелази у ХДЗ, а Срби у СДС. Долази до парламентарне кризе. Иако су Срби имали већину у Скупштини општине, због Закона о изборима и постојања три вијећа могли су да донесу одлуку о понављању локалних избора. Нису то учинили, већ су донијели одлуку о формирању Клуба српских одборника, што се ускоро показало као политички промашај. (Аутор ових редака је предложио једном члану ХДЗ-а и посебно предсједнику СДС-а Бранку Поповићу да донесу одлуку о понављању локалних избора, са чим се члан ХДЗ-а сложио и организовао састанак за договор око тога. Предсједник СДС-а је имао другачије мишљење иако је био упозорен да ће, уколико се избори не одрже, са нивоа републике бити именован повјереник за општину Г. Поље, што је у основи принудна управа у којој ће ХДЗ на власт доћи без избора, што се и догодило).

Након формирања ЗЕНГИ нова власт први пута показује своје право, усташко лице, иако се још крије иза флоскула о „mladoj hrvatskoj državi“, „demokraciji“ и тобожњем неравноправном положају Хрвата у општинским структурама још од 1945. Малтретирају се и провоцирају, а затим и незаконито приводе и хапсе многи угледни Срби (Боро Димић, Живко Ћетковић, Др. Душка Даљуг, Живко Сукур, Илија Стојић, Милан Бозета, Милорад Бубић, Млађен Кекезовић, Миле Дробац, Ђуро Љуштина, Драган Мачак, Саво Карановић, Милорад Торбица, Спасо Милошевић, Дмитар Станић, Милојко Раљић, Мићо Васиљевић, Ненад Вурдеља, Почуч Милорад, Милан Царић, Тврдоријека Стеван и др).

Ухапшени се држе у импровизованим затворима (подрум хотела „Билогора“, „Дожудићкин“ подрум, подрум у

бившем Штабу ТО и друге локације), злостављају, пљачкају, пребијају, а неоусташе не презају ни од сакаћења и убистава. Тако су након звјерских тортура одведени у непознатом правцу и убијени Спасо Милошевић, Дмитар Станић, Драган Мачак, Стево Тврдоријека и други ....па се ни до данас не зна гдје им кости почивају.

Тако су се нововјеки усташе преобучени у демократско рухо одмах на почетку легитимисали, да не буде забуне. Могло се, наиме десити да неким чудом и Срби повјерују да је хрватска власт дошла на валу тада актуелних политичких промјена у источној Европи и да то уствари значи мало мање самоуправњања и мало више пара. Али, тада не би било отпора, „*robunjenih Srba*“, не би постојали разлози за тако жељени рат и обрачун са „*remetilačkim faktorom*“, за протјеривање и рјешење српског питања. На крају, не би било будућности, јер у безнадно затуцаним и болесним правашко-франковским и домољубно-ушашким главама будућност и суживот са Србима не иду заједно.

Све је то обилато гарнирано са псеудохришћанским пренемагањима и ватиканско-прозелитским инструкцијама које су дозволиле шачици људских отпадника да и 1941. и 1991. године убијају у Христово име и да Блажену бестидно деградирају у своју краљицу којој приносе људске жртве. Рецимо отворено, јер дошло је вријеме да се о томе не смије ћутати:

Ушаштво је антипод хришћанства и сатанистичка религија која не може без крвних жртава, а има доказа и сведочења још из 1941. да му није стран ни ритуални канибализам.⁵

---

⁵ Зјајвук, Јаромир, *Стратегија преживљавања, ПСТ*, Јагодина, 2008, стр. 26.

У мемоарској литератури из 2. св. рата постоји низ свједочења о томе да су усташки крвници лизали крв са ножева после клања, пили крв жртве из отворених жила, а у једном наврату су партизани после протјеривања усташа из сатртог српског села затекли пет бурића пуних још топле крви намјењене вјеројатно иницијацији младих усташа.

Да ова пракса није нововјеки изум у НДХ свједочи илустрована књижица штампана у Лондону 1638. године под насловом "Жаловање над Њемачком" у којој се описују страхе рата и где описују Хрвате како, између осталог, „једу дјецу“. Силили свештенике да се моле пред олтаром док су их клали, силовали жене у цркви. вадили људима очи, дерали кожу, јели новорођенчад, резали женама руке и ноге, пекли живе људе, чупали прсте са ужетом, одерали људима лице, резали нос и уши и правили од њих привјеске, бацали жене у ријеку, сипали људима мокраћу кроз цијев у стомак ...” „Жаловање над Њемачком” није усамљен примјер, постоје обимна свједочења на тему – в. 203. стр. ове књиге.

Иста, ако не и страшнија свједочења имамо из 2. свјетског рата. Да би се још упознали са педигреом аутора и свјетоназором који бране својом књигом, а којом се јасно декларишу ко су, илустроваћемо то и једним текстом – писмом Др Првослава Гризогона Алојзију Степинцу од 8. фебруара 1942. – ПРИЛОГ II, стр. 217

ПУТ У РАТ

Послије именовања ровјереника од стране ХДЗ власти у Загребу, принудна управа све више постаје окупациона управа, заузимају се постепено све доминантне позиције у општини, а Срби потискују и отпуштају чак и са обичних радних мјеста. Након првих јасних знакова почетком августа, да се српско становништво неће безвољно препустити пројектованој судбини, слиједи милитаризација Г. Поља и остатка општине, малтретирања и хапшења, а ЗЕНГЕ (жаргонски израз изведен од скраћенице ZNG за хрватску паравојну формацију *Zbor narodne garde*) заузимају многе просторије међу којима и основну школу и траже да им се дозволи смјештај и у Средњошколском центру. Лично код мене (у то вријеме сам био директор те институције) заповједник Зенги Златко Мађерух шаље двојицу (Жељко Волф, другом се не сјећам имена - бивши моји ђаци) својих подређени по кључеве, што сам ја у присуству повјереника Ивице Волфа, иначе мог школског друга из гимназије и саиграча у НК „Билогорац“ (био сам тад код њега у канцеларији) одбио и нисам дозволио.

Због свега тога неки људи се са својим породицама склањају код пријатеља и рођака у Велику и Малу Ператовицу, Мали Грђевац и друга билогорска села, те у Србију, Босну, Словенију, па и у Истру и другдје. Видећи да је ситуација све гора и да скоро неће почети нова школска година, 13. септембра.1991. године одлазим са породицом (двоје дјеце и супругом, њиховим књигама и њихове одјеће колико је могло стати у „стојади-на“) преко Великих Зденаца, Великог Грђевца, Бјеловара, Ђурђевца и Мађарске за Србију, са намјером да дје-

---

ца буду код бабе и иду тамо у школу, а ми да се вратимо у Грубишно Поље, јер још увијек нисам вјеровао да ћемо на крају 20. вијека ратовати. У међувремену (16, 17. и 18. септембра) Хрвати су заузели све пограничне карауле, стање је било све горе, тако да ми се намјера није остварила. Обзиром да је информација о стању на подручју општине Грубишно Поље било врло мало, одлучим да одем тамо и увјерим се шта се догађа.

Кренем 13. октобра 1991. год. са једним камионом пуним намирница и робе сакупљене преко Црвеног Крста, стижем у Кореничане 14. септембра, затим у Дјаковац 15, а у Велику Ператовицу 16. септембра 1991. год.

По доласку у Ператовицу уочио сам да ту нема нити једног војника ЈНА, већ да су ту само људи са овог подручја и неколико непознатих, за које сам чуо да су са подручја општине Бјеловар, који су се ту склонили. Неке организоване војне јединице нисам примјетио, већ су људи распоређени на страже на многим мјестима, углавном у близини мјеста становања, обзиром да је то подручје више десетина километара дужине.

Након посјете родитељима у Великој Барни (задржао сам се два дана) одлазим поново у Велику Ператовицу, а затим у Горњу Рашеницу, гдје боравим два дана. Након одлуке Штаба ТО Грубишно Поље да ће на локацији Дјаковац-Турчевић Поље бити резервни положај и да ту треба формирати јединицу снаге чете, замољен сам, обзиром да ме већина људи та два села познаје и као бившег функционера, да одем на то подручје и помогнем у организовању смјештаја, рада кухиње, снабдијевањем огрјевом и другим .... јер зима је на „прагу“, што сам ја и прихватио. Иначе, формално до формирања чете никад није ни дошло. Ту сам боравио све до 31. ок-

---

тобра 1991. године и организовао извлачење колоне уз блатњаво брдо код Турчевић Поља, све до раних подневних сати 1. новембра 1991. Тада сам сјео на једну приколицу и отишао преко Илове до Кореничана, гдје су тада били смјештени скоро сви људи избјегли са Билогоре.

КОРИЈЕЊЕ ДУБОКО ЧЕТИРИ ВИЈЕКА

Дакле, **31.10.1991.** године почела је „чувена“ операција **„ОТКОС-10“**, која је „ослободила“ општину Г.Поље од свог билогорског (читај српског) становништва, односно етнички очистила, што је уствари **прво етничко чишћење на простору Хрватске**, о коме се готово и не зна нити говори. Овдје је важно нагласити да је то вријеме кад још постоји држава СФРЈ и ЈНА као једина легална војна сила, те да је Хрватска међународно призната неколико мјесеци касније, почетком 1992.

Књига **„ОТКОС“** аутора Ивице Дебића и Анте Делића названа по операцији **„ОТКОС-10“**. (*...„ponosni smo na prvu veliku pobjedu u Domovinskom ratu, na oslobodilačku operaciju „ OTKOS-10. - ријечи аутора – стр. 5.) „... da će ova knjiga imati istaknuto mjesto među najznačajnijim djelima koja se o ovom teškom i nadasve značajnom razdoblju hrvatske povijesti tek trebaju napisati, a čitateljima će biti zanimljivo i poučno štivo.“* – бригадир Мирослав Јерзечић – стр. 11.

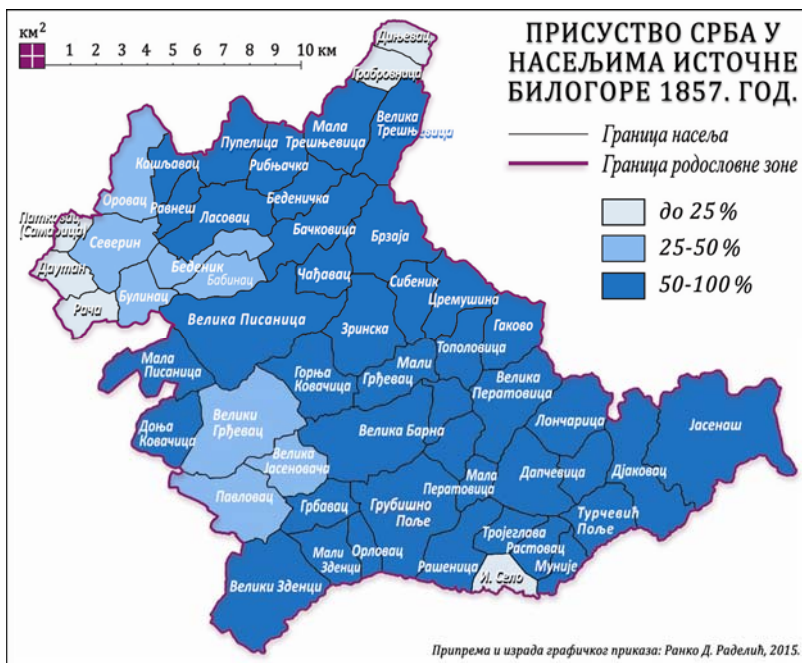
Након читања ове књиге и на основу анализе чињеница, што из ближе, а што из даље повијести, а које ћу овдје дати, читаоци ће сами моћи утврдити што је вјеродостојно и истинито. Да би поређење са исказима аутора у књизи било што уочљивије, доста реченица ћу цитирати.

У уводном дијелу – стр. 5. аутор каже: „*Bilogorski, grubišnopoljski kraj, koji je kroz vijekove bio bojišnicom za hrvatsku slobodu, i u Domovinskom ratu iskazao je svoj slobodarski duh.*“

Ово је школски примјер манипулације истином. Чињеница је да је билогорски, грубишнопољски крај био вијековима (од Турака, па до I и II свјетског рата) у борби за **своју** слободу, али тај крај су од 16. вијека, преко времена Војне Крајине, па све до 1991. године насељавали углавном Срби, који су имали развијен слободарски дух и вијековима били на тој *bojišnici*, још док су преци већине данашњих Хрвата Билогораца били кметови у дубини аустријског царства.

Насељавање Срба Билогораца на најистуренијем дијелу Војне крајине према Турцима, најкасније од 1597. год.

На првом службеном попису, непосредно пред насељавање ослобођених кметова, Срби у источној Билогори чинили су апсолутну већину становништва

Због тог свог слободарског духа су се и противили геноцидној политици Туђманове власти па су зато у тзв. „Домовинском рату“ 1991. године готово потпуно истребљени са тог подручја операцијом „ОТКОС – 10“, на коју су они поносни. У контексту тога и бригадир Мирослав Језерчић, један од рецензената ове књиге, у описивању значаја операције на стр. 10. каже: **„Drugi učinak operacije daju izričaji žitelja (читај Срба) tog kraja i poznavatelja stanja na tom području tijekom II.**

---

svjetskog rata prema kojima, i pored brojnih silovitih pokušaja prodora na to područje i potiskivanja snaga koje su ga zaposjele, to tijekom cijelog rata nije uspjelo. Vjerojatno su i četnici vjerovali u takvu tradiciju i očekivali kako to neće uspjeti niti hrvatskim bojovnicima.“

Тачно је да то подручје за вријеме другог свј. рата нису запосјеле непријатељске (усташке) снаге. Није тачно да су ту, као и 1941. тако и 1991. године, били четници, већ народ тога краја и део људи који су се ту склонили и нису вјеровали у никакву традицију из Другог свј. рата, већ у разум људи у Хрватској да их неће без икаквог разлога (јер га није ни било) нападати и протјерати са вјековних огњишта. Ипак, геноцидна политика и мржња према српском народу је много јача од разума. Неуки (или лажљиви) Језерчић због тога измишља четнике. Но, да истина буде потпуна, почетком септембра 1941. у билогорским селима је заиста било покушаја четничке мобилизације. Наредник Петар Девчић родом из Овчаре, дакле не и из Билогоре, вратио се из Херцеговине и у Великој Дапчевици наговарао Србе да оснују четнички одред, што су они одбили изговарајући се бригом за судбину својих породица. Девчића су власти НДХ ухапсиле 20. септембра у Овчари код Вировитице, а оно што оставља савремене хрватске псеудо-историчаре и без то мало материјала за њихове фантазме, то је чињеница да је Петар Девчић био Хрват. (Шири опис код - Ljubičić, Vlatko, *Odmetnici, četnici i partizani na Bilogori, Psunju i Papuku*, 2011)

Пишући о Грубишном Пољу у уводном дијелу (стр. 13) Анте Делић каже: ***„Prvi zapisi o grubišnopoljskom području potječu iz 13. stoljeća. “... „Grubišno polje, kao toponim, prvi se puta spominje u dokumentima iz druge***

---

polovice 15. stoljeća (Grubisincz, Grobosynz) kao posjed iločkih knezova.“... „S Turcima tada dolaze i prvi Vlasi.“ „Cijelo je područje islamizirano (mnogi preostali Hrvati prešli su na islam) i zatire se katolištvo.“... „Hrvati su najvećim dijelom izbjegli u još uvijek slobodne krajeve Hrvatske (које ? - оп.аутора) te preko Drave u Mađarsku i dalje.“

Освајањем ових простора Турци су их насељавали породицама својих граничних посада, тако да „према сјевероистоку на опустјелим посједима настала су нова српска насеља Грубишно Поље, Секулино Поље (Растовац) и др.“ (Матушек, Јосип, *Насељавање Великих и Малих Зденаца*, монографија *Велики и Мали Зденци*, „Једноста“, Дарувар 1977, стр. 89). „У Зденцима и њиховој околини за вријеме турске власти није било другог становништва осим муслиманског и досељених Срба“ (Кашић, Душан, *Српска насеља и цркве у сјеверној Хрватској и Славонији*, Савез удружења православних свештеника СР Хрватске, Загреб 1988, стр. 109), а по многим ауторима, у турским посадама била је најмање једна трећина па и „два пута више кршћана него Турака“ (Фрнтић, Фрањо, *Велики Зденци*, у монографији *Велики и Мали Зденци*“, стр. 27.

Тврдња неких аутора да су са турским напуштањем ових подручја отишли и сви Срби није валидна и не одговара истини, што доказује и градња цркве св. Пантелејмона у Павловцу 1670. године, гдје су читаво то вријеме, и прије и после 1699, живјели Срби.

„Prema popisu stanovništva iz 1981. godine na prostoru bivše općine Grubišno Polje (danas grad Grubišno Polje i općina Veliki Grđevac) živjelo je ukupno 14.206 stanovnika. Od toga broja Hrvata je bilo 37%, Srba 29%,

---

a zatim slijede Česi, Mađari, Romi i drugi (ukupno 21 nacionalnost).“ - стр. 15.

Чињеница је да је по попису из **1981.** године (*Велики географски атлас Југославије*, СНЛ, Загреб, 1987, с. 230) на подручју општине Грубишно Поље било **15.756** становника, а не **14.206** како Анте наводи. По истом атласу који наводи етничке скупине заступљене са више од 3% у укупној популацији, Хрвата је 36%, Срба 28,9, Чеха 14,5, Југославена 13,6 и Мађара 3,9%.

Зашто Анте попис из **1991.** ставља у попис из **1981?** Вјеројатно да би била што мања разлика након **1991.** године. А шта је са разликом између пописа **1931.** године⁶ - **24.179** становника и то **11.200 Срба, 8.000 Хрвата, 1.200 Мађара, 3.500 Чеха и око 300** осталих и пописа 1981. или 1991. год. Дакле, како се види, Срби су на том подручју још и 1931. најбројнији дио становништва - **46%“**. Не би ме зачуло да ово смањење броја становника (углавном Срба) Анте није приписао „четницима“ и идејама великосрпског хегемонизма. Овдје Анте не наводи колико становника има сада, после 1991, а по-

---

⁶ Извођење података о националној припадности из пописа 1931. г. садржи мање грешке, јер је попис обухватио само вјерску припадност и матерњи језик, тако да се број Срба могао утврдити на основу вјере (*Definitivni rezultati popisa stanovništva od 31_marta 1931 godine*, Knjiga II, *Prisutno stanovništvo po veroispovesti*, Beograd, 1938, str. 87), а осталих по језику. Међутим, укупно исказан број од 24.179 житеља се односи на срез Г. Поље са Јасенашем и без Великих Зденаца, док је састав општине Г. Поље после 2. св. рата обрнут. Тако би подаци из 1931. сведени на каснији административни састав општине смањили процентуално учешће Срба за око 1%, али ипак не и њихову релативну већину. (Пр. ур.)

Срба. Он такођер не наводи Југословене којих је било више од Мађара на послијератним пописима, а то су пребили Срби. **ЗАШТО?** (Питамо, иако, све је јасно!).

Пишући даље, он, професор биологије, докторирао на рибама из ријеке Илове, претенциозно и без ограда отвара поглавље ***„Geneza i ekspanzija srpstva u bilogorskom kraju“*** - стр.16.

„Upravo iz razloga što su Srbi u Hrvatskoj, a ne neka druga narodnosna skupina, zajedno s JNA digli oružanu pobunu 1990. godine protiv mlade hrvatske države nastojeći na najgrozomornije načine zatrti sve što je hrvatsko, u ovom ću se poglavlju nešto podrobnije pozabaviti srpskom poviješću na ovim zapadnoslavonskim prostorima“.

Ово је очит примјер фалсификовања и кривотворења истине. Само да подсјетим Анту и остале да је 1990. године још увијек постојала СФРЈ, да је ЈНА једина легална оружана сила, да је предсједник Предсједништва СФРЈ Стипе Шувар - Хрват, кога је те исте године замијенио Стјепан Месић, такођер Хрват, а који су по функцији били команданти оружаних снага (ЈНА и ТО), да је на челу владе СФРЈ Анте Марковић - такођер Хрват, да је министар иностраних послова Будимир Лончар – такођер Хрват, да су Фрањо Ковачевић, Мирослав Јерзечић, Антун Тус и други још увијек у јединицама ЈНА (Антун Тус начелник ваздухопловства у ЈНА, кога је замијенио Јурјевић, такођер Хрват), те да је Хрватска призната као самостална држава тек почетком 1992. године.

Да ли су Книњани напали сами себе, Пакрачани сами себе, Борово Село само себе, становници билогорских села сами себе, итд? На низ мјеста у овој књизи, а у складу са фразеологијом о којој постоји потпуни консенсус у

савременој хрватској јавности, Срби се, ма гдје живјели у авнојевској Хрватској етикетирају као агресори на „младу хрватску државу“, а ЈНА као окупаторска војна сила, што се, ширењем неоусташтва и ревизионистичком историографијом намеће као лајтмотив и на читаво раздобље после 1945, а са измјењеном терминологијом и актерима и на период после 1. свјетског рата, па и много даље у прошлост.

У истом маниру, Хрвати су „бранитељи“ и онда када је врата Европе пред Турцима вијековима бранила читава једна армија од 100.000 људи углавном састављена од Срба. Хрвати су бранитељи и онда када пале у Мачви у 1 свјетском рату и када 1941. пљачкају фрушкогорске манастире и ваде дјецу из утроба мајки у Јасеновцу. Усташковатиканским јуришницима је све дозвољено, па они су, забога, бранитељи. Просвјетљујући примјер налазимо у броју 90. „političko-prosvjetnog tjednika BILO GORA“ (чији је издавач „IZPOSTAVA GLAVNOG RAVNATELJSTVA ZA PROMIČBU, Bjelovar, 20. veljače 1943) на страни 1:

*„Posljednji broj ilustriranog časopisa »Die Wehrmacht«, što ga izdaje vrhovno zapovjedništvo njemačke oružane sile, dostojno odaje počast hrvatskim junacima, koji su do kraja uztrajali u **obrani** Stalingrada.“* Надаље, на стр. 4: *„Osniva se zaklada za obitelji **branitelja** Stalingrada ... Dirnut izvanrednim junačtvom Hrvata **branitelja** Staljingrada koji se žrtvovali za domovinu i Poglavnika ...”* (болд ур.)

Замислите, Хрвати су бранили Стаљинград од Руса! Како да им онда не повјерујемо да су у истом рату у јуначкој одбрани Велике Барне побили преко 500 опасних ђетника од једне до осамдесетједне године старости. Или да су у посљедњем рату бранили Велику Ператови-

---

цу и Билогору од agresora и okupatora - старосједилаца Срба!

Чињеница је да је ЈНА била углавном тампон зона тамо гдје су хрватске паравојне снаге (ЗЕНГЕ) напаале српско становништво (у Борову Селу су, када су ту хрватске паравојне снаге упале, управо захваљујући ЈНА припадници хрватских паравојних снага спашени и остали живи). То исто се догађало и на другим подручјима (Плитвице, Пакрац и другдје, али не и на Билогори).

Скромно историјско образовање аутора „Otkosa“ и манир хрватских списатеља свих провинијенција да све чега се дохвате именују хрватским, од шума и буба до „чистог хрватског зрака“, нагнало је и наше ауторе да и Славонију и њено становништво спинују као нешто древно и аутохтоно хрватско.

„Jednim dijelom pravoslavno stanovništvo došlo je u ove krajeve tijekom 16. i 17. stoljeća u turskim osvajanjima Slavonije. Kao turske morlačke prethodnice imale su zadaću pljačkanja, silovanja, ubijanja i rastjerivanja autohtonog hrvatskog stanovništva“. (стр. 16)

Иако је године 1868. г. питање статуса Славоније нагодбом „... definitivno riješeno tako što je ona i od strane Mađara konačno priznata za sastavni dio hrvatske države“ (Heka, Ladislav, *Hrvatsko-ugarski odnosi od srednjeg vijeka do nagodbe iz 1868. s posebnim osvrtom na pitanje Slavonije*, scrinia slavonica 8, Segedin, 2008, с. 172), рани мађарски и хрватски извори „шуте“ о овом територију, а његов назив *Pannonia Savia* и именовање становништва *Slavi Savienses* не упућује ни на хрватску власт ни на етнички састав житеља, осим да су били Словени.

Даље се наводе цитати из књиге ***Južnoslavensko pitanje*** dr. Ive **Pilara** и самим цитатима себе демантују:

---

*„Posljedice se očitovahu u sve većoj pustoši, razaranju i bježanju stanovništva iz krajeva od Turaka izravno ugroženih. Osjećaj krajnje nesigurnosti obuzimao je sve ugrožene. Ljudi su ostavljali hrpimice zaposjednute i ugrožene krajeve, te sa ženama, djecom i imovinom bježali u tuđinu“. А онда сам каже: „**Drugi dio Vlaha doseljavan je na prazne** (нагласио ДЈ) **prostore nakon što su ih Turci osvojili“. Dr. Ivo Pilar, u tom kontekstu, nastavlja:** - стр. 16.*

„Spomenutim iseljavanjem Hrvata bijahu prostrani krajevi u hrvatskim zemljama (које су то? – оп.аутора) opustjeli. Kako Turci iz državnih, finansijskih i vojničkih razloga nisu mogli puštati zemlju pustu i bez stanovništva, nastojali su te puste krajeve ponovno naseliti ljudima koji su im baš stajali na raspolaganju. Oni naseljivahu iz krajeva Balkana seljačke i pastirske elemente ... gotovo isključivo pravoslavne elemente. Ti elementi ne bijahu narodnosno jedinstveni: tu bijaše Bugara, pravoslavnih Arnauta, Grka, a osobito vrlo mnogo Vlaha, pastirskih Aromuna, a i stanoviti postotak Srba, jer su srbska područja ležala u susjedstvu. ... Budući da su Srbi bili kulturno najbolje organizirani u svojoj srbskoj narodnoj crkvi i... poslavenili su se doskora neslavenski pravoslavni elementi, ali kod toga podlegoše utjecaju najjačeg istovjetnog elementa, tj. Srba, pak postadoše i sami Srbima...“

Тачно је да су се у тим бурним временима измјешале и племенске, националне, културне, језичне и вјерске одреднице, и да су се у српски народ улили родови других националних скупина, али је још тачније да је много оних који су кроз вјекове, из веома рано хомогенизованог српског народног корпуса до данас постали Грци, Македонци, Бугари, Румуни, па Руси, Пољаци, Мађари, Словенци, а посебно Бошњаци, Хрвати и Црногорци, а по вјери православни, муслимани и римокатолици.

Данас се то види из многих презимена (Бабић, Башић, Цветковић, Ћосић, Делић, Галић, Јелић, Ковачевић, Лончар, Лончаревић, Лукић, Марјановић, Марковић, Михајловић, Милановић, Петровић, Станковић, Шакић, Вучемиловић, Вукушић, Вујновић, и многа друга), које имају и Срби и Хрвати па и Муслимани – „Бошњаци“. Ако се зна да је римокатоличка црква преко својих језуита кроз повијест вршила покатоличавање, нарочито Срба, то само за себе доказује да су знатни дијелови многих народа били некада Срби. Тачку на „ I“ ставио је чувени руски научник **Анатолиј Алексејевич Кљосов**. (Опширније на 167 страници ове књиге).

„Turci su ove različite narodnosne elemente upotrebljavali i za obranu novoosvojenih prostora od eventualnih hrvatskih protuudara.“- стр. 17.

О каквим хрватским протуударима је овдје могуће говорити, видљиво је из цитата на стр.17. (Пилар): ***„U doba podizanja Turske moći od 1526. – 1606. Hrvatska je većim dijelom došla pod tursko gospodstvo. Samo posve malo područje Hrvatske i Slavonije, jedan uzak komad od mora na kranjskoj granici, nadalje dijelovi županija Zagreb, Varaždin i Križevci, ostadoše kao slobodna Hrvatska pod Habsburgovcima“***- (слободна баш као и Србија под Турцима – оп. аутора). Озбиљнији хрватски историчар Смичиклас пише: „Под крај 16. вијека цијела Хрватска **и Славонија** спале су на пукe три Жупаније, са три хиљаде порезнијех кућа, и то је била држава хрватскијех бана“.

Дакле у то вријеме протуудар је могао бити само од крајишника са аустријске стране и професионалних њемачких и аустријских чета, јер је хрватско становништво (феудалци, кметови и слободњаци) побјегло пред

Турцима, како и сам аутор наводи на страни 13. Ово се види и из слиједећег пасуса: **„Međutim, za rata s Turcima 1593. – 1606. godine, a i poslije njega, austrijske vlasti (Habsburgovci) masovno naseljavaju Vlahe iz turske krajine u ispražnjene hrvatske (Славонију нигдје не спомиње – оп. аутора) krajeve u graničnom pojasu s Turcima dodjeljujući im, kao i Turci prije toga, određene povlastice u vidu tzv. „vlaških prava“ (Statuta Valachorum, 1630.g.) – str. 17.**

Историјска чињеница је да је први историјски документ у којим се помиње етноним *Хрват* и топоним *Хрватска*, *Повеља кнеза Трпимира* од 4. марта 852. год. („Хрватски лист“ од 16. 4. 1939. год.). О свом поријеклу, које час везују за Романе, час за Германе, а понекад и за Словене (који су иначе све до 6. или 7. стољећа били именовани Србима, што је став десетина истраживача овог питања - Добровски, Вацлав Мацјовски, Шафарик, Калај, и многи, многи други), Хрвати нерадо говоре.

Ово се види и из уџбеника хрватске „повијести“ за школ. год. 1941/42, гдје је о хрватском поријеклу заступљена готска теорија („Хрватска савремена повијест“ од 15. 4. 1939.), а већ слиједеће године, 1942/43., Хрватска влада је издала нови уџбеник, гдје се заступа иранско - кавкаска теорија, па је чак враћен и новац сваком купцу оног првог уџбеника. Не само да су различита мишљења о поријеклу, већ су и различити датуми њиховог досељења: Порфирогенит (владао од 912 – 959) – 635. године, Павле Витезовић (1652 – 1714) помјера датум на 640. год., а новија хрватска повијест помјера уназад и Витезовићев датум за још 100. год, док Тома Маретић тврди да у вријеме Порфирогенита Хрватске није ни било („Славени у давнини“ стр.69). Истина је да

је Хрватска стварана крајем 9. вијека у залеђу Јадрана и да се отргла из српске заједнице 924. год. када је Томислав, као зависни бан желео да приграби цјелокупну власт, искористивши сукоб српског владара Зарије Прибисављевића са бугарским царем Симеуном. Овај догађај „новија хрватска повијест“ сасвим другачије тумачи, притом доводи у везу и краља Будимира, не спомињући чији је то владар („в царјех Будимира српског“) и које је његова држава, а који је око 675. год. раздијелио своју државу на **жупанства, бановине и кнежевине**, и сасвим сигурно да је његова држава била **Србија**, а у њој Хрвати без икакве Хрватске. То се види и 200 год. касније, гдје су на франкфуртском сабору 823. (Тадија Смичиклас, покатоличени Србин, „Повијест Хрвата“ – стр.175) гдје су полапски и јужни Срби представљали народе, а Хрвата није ни било.

О томе Хрвати могу сазнати од многих историчара, и својих и страних (Иван Швер, хрватски историчар, Тома Маретић, такођер хрватски научник, па и Фрањо Рачки, франачки летописац Ајнхарт и многи други). Чак и војску и флоту Михаила Вишевића, који није помогао Зарији у сукобу са Симеуном, али је касније у трогодишњем рату приморао Симеуна на мир, која је 926. године прешла Јадранско море и освојила град Синопад, хрватска повијест приписује Томиславу. Хрватска историјска теорија или није чула за Свевлада, (око 450. год.), и за устанак против Хуна, за Свевладовиће, за Стројила I у чије вријеме је основан град Рагуза, касније Дубровник, за Самка, за Самуила Шишмановића и многе друге српске владаре или их намјерно (што је највероватније) не помињу, како не би величали српску богату истори-

---

ју и признали Србима првенство на простор, а тиме до-казали сиромаштво и плагијате у својој историји.

Истина је да се величина Хрватске историјски не може доказати због веома честог мијењања граница. После смрти Петра Свачића, улази 1102. у састав угарске државе. 1390. год. посланици из Сплита у босанској престоници Сутјеска 1390. год. дадоше свој дио државе православном владару Твртку I, кога Хрвати приказују као Хрвата иако се Твртко као потомак Котроманића крунисао у Милешеви (1377.) на гробу Св. Саве и узео назив „**Стефан Твртко I краљ свију Срба**“, о чему свједочи и запис: **„Ја Стефан Твртко в*Христа Бога краљ Србије, Босне и Приморја. Бог ми је дао да седнем на престо српских владара, мојих предака“**. За узврат, Твртко им поврати и привилегије и даде заштиту сплитској надбискупији.

Све остало бијаше читавих осам вијекова под угарском влашћу. Но, без обзира што су били под угарском, односно мађарском влашћу, хрватска историографија својата низ краљева, проглашавајући својима и многе српске владоце и угледнике, па тако и Стефана Котроманића, бана српске Босне, који је удао своју ћерку Јелисавету за угарског краља Људевита (1342 – 1382) и због сукоба са царем Душаном отишао у Будимпешту и примио католичку вјеру; а Јелисавету су 1387. год. у Задру осудили на смрт и погубили („Хрв. Лист“ од 15.5. 1939.). Надаље, Хрвоја Вукчића, војводу српског, кога је Остоја Котроманић поставио за великог српског војводу Далмације и горњег Приморја, кога неколико година година касније прозваше Хрватинић; па Стефана Дабишу; па његову удовицу Јелену; па Остоју Котроманића и многе друге. И тако вјековима „гусарећи“ по срп-

---

ској историји „повјесничари“ хрватски „утврдише“ да је и „Велики везир Мехмед паша Соколовић, родом Хрват из Босне, *затаји смрт султанову*“ („Хрв. Лист“ од 31. 5. 1939.), иако се зна да му је рођени брат први српски патријарх Макарије и да су два Макаријева и Мехмедова синовца Арсеније и Ћерасим још 30 год. били на престолу српских патријарха.

Исто тако, Петра Прерадовића рођеног у граничарској православној породици 1818. у Грабровници, који је за вријеме војних наука у Бечу прешао у католичанство, па Матију Рељковића који у свом „Сатиру“ себе сматра Србином и пише „н а ш и“, а Хрвати послје његове смрти умјесто „наши“ пишу „в а ш и“, па Гундулића који пише - „ Од Лесандра Србљанина – врх свијех цара, цара славна“, и многе друге, од Руђера Бошковића до Николе Тесле однедавно. И не само то, већ они пронађоше и хрватске јаничаре. Ко год је примио католичку вјеру за Хрвате је одмах Хрват, па није чудо што руски писац Никола Дорунов каже: **„Милиони Срба поставши римокатолици, претворише се у Хрвате“**, („Државе и народи“ стр. 105.). Руски генерал Јосиф Гурко у „Варшавском дневнику“ октобра 1890. о својој посети Загребу пише - **„Дошао сам у столицу покатоличенога српства“** („Државе и народи“ стр. 105.).

Ово потврђују и многа данашња већ поменута презимена у овом тексту, а која смо насумце изабрали међу хиљадама таквих и која су послје покатоличења Хрвати одмах као своја изворна присвајали. Ово је посебно присутно у Босни и Херцеговини послје анексије 1878, па су и Муслимане језуити почели звати Хрватима, због чега се босанско-херцеговачка властела побунила („Србобран“ – 72. број за 1894, као и плакати у

Травнику од 24. августа 1894, према – Псуњски: „Хрвати у светлу историјске истине“ – 1944. стр. 73. и 75).

За вријеме велике најезде Турака, **1521.** је освојен Београд, **1526.** Мађари поражени на Мохачу, **1541.** освојен Будим, **1552.** освојене тврђаве у Вировитици, Чазми, Дубрави, Великом Грђевцу, Великим Зденцима, турска војска пустоши све пред собом, па се према историјским изворима тај простор, око седамдесет година пуст и ненасељен, назива „**опустошена земља**“. Схвативши да се против Турака може борити само системом утврђења, тзв. „Војних крајина“, Аустрија већ **1540.** године (Ханс Унгнад) организује Војну крајину у Славонији (а не у Хрватској, оп.аут.- Манир у хрватској историографији, али и историји уопште је да се Славонија убраја у неку виртуелну Хрватску, иако она то није била ни у политичко-управном, ни у географском, па ни у народносном смислу – цитирати Хеку).

1542. досељава се 400 ускока из Жумберка и Крањске са одређеним повластицама које им је дао Фердинанд I. и које он назива Србима или Рашанима. Он се није могао ослонити на „оно мало старосједилаца које није отишло са својим господарима и није било погодно за ратовање“, јер, као што је то сликовито описао, „они су навикли само да служе око столова својих господара и пуне подруме и кошеве њихове“. Срби добивају земљу на кориштење без пореза и намета на 20. година, бирају своје капетане и војводе, а капетани са 200 војника добијају и знатну годишњу плату од 50 рајинских форинти.

1555. у службу се прима нових шест ускочких војвода са преко 200 ускока. Број душа се сваке године повећава, **1562.** у Подравину око Копривнице долазе поро-

---

дица сењских ускока са 60 наоружаних људи. **1563.** г. Срби, тзв. Морлаци из сјеверне Далмације под Калник, а **1568.** војне власти из Беча желе да све српске ускоке из Крањске преселе на обронке Калника и Билогоре.

Крајишници су, осим добијене земље на коришћење, а касније и у власништво, крчили и сами шуме градећи села и стварајући њиве. О томе свједочи и мноштво „крчевина“ – билогорских топонима. За вријеме аустријско – турског рата 1593. – 1606. око 8.000 Срба крајишки команданти преводе са турске стране у Славонији на аустријску. Пример је аустријски генерал Војне крајине Јохан Сиг. Херберштајн, који је из Слатине, Пакраца и Славонске Пожеге, густо пренасељене Србе раселио у околину Ровишћа код Крижеваца и Копривнице. (Псуњски, *Хрвати у светлу историјске истине*, стр.105).

Према предањима, црквеним књигама, историјским документима као и из анализе презимена, многи Срби потичу из Македоније, Косова и Метохије, Рашке, из свих крајева Србије, Црне Горе, Босне и Херцеговине, Албаније. Један дио Срба је на ове просторе дошао и за вријеме велике сеобе под патријархом Арсенијем Чарнојевићем III. За све то вријеме Крајишници су се борили са једне стране са Турцима, са друге против тежњи хрватског сабора да се *Власи покмете*, као и против римокатоличке цркве која непрестано врши притисак за покатоличење или унијаћење, као и против официра друге вјероисповијести, јер су им ови закидали на плати. Због тога им је цар Фердинанд II. **1630.** године у Регенсбургу издао *Statuta Valachorum* у коме им гарантује одређену самоуправу, коју су задржали све до 1637. год. када им Фердинанд III на заједничком сабору у

Пожуну предаје за српске земље **Славонију и Крајину**, а која им је одузета 1670. год. на захтјев Ратног вијећа.

Слика северинског сликара Јоакима Марковића из 1750: Православни свештеник и српски војвода примају крајишке привилегије 1612. године од аустријског цара Рудолфа II

Но, Леоплд I поново доноси одлуку о давању српских земаља под банове Хрватске, али је након мјесец дана повлачи. Све је то тако трајало до 1740. год. и доласка Марије Терезије на угарско пријестоље, када су остварене све вековне тежње Хрвата и када је почела нечувена хајка на целокупно српство и православље у свим српским земљама. Све то траје до Леополда II, који је 1790. дозволио сазивање српског конгреса у Темишвару.

Тако су Хрвати готово на сваких 20 година започињали нову хајку на Србе, њихову вјеру и стечена права. Извор тог притиска су халапљиви феудални господари међу којима и римокатоличка црква као феудални господар, а онда и сама црква због својих прозелитских интереса. Погријешили би ако би тај притисак квалификовали као хрватски притисак у националном смислу. Управо супротно. Хрватске тада као самосталне државне територије није ни било, службени језик је био и њемачки и латински, па и мађарски, али не и народни језик Хрвата, феудални господари су све прије него Хрвати, а у бунама и протестима заједно учествују и Хрвати и Срби, за што је изузетан примјер Северинска буна и догађаји који су јој претходили, гдје Хрвати стоје заједно са Србима, а након гушења буне осуђено је више Хрвата од Срба.

Антагонизам потиче из каснијих времена, од друге половине 19. вијека гдје Ватикан појавом стандардизације језика, формирањем јужнословенских држава, у распрострањености православних елемената види реалну опасност за своје прозелитске планове, те свим силама развија мржњу према том „реметилачком фактору“, консолидује све хетерогене католичке елементе у јединствену хрватску нацију, намеће измишљену историју тог хрватства и спрема свој поход на исток који ће одвијати кроз читав 20. вијек, а његова „артиљеријска припрема“ није престала ни данас.

Срби су, као државотворни народ и у цјелини и кроз своје челнике, без обзира на идеолошке предзнаке, од монархије до комунизма, за што постоји низ примјера, били спремни да своје српство претопе и у илирство, југославенско или било који облик панславизма који

би на дуго вријеме био гарант просперитета и сигурности не само за њих, већ и за читав јужнословенски корпус. Очито, тај у основи утопијски пројекат, нити је до краја осмишљен нити је могао имати успјеха без стратешког концепта који би, ако је он уопште био могућ, центрифугалне силе трију владајућих религија усмјерио у другом правцу. Такав концепт балканске словенске хегемоније препознат је као опасност од моћних геополитичких играча, посебно Ватикана и Енглеске, на вријеме именован као српски хегемонизам и оцрњиван до ратне реторике код потенцијалних кључних српских савезника Бугара и Хрвата, Несловена у окружењу, па и бивших Срба у јужнословенским земљама и самом Београду. Јер, било који облик јужнословенског јединства од Истре до Црног мора и од Алпа до Кајмакчалане, значио би и балканско јединство, једну цјелину, а не 15 и више вазалних и колонијалних територија.

Моћна држава на тако важном геостратешком подручју била би и фактор планетарних односа. Ту се ништа није промијенило - што је важило од Винче до Виминацијума, то је важило и у 14. и 19. вијеку, а важи и данас.

Захваљујући Мађарском сабору 1875. године, бечки двор, након скоро 200 година наваљивања и уцјењивања Хрвата, укида Војну крајину и потчињава је хрватским бановима. Ево шта Мато Мразовић на 77. сједници Хрватског сабора 1861.год. каже: **„Срби су земље у којима живе крвљу откупили. Они нису дошли да у миру и покоју само обрађено поље поседују и приређени вишак у дућане спремају и даље са њиме тргују, него су они своју земљу из турских руку својом мишицом отели и пошто сачињавају већину народа, земља је њихова.“** (Псуњски, *Хрвати у светлу истори-*

јске истине, стр. 82), а Иван Кукуљевић, 6. јуна 1848. г. на Хрватском сабору рече - „**Овај нам је народ српски у најтежим временима, кад смо стењали под аристократијом, латинизмом и германизмом, нашу чисту народност сачувао**“. (Псуњски, исто, стр.82-83.)

Да је српског присуства на билогорском простору било и у 15. вијеку доказује и удаја кћерке деспота Ђурђа Бранковића, Кантакузине за грофа Улриха Цељског (1434. год), која је са собом довела бројне војне посаде из Србије, које су послје његовог убиства овдје остале и многи постали римокатолици и касније Хрвати. Имајући у виду да је Улрих Цељски имао имања и у источној Билогори са сједиштем у Тополовици, сасвим је могуће да у овим војницима имамо прве трагове српског присуства у источној Билогори још средином 15. вијека.

КРХКИ ТЕМЕЉ "ОТКОСА"

Дубине тема које су аутори начели на страницама 16. - 18. своје књиге су изван њиховог спознајног хоризонта и њихов циљ је далеко приземнији. На тај циљ ћемо се посебно осврнути иако је изложен у свега седамдесетак редака књиге, јер представља окосницу читавог „Откоса“, крхки темељ на којем је изграђен остатак ове маштовите конструкције.

Аутори на малом простору од свега двије пуне странице, тако да буде перцептивно уочљиво и за површног читаоца, доводе у везу цитиране појмове и синтагме стварајући наизглед чврст амалгам који би онда својом конотативном снагом требао формирати став читаоца према остатку текста. Не ради се, наравно, о неким мајсторима психолошке манипулације и професионалним монтажерима атракција, већ о примитивној лукавости

и замјени теза који ће неким инстинктом научити и свака торокача са пијаце. Погледајмо схему тог поступка:

Стр.	Пасус	Кључни појмови
16.	1	do početka Domovinskog rata... znatan udio vlašskog ili srpskog stanovništva
16.	2	Digli oružanu pobunu, najgrozomornije, zatrti, hrvatsko
	3	pravoslavno stanovništvo, 16. I 17. stoljeće, imale su zadaću pljačkanja, silovanja itd.
	4	Posljedice pustoš, razaranje, žene i djeca bježe
	5-7	Naseljavanje, pravoslavni, narodnosno nejedinstveni postaju Srbi
17.	1-3	Za obranu novoosvojenih prostora Turci daju Vlasima povlastice i samoupravu
	4	Brojni pravoslavni Vlasi u zapadnoj Slavoniji
	5-6	Hrvatska većinom pod Turcima, tek dijelovi slobodna Hrvatska pod Habsburgovcima
	7	Vlasti naseljavaju Vlahe, daju povlastice, <i>Statuta Valachorum</i> 1630. (аутори ћуте о томе да цар Фердинанд II додјељује привилегије – оп. ур.)
	9	Власи се опиру хрватским feudalcima на основу тих повластица (царских – оп.ур.)
	8	„Otklanjajući feudalnu vlast otklanjali su i hrvatsku državnu vlast, jer su jedino tako mogli sačuvati dodijeljena im hrvatska zemljišta, protivno tadanjemu pravnom poretku“. Власи су непослушни јер се позивају на царске одлуке (Sic!) – оп. ур.
18.	1	“... opiranja Vlaha hrvatskim vlastima ...nisu prestala ni do naših dana“, па не могу сачувати хрватска земљишта крај хрватске власти 1941, ни 1991. када су промјеном устава престали бити сувласници. – оп. ур.

Све остало што слиједи у „Откосу“ је развијање и надоградња ових основних теза из којих се онда црпи и оправдање војне операције „Откос“ и апологија НДХ. Усташлук је већ у сивој зони, изван лимеса које третира било који етички систем, тако да страствену симпатију аутора према њему морамо схватити најблаже као девијантно мишљење и понашање, а у основи морални суноврат који није без својих узора.

ГЛОРИФИКАЦИЈА ЈЕМЕРШИЋА

Умјесто да погледа у дјела неких хрватских историчара (на нпр. Фердо Шишић, Томо Маретић, Фрањо Рачки, Иван Швер, Павле Витезовић, па и сењског бискупа Брајковића и његову класификацију хрватског становништва 1700. год. или франачког летописца Ајнхарта у 8. вијеку), аутор текста у *Откосу* у свом приземном безобразлуку износи цитат из дјела „**Моје становиште**“, аутора са болесном шовинистичком уобразиљом и духовног претече крвавог грубишнопољског усташтва, **Ивана Непомука Јемершића**.

Јемершић у Грубишно Поље долази **1887.** године, заједно са оцем, мајком и двије сестре, Милицом и Зорком (каква имена! - оп. ДЈ) на мјесто капелана, а касније жупника. Дужност жупника обавља до **1927.** када га због болести наслеђује Перо Сивјановић, познати усташа из 1941. год. Живио је све до 1938. године и сахрањен на римокатоличком гробљу у Грубишном Пољу. У својим дјелима углавном говори о Хрватској и приликама у њој.

Када римокатоличка црква, предвођена лицима из Ватикана, почетком 20. в. прихвата идеје Анте Старчевића (првог “оца” нације и утемељивача Странке права

и усташког покрета, рођеног од мајке Српкиње, који за себе сам каже да је „родом Личанин“ у молби „Високом кнежевском попечатељству“ у Београду од 20. 8. 1851. год. за катедру математике на високој школи заведеној под бројам: П. 981. од 30.8.1851, а након што је одбијен од загребачке православне академије - „Хрв. лист“ 8.8. 1939) о етнички и религијски чистој хрватској држави, за главне непријатеље хрватске државе проглашавају се Срби. Ове идеје прихвата и жупник Јемершић.

Углавном се бави политиком и 1908. г. учествује на изборима за Сабор у округу Вировитица. Ево шта цитирају аутори инспирисани Јемершићем и поменутом књигом, укључујући и наслов поглавља *Spram takozvanih Srba i srbskog pitanja u Hrvatskoj*:

„Već 21 godinu živim medj obilnim brojem žiteljstva grčko – iztočne ili pravoslavne vjere, dok i moju župu okružuje ništa više ni manje, nego šest pravoslavnih parohija. ... priznat ću iskreno, da sam bio vazda nepomirljivim protivnikom pravoslavnih sveštenika, koji su u danim prilikama uvijek preko crkve - polugom vjere širili tudjinsku srbsku politiku, samo da nas što više razdvoje i što više oslabe“. (стр. 19, наглашавање текста ДЈ)

А да ли он то не ради? Овдје треба рећи да он наставља међувјерска трвења, која су чинили још од 1782. г. шеснаест католичких жупника са православним свештенством. Углавном за своје неуспјехе у политици окривљује Србе и њихово свештенство („*oni upotrebljavaju i svete ikone, kao na primjer sliku sv. Save, za širenje srpstva*“). Био је већ тада познат као „србождер“ и „загрижени франковац“, према Гласилу Српске самосталне странке, а „Србобран“ га описује у чланку „Франков-

---

лук у Грубишном Пољу“, док га Стјепан Радић у „Дому“ назива лоповом и поткупљеником.

Дакле дошавши на подручје општине Грубишно Поље 1887. год. из Хрватског Загорја непосредно по укидању Војне крајине 1881, упућен од стране римокатоличке цркве да настави оно што су његови претходници радили, са покушајима да, „браћу Србе“, како он пише, који су ту остали живјети и послјије Турака, преведе у католичку вјеру или поунијати. Обзиром да му то не успијева, јер Срби крајишници имају и своју вјеру и цркве и слободарски дух, сметају му и пјесме Срба и застава, и он постаје један од сљедбеника Анте Старчевића и зачетник усташког покрета у Г. Пољу, учитељ познатих усташа тог краја, жупника Петра Сивјановића, Јакоба Марјановића, као и синова његовог комшије каменоклесара Сватоса. Вјероватно због тих заслуга садашња власт у Грубишном Пољу брише име основне школе „Лазо Тихомировић“, једног од народних хероја тог краја, Србина због којих је ту и био развијен слободарски дух и НДХ послјије рата преведена у побједнике, и дају име Ивана Непомука Јемершића.

Није им довољно то што су етнички очистили српску Билогору, већ и давањем имена хрватских римокатоличких свештеника неким установама, настоје затрти сваки траг о бивању Срба на овим подручјима. Тако су и Средњошколском центру Грубишно Поље одмах дали име „Бартол Кашић“, који за Грубишно Поље није ни по чему познат. Бартол Кашић (Паг, 15. 8. 1575 – Рим, 28. 12. 1650) добио је као члан исусовачког реда 1599. г. (који ће као ред бити коначно утемељен тек 1622) од језуитског генерала Клаудија Аквавиве посебан задатак. Иначе, Клаудија Аквавиву, оног истог који је покушао да

покатоличи православну Русију преко цара Димитрија Лажног Самозванца, пољске експозитуре, извјестио је 1582. Дубровчанин Марин Темперица, језуита и бивши трговац, да се од **Дубровника до Бугарске говори исти језик**. Тако је Кашић добио задатак да научи, како сам каже, **„најудумаћенији језик онога народа којим се говори у већини крајева“** (Србија, Лика, Кордун, Банија, Славонија, Босна, Херцеговина, Црна Гора, Војводина, добар дио Далмације и у Дубровнику -предговор *Граматици*, Рим, 17. априла 1604.) и да састави „илирску“ граматику, која би обухватила та подручја. Тако се у Риму 1604. год. појавила граматика **„Institutionum linguae Illyiricae libri duo“**, као прва српска граматика, стандардизација српског језика за католике, „с јаким штокавским елементима“ (Миховил Комбел, *Повијест хрватске књижевности*; Јосип Јурић, *Покушај Збора за ширење вјере, Croatia sacra*), српског језика између штокавице и чакавице (материњег језика Бартола Кашића). Он у својој граматици сугерише да би умјесто далеких Руса прво требало **покатоличити** сусједне Србе, за које каже: **„Srbi imaju dijalekt od svih Južnih Slavena najbolji“**. Дакле, Кашић је имао задатак да утре пут србијацији хрватског чакавског језика, који се говорио у Сјеверној Далмацији, Источној Истри са Кварнерским отоцима, Средњој Далмацији, сливу Купе, Пељешцу, Корчули и другим отоцима, а која ће имати завршно поглавље 300 година касније у тзв. Илирском покрету. Људевита Гаја.

Гај1846. г. у „Даници“, у чланку под насловом „Чије је коло“ признаје да је за хрватски књижевни језик узео језик српског народа ријечима: **„Никако се не да извести ова посљедица, да нешто није српски само зато,**

што је и илирски... Та на примјер сав свијет зна и признаје да смо ми књижевност илирску подигли; ну нама још ни издалека није на ум пало икада тврдити, да то није српски, већ илирски језик; паче се поносимо и хвалимо Богу великому, што ми Хрвати с браћом Србљима сада један књижевни језик имамо.“ Тако је Кашић по задатку Конгрегације за ширење вјере у Риму, преводио Хрвате у српски језик, да би узимањем српског језика и територијално и бројно проширили Хрвате на рачун Срба и српског језика, те је због тога долазио и до Смедерева, Срема и Земунa, како би преводио православне у католичанство. Ево зашто је „заслужио“ да се Средњошколски центар по њему назове. Данас Хрвати ништа од тога не признају, већ фалсификују историјске чињенице, како би себи дали изузетан историјски значај, углавном на рачун других, што потврђује и ова назови књига „ОТКОС“.

А онда на страни 21. Анте на основу Јемершићевих ријечи закључује: „*Današnji naraštaj živi je svjedok pro-ročanskih riječi župnika Ivana Nepomuka Jemeršića, a zaključci do kojih je došao u svezi sa širenjem srpstva istovjetni su zaključcima nakon usporedbe i analize naj-novijih političkih događaja. Nesporna je činjenica da se srpska šovinistička politika nije ni najmanje promijenila. Korijeni su joj ostali isti, samo se na povijesnoj političkoj sceni pojavljuju drugi ljudi.*“

- Какви закључци се могу извести на потпуно погрешним, измишљеним и фалсификованим премисама и ко и како је обавио ту анализу?
- Које су то неспорне чињенице за тврдњу о српском шовинизму?

ЈЕДИНИ ЧЕТНИК ЈЕ БИО ХРВАТ!

У поднаслову „Агонија“ (у чијој глави –оп.аутора) Анте пише: *„Sjeme zla, koje je posijao velikosrb in Garašanin svojim „ Načertanijem“ 1844. godine, palo je na izuzetno plodno tlo 1918. godine ulaskom Hrvatske u Kraljevinu Srba, Hrvata i Slovenaca, koja je 1929. godine dobila naziv Jugoslavija (samo drugo ime za Veliku Srbiju), a pod vlašću srbijanske dinastije Karađorđevića. To je i vrijeme kad velikosrbi iz Hrvatske, pa tako i grubišnopoljskog kraja doživljavaju svoje zvjezdane trenutke. Plan zatiranja hrvatstva počeo se ostvarivati. Posebnu ulogu u tome imale su četničke organizacije koje u novim političkim uvjetima niču u Hrvatskoj „kao gljive poslije kiše“. Činjenica je da je na području Grubišnog Polja do početka II svjetskog rata četnički pokret bio vrlo snažan, dakako, s uporištem u pravoslavnom življu, Srpskoj pravoslavnoj crkvi, odnosno svetosavlju i njegovim popovima.*

Posebnu su se žestinom Srbi grubišnopoljskog kraja okomili na stvaranje Nezavisne Države Hrvatske (NDH) 1941. godine. ... Jednostavno, njihova bolesna svijest i kroatofobija, nije se mogla pomiriti s postojanjem bilo kakve hrvatske države. Banditizam i terorizam, mučenje i masakriranje uhvaćenih Hrvata i pripadnika drugih nesrpskih nacionalnosti (који су то ? – оп. аутора) који су prihvatili NDH, bio je srpski odgovor na stvaranje hrvatske države. U tome je posebno prednjačio bivši kraljevsko-jugoslavenski podoficir Gedeon-Geco Bogdanović, vođa četničke bande na Bilogori.

U ostvarenju plana za masovni zločin nad Hrvatima, Česima i Mađarima bilogorskog kraja 1941. godine, spri-

---

ječila ih je akcija ustaških bojovnika iz Bjelovara, pri čemu su uhićeni i neki pobunjeni Srbi.“-str. 23.

Да би читаоци имали јаснију слику о човјеку који ово пише, овдје и даље сам навео цитат готово читаве 23. стране. Спомињати Илију Гарашанина и „Начертаније“ 1844. (које није ни прочитао и за које се зна да је то подметнуто Гарашанину од енглеског конзула и чији оригинални рукопис осим пријеписа не постоји), а које је само један програм за уједињење свих српских држава у вријеме кад су такав програм имали и Италијани, који су се и ујединили, Грци и Нијемци, а који никад није ни био програм државне вањске политике Србије, водити га из временског контекста је, најблаже речено, политичка и историјска неписменост.

Међутим, говорити о 1918. и уласку Хрвата у Краљевину СХС, као да су Срби окупирали Хрватску, а не да су Хрвати у жељи да се ослободе Аустроугарске 31. октобра 1918. год. донијели одлуку на Сабору да уђу у састав СХС, гдје су их Срби примили и тако им само помогли да се према плану Трумбића, сљедебеника Анте Старчевића, преко „Југославенског одбора“ у датом тренутку лакше отргну из заједнице са Србима него што би то било у случају припајања некој другој сили, то је већ подметање отворене лажи. У једној ТВ емисији на ХРТ-у, 12.маја 2013, хрватски историчар Твртко Јаковина признаје да је настанак југославонске државе 1918. године „апсолутно нешто најпозитивније“, јер је та држава сачувала хрватску територију, па рећи за Југославију да је друго име за Велику Србију је више од неукости и лажи, то је већ агонија коју и аутор несвјесно код себе дијагностицира насловом поглавља, патолошка мржња према свему ономе што је српско, у глави човека који

је нажалост доктор биолошких наука (академски наслов које је иначе стекао за вријеме рада у Грубишном Пољу уз финансијску и сваку другу помоћ управо Срба).

Оно што слиједи и што је био разлог цитирања скоро читаве странице За постојање четничког покрета не постоји нити један доказ, јер ту четника није никад ни било. Да је питао неке, још увијек живе, људе тог времена, неспрске националности, добио би исти одговор. За своју тврдњу не наводи нити једно име. Додуше он овдје спомиње Гедеона – Гецу Богдановића, као четничког вођу, који је са осталим „четницима“, како каже:

„Potkraj 1942. godine znatan dio bilogorskih četnika, zahvaljujući prije svega Hrvatu Zvonku Brkiću, komunističkom aktivistu, prelazi u partizane. Samo što su kokardu zamijenili zvijezdom petokrakom, postali su „antifašisti“.

Time dobivaju legalitet za masovne zločine nad hrvatskim življem, ne samo nad zarobljenim pripadnicima ustaških i domobranskih postrojba, već i nad civilima. Za većinu žrtava ni danas se ne zna gdje im kosti počivaju.“ - стр. 23.

Да ли овако нешто може здрав разум написати?

Додуше, Анте Делић је можда нешто начуо о догађајима из Билогоре 1941, али их је из најнижих побуда интерпретирао из своје неоусташке визуре са краја 20. вијека. Помиње најприје реакцију Срба на стварање НДХ, ***banditizam i terorizam***, а тек послје тобожњи план ***za masovni zločin nad Hrvatima***, због којег су ***uhićeni i neki pobunjeni Srbi***. А истина је да су први злочини усташа у Билогори започели још 12. априла 1941, а 20. априла је одведено неколико десетина људи из Ласовца, да би

у ноћи од 26. на 27 април услиједила ноћ погрома у Грубишном Пољу, када је одведено и убијено у Јадовну преко 500 мушкараца, те укупно из источне Билогоре чак преко 600 Срба у том априлском терору. Тек 24. јула 1941, док се усташки терор размахао *„Prema izvješću zapovjednika oružničke postaje Grubišno polje oružničkog narednika Mate Jelića ... Stevo Pavić iz sela Zrinjske i Geco Gedeon Bogdanović ... sačekali su u zasjedi lugara Stjepana Trampusa, koji je istovremeno bio i ustaša, iz Jasenaša ...“* и на захтјев мјештана Јасенаша га убили. До краја године Гецина група ликвидирала је још десетак усташа на које је народ указао прстом (*„... Lajoš Tot iz Malog Grñevca, Stevo Jović iz Zrinske, dva lugara iz Turčević-Polja i dr. Grupa je stjerala sve veće simpatije i širila krug svojih suradnika.“* - Velagić, Vaso, *Bilogorski partizanski odred*, str. 28). Био је то спонтани отпор, без идеолошких обиљежја, ако не рачунамо сарадњу Гецине групе са групом Драге Врбанића –Резбара, Хрвата из Рибњачке, која је дјеловала западније и била у то вријеме већ јасно профилисана вишенационална јединица састављена од Хрвата и Срба и са комесаром комунистом.

Истина, има и једна билогорска прича чију фактографију је објавио хрватски аутор Vlatko Ljubičić (*Odmetnici, četnici i partizani na Bilogori, Psunju i Papuku*) у којој из свједочења и документа наводи да - *„Petra Devčića iz sela Ovčare je 20 rujna 1941. godine u Virovitici uhapsilo gradsko redarstvo i predalo ga oružničkoj ophodnji iz Grubišnog polja. On je izjavio da je 2. rujna 1941. godine došao iz Hercegovine, s oružničke postaje Vlahović, krilnog oružničkog zapovjedništva u Bileći ...“*. Петар Девчић је био подофи-

---

цир краљевске војске и у периоду од 5. до 8. септембра 1941, обучен у униформу, покушао је неке Србе из Велике Ператовице, Велике Дапчевице и Лончарице наговорити да оснују четнички одред. Пријавила га је, бојећи се за мужа, 19. септембра *„oružničkoj ophodnji seljanka Ljubica Kosanović“*.

И тако је пропала једина шанса Анте Делића да у Билогори пронађе четнике, па је морао и њих и остатак својих и Ивичиних прича за дјецу напросто измислити. И скоро да заборавимо – тај једини билогорски страшни четник у покушају, **Петар Девчић, био је Хрват.**

ГРИЈЕХ НЕПОКАЈАЊА

Позната је чињеница да је НДХ 1941. (за коју је тада поглавник Анте Павелић у радио-поруци у Земуну 1. на 2. децембра 1941. упућеној америчким Хрватима, између осталог рекао: **„Независна држава Хрватска већа је него је била икада у повијести и протеже се од Муре, Драве и Дунава, па до Јадранскога мора“**, „Хрватски лист“ од 3.12.1941.), била на страни фашистичке Немачке. О одушевљењу са којим је то слуганство прихваћено свједочи свима познати филмски запис из Загреба 1941, али и проглас усташке радио-станице од 11. априла 1941. објављен у 4 сата и 30 минута послје подне: **„Цијењени грађани Загреба! Долази савезничка њемачка војска, искитите прозоре на својим кућама, жене и дјевојке цвијећем у рукама дочекајте савезничку војску, будите јој при руци у сваком тренутку. Хрватски народ диљем Хрватске нека се одмах обрати на жупске уреде, гдје ће добити упуте, што ће даље радити!“** (Псуњски, *У име Христа*, стр. 11).

Непорециво је да је НДХ вршила злочине - геноцид над српским народом (о томе свједоче многи логори и јама), да су Срби попут Гедеона –Геце Богдановића (проглашен за народног хероја у 2. свјетском рату) у Хрватској дигли устанак против фашизма и да је Хрватска преведена у побједника, те се данас позива на обиљежавање годишњица у борби против тог зла, иако и данас бришу називе улица „Жртава фашизма“ у градовима дајући им имена, „заслужна“ за хрватску „повијест“.

Чињеница је да су Хрвати у партизане масовније почели прелазити тек од 1943. после капитулације Италије и током 1944. године, да је Тито отишао у српске крајеве да дигне устанак, а не у хрватске. Очито да Анту не занимају чињенице (сигуран сам да и он за неке зна) већ се злочини, односно геноцид, над српском популацијом, не само на Билогори већ и у читавој Хрватској морају по сваку цијену оправдати, па због тога и измишља масовне злочине Срба над хрватским и другим националностима. али не може нити једну јаму или логор набројати, јер тога 1941. године од српске страње није ни било. Да је прочитао (а можда и јесте - оп.ДЈ) књигу „Билогорска сјећања“ Звонка Бркића, кога иначе наводи, такођер би се увјерио да ту није било четника и преласка њиховог у партизане, већ само усташког покрета у којем је било и римокатоличких жупника.

Ко је формирао логоре у Грубишном Пољу, усташке ројеве у Великом Грђевцу, Великој Барни, Тополовици, Горњој Рашеници, Лончарици, Вел. Дапчевици, Зринској, Великим Здэнцима, Турчевић Пољу, Дјаковцу, и другим мјестима 1941.године?

Који су то масовни злочини над хрватским становништвом?

Да ли су то злочини **26/27. априла 1941**, када на иницијативу Пере Сивјановића, римокатоличког жупника у Грубишном Пољу, иначе ученика већ спомињаног жупника Ивана Непомука Јемершића и Јакоба Марјановића, такођер римокатоличког жупника, као и неколико усташа (Стахуљак - адвокат, Ведриш, Ђуроковић, Голубић, Смолчић и др) и лажи (као и 1991.) да пријети велика опасност од Срба (четника) за хрватски живаљ, из Загреба долази Еуген Кватерник, познати крвник и руководи хапшењем **504** мушкарца српске националности, који су отјерани за Загреб, затим за Копривницу, па у смрт у Госпић?

Да ли су то злочини над преко **19.000 дјеце** у логору Јасеновац (**око 10.000 дјечака и око 9.000 дјевојчица**) од којих близу **12.000 Срба, око 5.500 Рома и око 1.900 Јевреја**?

Да ли су то злочини **1942.** године над неколико стотина дјеце закопане на гробном пољу 142 на заграбачком гробљу Мирогој?

Да ли су то злочини на Трандлеровој дјетелини (**26** имена на споменику), у Киселовом јарку (**33** поименично), у дворишту Павла Гаврана у Сталовици (**5**), све у Грубишном Пољу, да ли су то злочини над још **3.500** људи отјераних **1942.** године са Билогоре у Јасеновац, међу којима и доста жена и дјеце које су усташе раније дотјерале са Козаре. Да ли су то оних преко 600 из источне Билогоре бачени у многе крашке јаме?

Дали су то побијени у Сибенику – **87**, у Грубишном Пољу **69**, у Великој Ператовици **67**, Тополовици **66**, Малом Грђевцу **62**, Гакову **48**, Малој Ператовици **47**, Брзаци **32**, Малој Дапчевици **32**, Великој Дапчевици **31**, Лончарици **15**, да поменемо само масовна стратишта без

којих није није скоро ни једно село, а гдје су све страдали у појединачном терору и Билогорци побијени у низ других насеља?

Дакле, све су то злочини углавном над српским живљем, али немојмо заборавити је преживио само један Јеврејин од 84, да је кржави усташки пир затро у потпуности ромске породице које су носиле седам презимена, 244 њих, односно 78,5% предратне популације.

Р. бр.	Презиме	Број жртава
1.	АМИЋ	30
2.	БОГДАН	22
3.	ДОМИТРОВИЋ	2
3.	ЂУРЂЕВИЋ	101
5.	ЂУРЂЕВИЋ (Хамић)*	14
6.	ЈЕЛЕНИЋ	12
7.	ЈЕЛИНИЋ	2
8.	ЈОВАНОВИЋ	33
9.	КАЛАЊОШ	1
10.	ОРШОШ	1
11.	РАДЕЛИЋ	8
12.	РОНЧЕВИЋ	5
13.	ХАМИЋ	13
УКУПНО		244

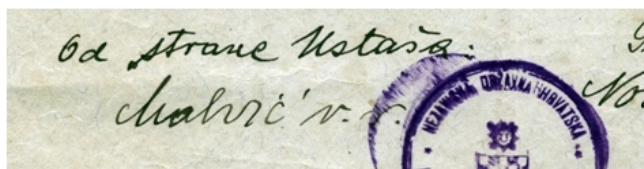
Усташе нису штедили ни непоћудне Мађаре, Чехе, па ни Хрвате. Табела показује укупне цивилне и војне

жртве неспрске популације источне Билогоре, од Оровца до Јасенаша, с тим да подаци нису коначни и да су цивили ријетко жртве њемачких снага, већ у огромном постотку хрватских усташа. Усташе су убиле подједнак број Хрвата цивила колико су их партизани стријељали због сарадње са усташама. О погинулим усташама у војним формацијама ријечи не вриједи трошити, али треба имати на уму да је свако село имало усташког таборника – наоружаног цивила са својим сарадницима.

НЕСРПСКЕ ЖРТВЕ ДРУГОГ СВЈЕТСКОГ РАТА У ИСТОЧНОЈ БИЛОГОРИ				
Р. бр.	Народност	Цивилне жртве	Погинули борци	УКУПНО
1.	Јевреји	82	2	84
2.	Мађари	37	33	70
3.	Македонци	-	1	1
4.	Нијемци	1	1	2
5.	Роми	242	2	244
6.	Словаци	1	-	1
7.	Словенци	3	1	4
8.	Хрвати	134	146	280
9.	Чеси	28	53	81
СВЕУКУПНО		528	239	767

"Термин *цивили* овдје треба узети условно, најчешће се овдје радило у току рата о активним сарадницима усташке власти, доушницима и обавјештајцима међу којима је било и Срба (Стеван Коњевић из Турчевић Поља или Стево Лазић из Бачковице нпр), неријетко о батинашима, егзекуторима, па и припадницима усташке власти на терену, попут „сеоског старјешине“ Јосипа Частека из Горње Рашенице или Антуна Јелинека из Ивановог Села и Стеве Малвића, усташких таборника из Ивановог Села и Пупелице.

(На слици – потпис у име Стеве Малвића из Пупелице на документу од 31. јула 1941. о конфискацији српске имовине)

Таборникова ријеч је била посљедња о томе ко ће у Јасеновац, а ко у Србију, чија кућа треба да гори и ко треба да нестане у мраку, те се не треба чудити партизанској одмазди над пет-шест таквих људи у сваком селу. Није било затвора да би их ту остављали „за сјеме“.

Међутим, овдје не треба искључити ни могућност ратног злочина са партизанске стране у појединим слушајевима.

Тачно је у горе наведеном пасусу Анте Делића, једино то „**да се за већину жртва не зна гдје им кости почивају**“, као што је такођер тачно, што Анте вјеројатно зна, да од српске руке у периоду 1941. до 1945. године није страдала нити једна жена нити дијете. Нису ли код Анте чињенице све окренуте наопако, жртве се проглашавају злочинцима, а злочинци жртвама. А шта је „кокарда“ Анте би као академски образован човјек требао знати. О свему томе постоје многа документа, жива сјећања, као и књиге. Све то је Анте могао прочитати (књига Звонка Бркића – „Билогорска сјећања“, па Штамбук – Хорват „Документи о протународном раду и злочинима једног дијела католичког клера“ из 1946. године, па записнике и свједочења са суђења Марјановићу и Сивјановићу и много тога још, па писмо упућено из Земуна 8. фебруара 1942. год. Алојзију Степинцу,

---

који никад није јавно осудио ове злочине, па свједочење Химлије Берберовића из Босанског Новог, и још много других свједочења) да је желио изнијети истину.

Зашто није?

У даљем тексту (стр. 24): „*Naravno u Titovoj Jugoslaviji „pobjednici i osloboditelji“, osim sebi uzetog prava na zločine (Križni put, Blajburg ...), dijele i pijen, pokretne i nekretnine. Iako uglavnom nepismeni, zauzeli su visoke položaje u vojsci i miliciji, te politička i direktorska mjesta ...*“ није се изјаснио на кога је мислио (вјеројатно Србе) и на које вријеме, али је за то могао питати Манолића и Јосипа Бољковца, Туђманове саборце који о Крижном путу и Блајбургу знају нешто више. Што се тиче политичких функција, у срединама као што је Грубишно Поље са вишенационалним саставом увијек је било неписано правило у свим Друштвено-политичким организацијама и органима власти, да предсједник и секретар или тајник буду различите националности, што се у Грубишном Пољу и поштивало, тако да су се на свим функцијама мијењали људи по националној припадности. Једино се у милицији ово није поштовало, тако да Србин послје педесете па све до ових догађања 1991. године није био начелник СУП-а. Зашто?

Овдје се може поставити и питање зашто је 1941. и 1991. године прво нападнуто подручје Билогоре?

Одговор је потпуно јасан. То подручје су у дужини 40 км праволинијски насељавали Срби, од Оровца до Јасенаша, још од времена Војне крајине, и тако чинили непрекинут ланац српских насеља, па је то на неки начин било „пресјецање“ Хрватске државе, што је геноцидној политици хрватских власти стално сметало. Због тога су читаво вријеме измишљали потенцијални срп-

---

ски национализам на подручју општине Грубишно Поље, па су неки Срби због пјесама (*Ој војводо Синђелићу* и сл.) били и осуђивани, а највише захваљујући функционерима српске националности, да би били „већи католици од Папе“. Такођер су неки функционери, ради властитог напредовања у каријери, од регионалног до републичког нивоа, као одскочну даску „производили“ неке „случајеве“. Тако је 80 - их година приликом изградње споменика жртвама фашистичког терора 1942. године у српском селу Мали Грђевац, замјерено сељанима, рођацима и потомцима страдалих, као и секретару ОК СКХ Грубишно Поље (који је био Србин у мјешовитом браку са Хрватицом), што је на споменику било ћирилично писмо, иако је ћирилица била равноправно писмо са латиницом у Хрватској. О овоме и Папац Ђуро, бивши секретар ОКСК ГП понешто зна, као и неки чланови СУБНОР-а Грубишног Поља. Што се тиче директорских мјеста, у општини Грубишно Поље су такођер били свих националност, што и Анте зна. Неки су били блиски сарадници у решавању „српског“ питања 1991. (Волф Иван, Црквенац Ђуро, па и Никола Цапан (генерални директор „Зденке“).

БИЈЕЛА ЛАБУДИЦА

У својој мржњи према Србима он износи такве конструкције и закључке, које нити један здрав разум не би могао смислити. На стр. 25. Анте Делић каже:

„Kraj pedesetih i šezdesete godine ovog stoljeća posebno su znakovite za grubišnopoljski kraj kada je u pitanju dalje ostvarivanje velikosrpskog koncepta. Naime, tih godina jugokomunističke vlasti u općini Grubišno Polje planski naseljavaju taj hrvatski kraj Srbima iz Bosne

---

(Skender Vakuf, Prijedor, Ključ), koji su gotovo u cijelosti četničkog podrijetla, da bi pripomogli „autohtonim“ Srbima u trenutku konačnog ostvarenja „Načertanija“.

„U tom kontekstu, kao i kojim se sve perfidnim metodama provodila velikosrpska politika u Titovoj Jugoslaviji u ovome kraju, za ilustraciju navodim primjer.“

„Zavirivši u Spomenicu Osnovne škole Grubišno Polje uočio sam neke zanimljive i znakovite pojedinosti. Izgradnja nove zgrade osnovne škole, tzv. Bijele labudice, započela je 1953., a dovršena 1957. godine s kapacitetom za oko 1500 učenika, dok je broj učenika u školskoj godini 1956/1957. bio svega 523 učenika. U odgojno-obrazovnom procesu radio je 21 učitelj, pretežitoo hrvatske nacionalnosti. Grubišnopoljci su bili oduševljeni ovakvim poklonom za tadanji Dan Republike (29. 11.), jer su bili uvjereni da je građena za njih i njihovu djecu (а за кога другог),(u to vrijeme u mjestu Grubišno Polje je bilo oko 15% Srba) ...“ (гдје је разлика до 46% из пописа 1931? - DJJ). Овдје додаје латинску изреку: „...Timeo Danaos et dona ferentes (u prijevodu: Čuvaj se Danajaca i kada darove donose).“

У ком контексту то само он зна? А да ли је чуо за изреку „Сачувај ме Боже од куге, глади и Хрвата“, која је остала позната и у Њемачкој од доба тридесетогодишњег рата, а коју је и Черчил употребио - „Боже чувај нас куге и Хрвата“, која би била пригоднија за све оно што су он и Ивица Дебић написали.

Сад слиједи његов закључак: *„Pravi smisao izgradnje tako velike škole došao je do izražaja tek dvije godine poslije. Srpskojugoslavenski lobi u državnom i partijskom vrhu FNRJ i NR Hrvatske, u sprezi s domaćim srbojugoslavenima (који су то?), započeo je već 1952. godine su-*

---

stavno naseljavanje bosanskih Srba koje je pojačano 1959. godine, pa je tako u školskoj 1959/60. godini bilo upisano 1550 učenika u 47 razrednih odjela.“

Закључак Анте Делића, случајан или намјеран, потпуно погрешан.

1. Тачно је да се шездесетих година из БиХ (Скендер Вакуф, Котор Варош и са Мањаче доселило око 100 породица са око 500 - 700 житеља, али не плански и у хрватски крај, већ у брдска насеља грубишнопољске општине (Цремушина, Сибеник, Мала Барна, Мала Дапчевица, Лончарица, Мала Ператовица ...) купивши имања аутохтоних Срба, који су ту живјели и чинили апсолутну већину становништва четири вијека, још од времена Војне крајине и који су се помало исељавали сјећајући се 1941. Ни оволики број породица није могао да надомјести разлику између 46% из 1931. и 15% из 1959. г. како Анте наводи. Плански је 60 - их година било једино расељавање два српска села, Брзаја и Гаково и предаја српског села Јасенаш опћини Вировитица (у шали се говорило да и они имају бар једно устаничко мјесто у Другом свј. рату). Да ли су и ово направили „србојугославени“, како их Анте назива?

2. 1952. године досељено је (да ли плански?) у Грубишно Поље неколико породица Хрвата (Удовичић, Вучемиловић, Врбан, Штефанац, Јукић, и др.), као и у нека друга мјеста (Велика Барна – Шимуновићи од Сења, Грдићи, Штефанци и други).

3. Колико је на ово подручје дошло Хрвата са подручја Херцеговине (да ли плански?), нарочито из Лиштице (Леко, Милас; Краљевић и други)?

4. Нису ли Анте Делић и Ивица Дебић такођер плански дошли на ово подручје?

---

5. На основу чега Анте зна да су ови досељеници из БиХ „готово у цијелости четничког подријетла“?

6. Да Анте није само завирио у Споменицу, већ да је боље погледао видео би да готово у свим селима постоји школа са једном до двије учионице у које су ишли ученици заједно **1, 3, 5. и 6. разреда**, а у другој смјени **2, 4, 7. и 8. разреда**, различите старосне доби, чак и старијих од 15 година, све док није саграђена наведена школа која је могла да прими све ђаке (и аутор овог текста је тада ишао у основну школу у Малој Барни од 1. до 4. разреда заједно са ученицима виших разреда, а послије у Грубишно Поље од 5. до 8. разреда).

7. Колико Срба има у Грубишном Пољу послије 1991, 2001, 2011, а колико у билогорским селима?

8. Зашто се грубишнопољци не би обрадовали новој школи?

9. Кома је она била поклон ? Да ли Србима којих је према Анти било одока 15% (!), или Хрватима, којих је било по много више, или свима који су ту живјели?

10. Колико сада има ђака послије 1991. године?

11. Да је Анте збројио ученике из свих школа по селима шк. год. 1956/57. добио би сасвим други број од оног наведеног.

12. Зашто је промијењено име школе послије 1991. године? Даље у свом тексту на истој страни пише:

„Dakako, zbog naglo uvećane potrebe za učiteljima „uvezen“ je veći broj uglavnom nestručnih i jugosrpstvom zadojenih učitelja (дали их је Анте све знао?) **iz Srbije i Crne Gore da djecu Hrvata uče „istoriju“ i hrvatsko – srpski jezik (čitaj: srpski jezik) s najvećom mogućom satnicom utrošenom na notorne velikosrbe Vuka Stefanovića**

Karadžića (poznatog po izreci: „Srbi svi i svuda“) i Petra Petrovića Njegoša.

Иако у Споменици пишу сви подаци о запосленима он за ову своју тврдњу не наводи нити једно име. Наиме, нису у школу увезени учитељи, већ су дошли на празна мјеста, као и на мјеста оних усташа (Ђуроковић) који су радили у школи. Што се тиче језика „српски“ ту је у праву, јер Хрвати су се одрекли свог језика (чакавштина из Далматинске Загоре, са кварнерских отока и другдје) Миклошић - „Хрватски је истовјетан са чакавским и обрнуто“, а „штокавски и српски су појмови који се поклапају“; Фрањевац Катанчић Матија Петар (1750 -1825) – „штокавштина је илирски (српски) језик – сви Илири зову себе Србима и говоре српским језиком, кајкавштина словенски, а чакавштина хрватски“. Извршивши србизацију чакавског језика почев од Бартола Кашића, па преко Илирског покрета Људевита Гаја (који то и признаје) Хрвати су преузели српски језик и дали му своје име (још један доказ присвајања туђег), управо захваљујући Вуку и Ђури Даничићу. Наиме, Вук је на састанку у Бечу 1850. са хрватским књижевницима пристао на то да српски језик буде и хрватски језик, јер је хрватски језик био неупотребљив, па чак није служио ни као наставни предмет у средњим школама у Хрватској. Какав је хрватски језик био у то време говори и хрватска родољубна пјесма од 1831. г, објављена у „Дубровнику“ у 23. броју од 1937. године. Она почиње са „Вре и свој језик забит Хорвати...“.

О томе свједочи и хрватски историчар Шиме Љубић у „Огледало“ – с. 70-71, као и Игњат Вебер-Ткалчевић - 29. новембра 1885. г. на скупштини „Матице Хрватске“. Вук је научно тврдио и доказао да су сви штокавци Срби,

---

што Хрвате, а нарочито оне вјероломце православља, покатоличене Србе, који су по правилу највећи србомрси, веома много боли, па одатле и сва ова мржња Анте Делића према свему што је српско. Камо среће да је прочитао Његоша и „Горски вијенац“ бар би нешто људско у њему остало. И тако Делићу смета српски језик којим и сам говори и пише, сметају му и Срби, али не и српско презиме које носи (разлика је једино у нагласку – по свједочењу из времена када је дио Делића прешао на римокатолицизам, да би се разликовали од њих, православни Делићи си своје презиме почели умјесто дотадањег дугог „е“, изговарати са кратким „е“).

ОЧИ ВИЛИНОГ КОЊИЦА

И тако лаж по лаж стиже Анте и до 1980.- (стр.27.) смрти Тита ***„boljševik i Jugoslaven, premda po rođenju Hrvat, slamatelj Hrvatskog proljeća 1971. godine i tvorac Ustava iz 1974. godine“***, али му не одаје захвалност, иако су Хрвати користећи тај Устав и тумачећи га на свој начин, уз помоћ великих сила, остварили своју државу у „авнојским границама“. Не само што им је помоћу тог Устава омогућио сецесију, већ је и комисији за утврђивање административних граница подвукао „како „хрватски“ Вуковар (који је као срез по попису 1910. год. према хрватској статистици имао 14.896 Срба и 10.363 Хрвата) у Србији“?, као што су се такођер и Шокци и Буњевци, наређењем од 15. маја 1945, преко мјесних одбора, морали уписати као Хрвати, иако су били Срби католичке вјере, како тврди и Швикер – историчар, што се види у статистици краљевине Угарске. Па онда спомиње „Нож“ Вука Драшковића, „Отпадник“ Добрице Ћосића, затим студију „Савезници и југосла-

---

венска ратна драма“ Веселина Ђуретића, па „Меморандум САНУ“ - (стр. 27) чији је само један део објављен у новинама 1986., који иначе није био усвојен нити од једне државне организације или органа, и на крају долази до Слободана Милошевића (1989. год.) за кога каже: **„srpski vožd“ ... „institucionalno i vaninstitucionalno“ posprema po SFRJ ...**” - стр. 26.

Све то Анте ставља у контекст „распиривања великосрпског национализма“, иако није прочитао ништа од горе наведеног.

“1989. ... “Ugroženi“ Srbi počinju „samoorganiziranje“ uz ključnu pomoć Beograda i JNA. Dijeli im se oružje ... Godine 1990. velikosrpska agresija na Hrvatsku nastavlja se preko Srpske demokratske stranke (SDS) na čelu s Jovanom Raškovićem ...” - стр. 27.

О каквој агресији, о каквом „институционалном и ванинституционалном поспремању по СФРЈ још 1989. год.“ од стране Милошевића се ради, када је тада још увијек постојала СФРЈ на чијем су се челу налазила, на три најодговорније функције, Хрвати, што смо већ објаснили, али да поновимо још једном - Стипе Шувар, предесједник Предсједништва СФРЈ, Анте Марковић пред-сједник владе и Будимир Лончар министар иностраних послова).

Какву је то великосрпску агресију извршила СДС на челу са Јованом Рашковићем? Изгледа да Делић под синтагмом „млада хрватска демократија“ схвата једино могућност да се слободно пропагира усташтво, али не и грађанска права и слободе.

О узроцима протеста грађана Хрватске, српске националности, Анте не говори ништа.

Зар само нелегално брисање из Устава није разлог за протест?

Да ли су сви који се побуне или штрајкују против лоших решења које власт доноси, против хрватске државе?

Чудим се чудом што Анте и Матију Гупца, који је заједно са српским Ускоцима из Жумберка дигао Сељачку буну 1573. године, није прогласио и четником и непријатељем Хрватске.

У жељи да себи осигура што значајније мјесто у хрватској повијести износи и своја лична свједочења. (стр. 27 – 28). Овдје пише о изборима у ОК СКХ Грубишно Поље и о његовом постављеном питању „... ***kako mi mogu objasniti činjenicu da prilikom nedavnih izbora za OK SKH Grubišno Polje nije izabran ni jedan Hrvat, našli su se iznenađeni i vjerovatno se u sebi pitali otkud mi pravo i drskost da tako nešto osjetljivo i pitam, jer to je na ovim prostorima oduvijek bila tabu tema***“. на трибини којој је присуствовао као члан СКХ (да ли је и он тада био југокомуниста?).

„Majorizacija (prevladavajući broj Srba u članstvu SKH Grubišno Polje i mnogi nesrbi-poltroni (ту и себе може убројити - ДЈ) i jugofili za vlastiti probitak) i, tada još uvijek koliko - toliko prikrivena, velikosrpska politika „domaćih struktura“ učinili su svoje. Hrvat, pa makar i član SK, u tom „istorijskom“ trenutku stvaranja najzadahnijih granica Velike Srbije bio je nepouzdan, previše rizičan ili jednostavno ustaša. Iako sam postavio tako opasno pitanje u tako opasno vrijeme, na samoj tribini za mene nije bilo nikakvih štetnih posljedica“.

Да је Анте употрејебио здрав разум (али мржња је јача), овакво питање не би ни поставио (аутор ових редака је био на трибини и не сјећа се да је Анте то питање

и поставио), јер Хрвата је увијек било мање у СК, данас знамо и зашто, а посебно тих година кад су већ знали што ће урадити. Нити је било опасно питање нити опасна времена (посебно не за Хрвате), што и сам потврђује да није било никаквих посљедица. Да ли је то била увијек табу тема могао је питати бивше секретаре комитета (Хадровић Михајло, Папац Ђуро и други) као и друге бивше општинске функционере несрбе (Ковач Томо, Вучемиловић Казимир, Киринчић Мато, Седлачек Антун, Црквенац Ђуро, Кобра Мирослав, Лукетић Иво, Волф Иван и други).

А онда (стр. 29.) о властитој угрожености, о пријетњама, о пријављивању директору о необјективном оцјењивању ученика српске националност (у то време сам радио у школи и никад за то нисам чуо), све саме лажи, осим ако то није случај кад ученик, иначе Србин (Чакмак) на комисијском испиту из биологије, који се школовао за аутомеханичара, није знао одговор на Антино питање - **Коју боју очију има вилин коњиц?**, па га је Анте хтио „срушити“, што комисија, у чијем саставу је уз Анту био један Хrvat (Звонко Херцег) и један Србин (Јово Наранчић), није дозволила. У даљњем тексту, „...**a vjetrovi demokracije sve su se više osjećali (u 1989. godini već su osnovane neke hrvatske političke stranke).**“ Дакле он овдје признаје да су „тајно“ још за вријеме СФРЈ и власти СКЈ у Хрватској основане ХДЗ и ХДС, а већ је стигла и хрватска емиграција (усташе и њихови потомци), што нема пандан ни у једној другој републици.

Затим пише како су њега охрабривали неки Хрвати за оснивање политичких партија на општини: „ **Među prvimaj moj kolega iz srednje škole u Grubišnom Polju, prof. Ivica Debić (zajedno smo vodili žestoku borbu oko raz-**

---

bijanja velikosrpskog lobija u grubišnopoljskoj srednjoj školi) ...“. Само што он овдје не наводи ни каква је то била борба ни ко су били чланови тог великосрпског лобија. Доказ да је ово гнусна лаж јесте и њихов пријем на посао у Средњошколски центар (како би неко поријеклом из прљавог усташког легла могао уопште добити посао од некаквог „великосрпског лобија“ да је такав постојао. У Центру је био вишенационалан састав, а њих двојица су код пријема (1980. и 1985. године) одмах добили станове (Делић трособан и Дебић двособан), нико их низашта није питао везано за националну линију, а обојица директора Центра у та два периода пријема су били Срби.

„Međutim, s obzirom na činjenicu (коју и какв? – ДЈ) да је grubišnopoljski kraj bio oduvijek leglo četništva i jugoslavenstva, (да, због југословенства су Срби и страдали - ДЈ) stvaranje šireg kruga političkih istomišljenika bilo je preopasno. Komunistička milicija, sastavljena pretežito od Srba, ali i od nekih zavrbovanih Hrvata, Čeha, Mađara i drugih (шта ли на ово кажу Тот Шандор, заповједник станице милиције, Драго Ђерке, Анте Петровић, Марко Голубић, Јосип Волшански, Стево Колек, Стево Гладојић и други? - ДЈ), „... širila je veliki strah među Hrvatima“. - стр. 29. „Sve to, kao i već potpuno transparentno i agresivno velikosrpstvo, usporilo je osnivanje političkih stranaka na prostorima jugoistočne Biłogore.“- стр. 29.

Да је ово још једна из неисрпног репортажа Антиних лажи потврђује и чињеница коју смо већ навели, да на челу СУП-а Грубишно Поље послје педесете па све до 1991. године, односно ових догађања, никад није био Србин.

Како је то грубишнопољски крај истовремено био легло и четништва и југославенства?

Прави разлог каснијег оснивања ХДЗ-а и СДС-а лежи у чињеници да су овдје живјели заједно једни са другима припадници 21 националности, међусобно се поштовали, дружили, женили (90-их година 30% новоскloплених бракова је мјешовито). Да нису дошли са стране такви као што су Дебић, Делић, Краљевић и други, исто као и 1941. год, овдје не би било већих несугласица. Зато су се побринули „дођоши“ са стране, који не познају ни средину ни људе, па их називају четницима, србојугославенима и сл? Од домаћих људи који ту вјековима живе то се није могло чути. Доказ за то су и челници хрватских странака - Јерко Миличевић - ХДС, Динко Краљевић - ХДЗ, Анте Делић - ХДЗ, као и многи чланови и оснивачи политичких партија - сви дођоши!

Да су Срби били такви како их ова двојица називају, не би ли СДС основали као прву, а не посљедњу партију?

Како то да је на општинском нивоу победила СДП Ивице Рачана, а на републичком нивоу за Сабор Србин Раде Јовичић (а Срба је било мање)?

„Najtvrdi bastion srpstva u ovom kraju, sjedište općine, Grubišno Polje još nije bilo zrelo za proboj.“ – стр. 31. Да је ово лаж потврђује и чињеница да су све странке са хрватским предзнаком основане (задња ХДЗ 13. маја) прије СДС (9. јуна 1990) – стр.33. И тако величајући своју личну улогу пише и о трибини ХДЗ у Грубишном Пољу 4. маја 1990. (аутор ових редака је такођер био присутан) и његовом смиривању појединих провокатора - **„uspio sam ih primiriti ...“** тих „србочетника“ којих је иначе, као и на сваком другом скупу било у већини, како је и сам Анте примјетио: **„Diskretno se okre-**

ćuci se i promatrajući uočio sam da su „naši“ u manjini“. - стр. 32.

Ево шта још каже - стр. 33: *„Kako nismo imali svojih odbornika u općinskoj skupštini (iako je HDZ u Velikim Zdencima i Velikom Grđevcu bio osnovan još prije prvog izbornog kruga, ali nitko se nije usudio kandidirati), kreiranje politike na općinskoj razini provodili smo preko odbornika HDS-a s kojima smo imali izvanrednu suradnju. Zapravo među nama i nije bilo nikakvih programskih razlika. Zajedno smo predstavljali pokret za slobodnu Hrvatsku.“* (читај: Покрет за етничко чишћење Срба у Хрватској – ДЈ).

У истој реченици он себе и демантује. Наиме странка ХДЗ на изборе није изашла јер је основана три дана (19. априла) прије из бора (22. априла) и није из техничких разлога могла извршити кандидатуру својих чланова. Како је ХДС имала своје кандидате? Како су се они усудили кандидирати?

Даље у контексту оснивања мјесних одбора СДС-а (стр. 34) каже: *„Glavni koordinator svih aktivnosti bio je dr. Milan Bastašić, poznati velikosrbini (по чему познати великосрбин? – ДЈ), rodom iz Grubišnog Polja.“* Да је прочитао књигу „Билогора и Грубишно Поље 1941 – 1991, др Милана Басташића, иначе преживјелог логораша логора Јасеновац, видео би између осталог да је он био члан ЈСДС и да сигурно није био координатор оснивања одбора СДС-а. **Чему и ова лаж?**

На страни 35. помиње и гласање за аутономију и каже : *„...jer su mnogi glasovali na dva i više glasačkih mjesta. Samo da ih bude više! Neki su čak „glasali“, a nisu bili ni među živima?!“*. Гдје је бар једно име Анте?

---

21. 10. 1990. – БАНДА СЕ НАОРУЖАВА

„Početkom jeseni 1990. godine, po uzoru na svoju braću iz Knina, srbočetnici (били су србојугославени, па четници, а сада и србочетници – ДЈ) „uvježbavaju“ postavljanje barikada, uz naoružane noćne straže, na prometnici Grubišno Polje – Virovitica“. – стр. 35. Како је онда „U neposrednom smo kontaktu sa virovitičkim HDZ-om i 21. listopada 1990. god. dopremljeno je u Grubišno Polje 25 „kalašnjikova“ s borbenim kompletima, koje smo podijelili među povjerljivijim i borbeno sposobnim članovima HDZ-a iz Grubišnog Polja, Malih Zdenaca, Pavlovca, Dražice i Velikog Grdevca.“ - стр. 36, а „... u mjesecu studenome 1990. godine, a radi što bolje koordinacije naših skupina, Mirko Hajdinjak i Šandor Toth odlaze na sastanak u Suhopolje ...“ „U prosincu iste godine na sastanku u Virovitici...“ „Na tom sastanku bili su ondašnji ministar obrane republike Hrvatske general Martin Špegelj, ...“ „... a od naših predstavnika Šandor Toth i Mirko Hajdinjak.“ - стр. 36 – 37) све ово могло да се догађа, откуда су пролазили до Вировитице преко постављених барикада?

А на стр. 39. - „...krajem ožujka 1991. godine oformljujemo Štab za obranu (tada još uvijek ilegalan ...).“ „Štab je imao zadaću koordinirati rad, u smislu organiziranja obrane, svih ogranka HDZ-a i HDS-a na području općine u suradnji sa zapovjednikom policijske postaje. (Тот Шандором - ДЈ) Pojačali smo motrenje, poboljšali sustav veze, obrade i dostavljanja informacija, ustrojili straže i noćne ophodnje (noću se automobilima „pročešljavao“ veliki prostor), te smo tako pod kontrolom imali gotovo cijelo područje općine“.

Како онда нису (или јесу) знали ко је обојио споменик краљу Томиславу у Великим Зденцима кад су све контролисали? Али, тврдили су да су то Срби учинили.

Па у свом стилу даље наставља: ***„Pritisci jugosrba ti-jekom prosinca 1990. i početkom siječnja 1991. godine pojačavaju se iz dana u dan, a sluti se i skori vojni udar JNA u Hrvatskoj“.***

Каква лаж! Зашто ова измишљотиња, кад су добро знали од оних официра Хрвата, који су се школовали о трошку државе, уживали све бенифиције, које је ЈНА имала у СФРЈ, положили заклетву да ће штитити своју државу, а радили на томе да је сруше, да до војног удара не може доћи, јер су неки (Антун Тус) били на кључним мјестима у Генералштабу, а и три кључне функције су у то вријеме држали Хрвати (Стипе Месић – познат по изјави у Сабору - „Ја сам свој посао завршио, Југославије више нема“, Анте Марковић и Будимир Лончар). И Срби са подручја општине Грубишно Поље су такођер знали да до војног удара не може доћи, јер је представницима СДС-а Пакраца, Дарувара и Грубишног Поља речено у кабинету господина Милошевића (када су били да виде како да се сачувају од усташке власти) да се заштите, и ако могу наоружају, да се не дају убијати, али да **„никако не провоцирају већ да се склоне, јер их нема ко бранити обзиром да се ЈНА распада.“**

„Kako do vojnog udara nije došlo, neispavani i razbješnjeni, polupijani i pijani Srbi traže najmanji povod za sukob. Tu subotu 26. siječnja 1991. Godine, pamtit ću cijeli život. U dva navrata su me, potpuno samog, napali nožem, u 9 sati ujutro, ekstremni Srbi (joш нису четници – ДЈ) Lazo Savatović i Živko Četković, a potom oko 17 sati Rade Čakmak ... , Milenko Karanović, Nikola Arbutina, Mi-

---

livoj Čakmak i Damir Cvijanović“ – стр. 37). И замислите, он сам се одбранио.

Да би оправдао властито наоружавање он говори о наоружавању Срба : **„Budući da smo imali smo nedvojbених доказа (каквих) da se Srbi intenzivno naoružavaju uz pomoć JNA (znali smo pouzdano čak i za neka mjesta gdje skladište oružje i kako ga i gdje dijele), i mi iz HDZ-a to isto činimo.“** – стр. 35.

Делић овдје далеко гледа, имајући у виду нека будућа ишчитавања о томе ко је први узео пушку и започео тиме спиралу насиља. Износећи као успут голу лаж, он не наводи ни једну локацију, јер не постоји, а да је ово истина, пошто су имали власт и полицију, брзо би похапсили сумњиве, а оружје одузели, као код Рашете из Сибеника. Али ,они се наоружавају већ 21.10.1990. -

„Uz mene, puške su tada preuzeli:

Ivica Debić, Ivan Volf (повјереник за општину) ... **Šandor Toth** (заповједник станице милиције) ...“ - укупно наведено 25 имена. (стр. 36.). Затим - **„Početkom siječnja 1991. godine, nakon velike hajke KOS-a, vratili smo dio pušaka u policijsku postaju** (код Тот Шандора, једног од оних који је био читаво вријеме у организацији и учесник разних договора), **a dio sakrili. Početkom veljače, u novoj podjeli oružja, također su sudjelovali: Zlatko Mađeruh** (командант ЗЕНГИ), **Ivica Petrović i Mirko Takač.**“ (Бивши „омладинац“ и агент СДБ-а), а још 23. листопада одржали су **„Upoznavanje s oružjem i vježbe gađanja ... u polju između Dražice i Trnovitice.“** - (стр. 36.).

Успоредбе ради, Срби су се са првим оружјем „упознали“, колико ми је познато, тек средином 1991.

Затим говори о окупљању Срба пред зградом општине, али по обичају скрива разлог. Наиме, тог дана су 24 припадника ЗЕНГИ из Бјеловара дошли у Велику Ператовицу, провоцирали становништво, скинули српску заставу и однијели у Грубишно Поље. А онда слиједи - **„... sudionici ovog skupa uputili su se pred policijsku postaju s namjerom da je osvoje. ... u tome nisu uspjeli, zahvaljujući odlučnosti policajaca hrvatske i drugih nesrpskih nacionalnosti ...“**. (стр.38), а на стр.35. - **„Od tridesetčetvero ukupno zaposlenih u policijskoj postaji Grubišno Polje do studenog 1990. godine, dvadesetčetvero je otišlo u srbočetnike“** (вјеројатно је ту убројио и Спасоју Милошевића, кога су ликвидирали. па се још ни данас не зна гдје му кости почивају).

Како је тако мали број полицајаца (од 34, 24 је касније отишло у „србоčetнике“, а остало дакле, само 10 вољних да пружи отпор) спријечио око "трисотине Срба" и уз помоћ оних 24 што су били запослени у полицијској станици, да заузму станицу? Да су хтјели освојити станицу довољно је било да оних 24 изнутра то учине. Има ли ту имало логике?

Како су Срби у својим захтјевима тражили да број полицајаца буде пропорционалан са бројем становника, ако су Срби имали већину? - стр 38.

Па даље на истој страни каже каже: **„Međutim, nije im baš išlo po planu. Naime dok su se još pomahnitali Srbi nalazili pred policijskom postajom, pred zgradom općine oko 13,30 sati skupilo se četrdesetak hrabrih hrvatskih domoljuba (očekivali smo da nas bude bar tristotinjak). Na zgradu općine postavili smo hrvatsku povijesnu (читај усташку – ДЈ) trobojnicu. Skupu sam se prvo obratio ja, (Анте делић - ДЈ), a potom Dinko Kralje-**

---

vić, (а гдје су ту били домаћи Хрвати?- ДЈ), ***obojica na vrlo oprezan i obazriv način, jer su nas počeli okruživati Srbi koji su se vraćali od policijske postaje te je moglo doći do sukoba koji nismo željeli.***

Како то да до сукоба није дошло, а Срби су били у великом броју и још „помахнитали“? О каквој је храбрости хрватских "домољуба" овдје ријеч?

У истој књизи, његов колега Ивица Дебић, коаутор ове књиге га демантује. ***„U najteže ratno vrijeme gardistima uz bok uvijek je bila i hrvatska policija, njezin aktivni i pričuvni sastav. ... Tako je bilo i u Grubišnom Polju. Od 30. svibnja 1990. do 15. studenog 1991. u aktivnom sastavu grubišnopoljske policije djelovali su“:*** (наводи даље **127** имена), ***„... a pričuvnog sastava“*** ... (слиједи попис **142** имена) – стр. 75. и 76.

СУМПАК

Колика је мржња према свему што је српско показује и кроз спомињање Комеморативног скупа 27. априла 1991. у Грубишном Пољу - ***„Samo dva mjeseca pred početak rata dolijevati ulje na vatru „zločinačkom“ ćudi Hrvata ...“*** - стр. 40.

Како је Анте знао кад ће почети рат?

Није ли то планирано много раније?

Он овдје признаје да је рат требао почети у јуну, што значи да је планиран много раније, а што је признао и Фрањо Туђман својом изјавом да ***„rata ne bi bilo da ga Hrvatska nije željela“***. А Срби су само хтјели обиљежити дан када су усташе 1941. године (дакле датум су они изабрали) отјерале у логоре и побиле 504 мушкарца са подручја општине Грубишно Поље, само зато што су били Срби. Иако је дошла, како Анте каже, демократија,

---

ипак му смета то обиљежавање, јер то се по њему није ни десило, већ су, како он каже, били масовни злочини над Хрватима и другим неспрским становништвом – стр 23.

Даље на истој, 40. Стр: „**Potkraj travnja (1991.) četnici na Bilogori već imaju ustrojene postrojbe tzv. Teritorijalne odbrane. Politički angažiranijim Hrvatima miniraju vikendice, bacaju bombe na kuće (чије ?), fizički ih maltretiraju (кога ?) nastojeći ih zaplašiti i obeshabriti.**“

О каквим постројбама и кућама је овдје ријеч? Каква јадна лаж.

Да ли је то миниран стан православног свештеника Ненада Обрадовића, кућа Јове Поповића, Миле Мркића, Јове Стојића, Александра Лолића, Жујић Миле и Миленка, Милана Царића, Мирка Почуча, Боре Вучковића, Драгана Веселиновића, Љубана Робића и Гаје Слијепчевића, све у Великим Зденцима, затим Раде Чакмака у Малим Зденцима, па Јове Даљуга у Орловцу, Лазе Косановића, Данка Ђукића, Стеве Ђукића, Боре Димића, др. Милана Басташића, Живка Загорца, Ивице Жулеца, Здравка Шегана, Милана Јефтића, локал Душана Добријевића, све у Грубишном Пољу? Луке Шегана, Зорана Матичића, Душана Раделића, Миленка Пишчевића и других у Великом Грђевцу ... А о десетинама девастираних православних билогорских храмова да се и не говори, о потпуно уништеним историјским и културним споменицима, чак и нулте категорије под заштитом UNESCO, као што су цркве у Доњој Рашеници и Растовцу. Уништени споменици жртвама фашизма! Све је ово документовано и забиљежено за сва времена заједно са прљавим лажима

ушашких идеолога, Ивице Дебића и фрустрираног кон-верита, Анте Делића.

На истој, 40.стр: ***„Srbi ne bi bili Srbi, tj. bizantinci, kada vlastiti teror nad drugima (гдје, када и над ким) ne bi prikazali kao teror i genocid nad njima samima i to vješto koristili za ostvarenje svojih ciljeva. Činjenica je da su Srbi gubili gotovo sve ratove, ali da su nakon rata vještom politikom i propagandom dobivali ono što su izgubili ratom“.***

Мали болесник Анте је по ко зна који пута ухваћен опет у лажи. Да ли онај од 1914. до 1918. године кад су Хрвати донијели одлуку да се присаједине Србији, а ослободе се Аустроугарске или онај 1941. до 1945. године кад је опет НДХ преведена у побједнике? Како је Хрватској припала Славонија, Барања, Војна Крајина или Дубровник, некада Република и друге територије? - ратом или за зеленим столом? Шта су то Срби добили за зеленим столом, а Хрвати ратом? О томе свједоче многи историјски подаци, које не само да Анте не зна, већ и хрватски „повјесничари“ то крију и кривотворе. Може ли ово изрећи неко ко има стварно знање, а не само академско звање као кулису иза које по сметлишту ума рују помахнитали штакори?

У својим јадним лажима он иде даље, па слиједи - ***„Tijekom srpnja i u početku kolovoza 1991. godine grubišnopoljsko područje najednom, gotovo preko noći, ostalo je bez Srba. Otišli su bez pozdrava.“***

Да ли је оваква тврдња само незнање? Како су то ти помахнитали, полупијани, пијани Срби, србочетници, четници, србојугославени, били агресори и уз помоћ ЈНА напали Хрватску, кад су отишли ***„bez pozdrava“?***

И онда слиједи његов закључак по наводном свједочењу шумаријских радника Хостичка Фрање и Калањош Павла - Паје, који су се нашли ***„...u poslijepodnevним satima nekim poslom u Velikoj Peratovici.“*** (9. августа)“. ***"Odmah su bili zarobljeni od osoba u odorama JNA i приведени u Štab TO, gdje su ispitivani i nakon višesatnog maltretiranja pušteni kućama ... A vidjeli su 600 do 800 vojnika u punoj ratnoj spremi ... a mnogi još stižu i zadužuju opremu.“***

Још једна лаж! Познавајући ову двојицу радника сумњам да су то они овако могли рећи.

1. Како и када су они то успјели избројати?

2. У Великој Ператовици није било ЈНА, већ у Гакову, гдје је био и војни полигон Вараждинског корпуса, који је обезбјеђивало око 40 војника са два официра.

3. По доласку људи који су се склонили на то подручје, а након догађања у Хрватској у августу, сви ти војници отишли, у што сам се и лично увјерио око 16.10.1991. године. Дакле, истина је да ни војника ни „одора“ ЈНА ту није било. Једине „одоре“ ЈНА носили су „храбри хрватски витезови“ приликом напада 31.10.1991. год. у Растовцу, па су тако на превару ухватили стражара (Кокот Марија, кога су одвели у подрум Штаба ТО, мучили и послије убили) и у просторије гдје су спавали остали, убацили „зољу“. Тако су погинули Глежнић Душко, Хорват Ђуро, Пајур Роберт (унук Смиљанић Саве) и Познић Живко.

4. Углавном су то били људи из В. Зденаца, Орловца, Грубишног Поља и других мјеста, који су се склонили, да не би доживјели судбину Спасе Милошевића, Дмитра Станића, Драгана Мачка и других. То су ти „четници“, као и они који су отишли на одмор, у Србију, Босну и у

друге дијелове Југославије и које је Анте са својим истомишљеницима одмах "ставио у новине", међу којима и бивше колеге, а крај мога имена су ставили „још увијек важећи директор Центра“. Зашто су то чинили? Да би, уколико се негдје појаве ти „четници“, одмах били „дивљач за одстрел“.

У другом дијелу књиге, други аутор **Ивица Дебић** наставља упућивање отровних стријела на Србе, са додатком да велича „побједе хрватских витезова“, али и своје личне заслуге у тако „великим побједама“ над „запјењеним четништвом“. На почетку спомиње 26 имена погинулих. Питање је гдје су погинули, на којем ратишту, шта су тражили тамо - „ *Gdje god se ratovalo za hrvatske međe (na Papuku, u Posavini, ponad Dubrovnika, na Maslenici, „Bljesku“ i „Oluji“) bili su i bilogorski mlađići.*“ - гдје су Срби живјели вјековима. Као и његов колега пун мржње према људима, само што су Срби, који су га примили прије само око 5 година, као и сваког другог, без било какве провјере и питања, ко је и шта је, описујући неке детаље у времену „битака“ износи бруталне лажи, властите инсинуације и тобожња „сведочења“ појединаца. Једно од таквих је и Владе Радошевића-Жуће. - „*Duboko potresno njegovo je sjećanje.*“ - (стр. 54. – 55.). Од момента хапшења и малтретирања он спомиње нека имена (дакле познаје их све). - „*Vidio sam Tomišu Sladojevića kako zamahuje isukanim bajunetom prema mom vratu, no za djelić promaši.*“

За дјелић га успио промашити. Да ли је то могуће? Па онда Душана Тулума, Бранка Косановића и друге, све домаћи људи ту рођени, и они и њихови дједови. Затим наводи имена људи који су га мучили (Вуковић, Цвијић, Кучук, Чакмак и др). Код Цвијића или је

или је лаж, јер Цвијић (на подручју општине је био само један - Богдан), кога он сигурно познаје, али је овај у то вријеме био са својом породицом у Београду.

„Čakmak mlađi izvadio je bajunetu i pokušao je zabosti u grlo. No nije dovršio započeto. Bajuneta je bila tupa.“- стр. 54 - 55.

Да ли неко у то може повјеровати? Да ли је неко од Срба избјегао исукану бајунету за вријеме усташких клања?

У описивању мучења свог и осталих заробљеника, каже: **„Nešto mi je ipak ostalo nedokučivo: Pa ti mučitelji poznajy svoje žrtve, sve su to doskorašnji susjedi, znanci“**.

Како му није остало недокучиво кад је он, заједно са Верешом и другима, у подруму ШтабаТО и „Дожудићкином“ подруму, мучио своје жртве (Тијеглић Раде, Милојко Раљић и др.), дојучерашње комшије и знанце? Како су ти знанци одједном постали четници према Делићу и Дебићу? Што их није упозорио на то?

Па и даље слиједе лажи истог: **„Peratovački seljani žalili su se zapovjedniku zatvora Boži Trbojeviću i Milenku Stojiću, zapovjedniku milicije, da djeca u selu ne mogu spavati zbog jauka prebijenih ljudi“**.

- Како је Жућо могао чути то жаљење?

- Ко год познаје Ператовицу, зна да у близини бивше школе, у којој је био „затвор“, нема нити куће, а посебно мале дјеце, па се такви јауци не би могли чути.

Слиједећа тврдња (Радошевића или Дебића?): **„Kad se, jednom prigodom, pojavio neki od četničkih vođa iz Bučja, četničkog Glavnog štaba, tražeći od Čakmaka i Zagorca da nas prebacu na Bučje, odlučio sam umrijeti“**.

Како је могао ово чути када је Штаб био удаљен од затвора око једног километра, а он у затвору онако измучен? Да ли је он видео тог четничког вођу, и како зна да је то вођа? Да ли га лично познаје? Како зна зашто је овај „вођа“ дошао? Да ли су му то Чакмак или Загорац рекли у повјерењу?

Све ово његово „свједочење „и „мучење“ на крају потврђује својим рукописом написан допис: **„Svi smo zdravi, živi i bez ozljeda“**, потписан од Вереша, (гдје је његово свједочење? - ДЈ), њега самог и Хорака, као и још један потпис нечитак (стр. 56).

Глорификујући храброст и борбену успјешност хрватских војника он овдје спомиње и Наполеона, који је тобоже рекао: **„Дајте ми сто тисућа Хрвата и освојит ћу цијели свијет“**, али не спомиње да је са Наполеоном на Русију (1712) тада отишла само једна регимента из Лике и Крбаве, у чијем саставу су, према хрватским изворима тога времена, били већином Срби из Лике и Кордуна.

Величајући улогу и успјехе **„hrvatskih vitezova“** у „обрани Хрватске“, измишљају се многи напади, 14. августа "пјешачки" напад на Грубишно Поље (стр. 62), па 17. августа **„pješaštvom i minobacačima“** - (стр. 63). Описујући све већу бројност бораца и „драговољаца“ и смјештај у многе просторије, он овдје не спомиње Хотел „Билогора“ ни основну школу, као ни покушај да за смјештај користе Средњошколски центар.

Да би истакао себе и своју улогу у „обрани Хрватске“, помоћник заповједника града за безбедност, Ивица Дебић долази 20. Августа до зграде ТО гдје је „... **lepršala jugoslavenska, neprijateljska zastava...**“ у којој је била „... **Vlast, do jučer nedodirljiva, božanska, vječna!**.“ Он

овдје не наводи ни једно име. Наиме, у тој згради историје су имали СКЈ-СДП, Штаб ТО и Секретаријат народне обране, као и Општински синдикат. Дакле, власт ту никад није била. Иначе на власти су тада били Повјереник (Ивица Волф - ХДЗ), Здравко Вираг – председник Извршног вијећа (Хрват), Иво Лукетић – тајник Скупштине - Хрват, и други. Нашао „Власт“ како карта. О њему говори и ова раченица: **„Skini ovo sranje s jarbola i stavi našu, hrvatsku zastavu!“** - стр.66.

По идеји **„... generala Martina Špegelja** (у познатом видео-запису он говори шта и како треба поступати са официрима ЈНА и другим Србима, као и 1941) **„...za obranu Hrvatske treba oteti oružje od JNA! Uostalom, to oružje je i kupljeno za novac hrvatskih ljudi“** – стр. 68.

Тачно је да је неко (види се из видео-записа) оружје купљено од новца хрватских и ко зна којих још људи, али 1991, а за оружје ЈНА су издвајали сви људи у СФРЈ.

Даље он помиње поново 21. септембар и напад на Иваново Село, гдје су "четници" **„... uspaničeni, ubili osmero zarobljenih civila** (гдје су имена?), **mještana Ivanova Sela. U bezglavom bijegu ostavili su svoje brojne poginule** (колико и кога) **bradate spodobе te spaljene kuće i imanja vrijednih ljudi.“** ... **„Grad i cijela općina Grubišno Polje obranjeni su!“** ... **„Nakon ove bitke, u kojoj su četnici potučeni do nogu** (један борац погинуо, један контузован, један заробљен и умро после мучења) **rodila se ideja o planovima za oslobađanje** (протјеривање људи) **Bilogore.“** - стр.71 -73.

Да ли се идеја родила тада, или је то ипак био план много раније направљен? Од кога ослобађање?

Од људи који су се ту родили и живјели, чији су преци ту још прије 400 година. Дакле, то су ти агресори на

Хрватску уз помоћ ЈНА, напали су и окупирали своје куће и имања и сада их треба „ослободити“ од тога, као и остале грађане Хрватске српске националности на подручју Книна, Пакраца, Борова Села, Плитвица и многих других мјеста Баније, Лике, Кордуна, па и градова (Загреб, Сплит, Задар, Осиек, Вировитица, итд).

„Početkom jeseni 1991. godine agresija četničkih snaga i JNA na Republiku Hrvatsku dosizala je vrhunac.“ ... „Strategija agresora bila je jednostavna.“ ... „...nezadrživim prodorom svojih korpusa izbiti na Jadransko more, presjeći Hrvatsku kod Karlovca i Virovitice...“ ... „Zadaću presjecanja na zapadnoslavonskom smjeru imao je Peti (banjalučki) korpus.“ (стр. 85).

Ко је агресор већ смо објаснили, а стратегију и ове планове пресијецања вјероватно је Дебић добио од Шпегеља, Туса или Стјепана Месића као председника Предсједништва СФРЈ и Врховног команданта оружаних снага (ЈНА и ТО).

Ово наивно оправдање за сва злодјела над српским народом у Хрватској, од 1941. до 1995.године, а од 1991. до 1995. акцијама ОТКОС-10, Масленица, Медачки џеп, БЉЕСАК и ОЛУЈА уз пресудну помоћ САД и НАТО, те за прикривени терор у насељима широм Хрватске, ипак не може сакрити чињеницу да је извршен геноцид, да је истјерано крајем 20. вијека око 500.000 људи из својих кућа и вјековних станишта и да материјална штета и опљачкана српска имовина за *онај* и *овај* рат досиже тако вртоглаву цифру да је она већа од вриједности злата када би се неком алхемијом сви данашњи становници Хрватске претворили у тај скупочињени метал!

Наши вајни аутори те тврдоглаве чињенице нису свјесни и не припремају своју дјецу ни у назнакама за

страшни суд историје и обновљеног међународног права, који кад-тад мора доћи. Надајмо се да ће сатисфакцију за непокајану смрт, бол и ужас обавити нека сила моћнија од људске. Слика о ономе што је учињено иста је за подручје некадашње НДХ, данашње Хрватске, па и за локалне средине попут Грубишног Поља, за које приказујемо „развој“ српске популације од 1732. до првих година 21. вијека:

Умјесто да погледају истини у очи, аутори готово у сваком пасусу, у свакој реченици написаној на лијепом српском језику износе понеку лаж, а неријетко ту исту, невјешто изречену лаж на идућој страници демантују: **"... u korištenju borbene tehnike osvojene od JNA."** (у којим храбрим и одсудним биткама?) Добро је позната чињеница, којом се и сами хвале, да су касарне и карауле биле блокиране са искључењима струје и воде, онемогућавањем дотурања хране и сл, о чему свједоче и разне

заповиједи хрватских заповједника, стр.87 – 89, 92 – 95, као и наредба Фрање Туђмана од 19. listopada 1991. године – стр. 98. Спомена нису вриједне ријетке чарке и пасивни отпор снага ЈНА према агресији дојучерашњег свог, хрватског народа.

ОТКОС – ТРИЈУМФ УСТАШТВА

И тако лаж по лаж, монструозне конструкције и виртуелне битке (Јасенаш – Пољани – Иваново Село) и „велике“ побједе, дођоше и до „ *Prve oslobodilačke operacije u Domovinskom ratu „ОТКОС – 10“*.

У циљу величања побједе и херојства властитих снага („ *... neprijatelj je okupirano područje branio ojačanom brigadom iz sastava 28. partizanske divizije. Brigadu su činile tri pješačke bojne koje su popunjavali domaći, bi-logorski četnici, pješačka satnija pripadnika JNA, bitnica topova i minobacača 120 mm i mješoviti oklopno – mehanizirani vod, sveukupno oko 1750 boraca.*“), (стр. 102), лаже се, што би рекли Билогорци, „на камаре“.

Сада су већ са оних 600 – 800 „виђених“ од Калањоша и Хостичке, снаге нарасле на око 1.750 бораца, а „*Agresor je tijekom operacije raspolagao i sa šest zrakoplova.*“ - стр. 102.

Откуд му само овакови подаци о „непријатељским“ снагама? А чињенице су сасвим нешто друго.

Прво - На том подручју није било ништа од овога што наводи Дебић, већ око **400** наоружаних домаћих људи од 17 до 77 година са пушкама М-48, полуаутоматским пушкама и нешто „калашњикова“, који су били распоређени на стражама, углавном на мјестима у близини становања, без топова, а камоли било каквог авиона. (У току читавог периода борбених дејстава на Би-

---

логори, од августа до егзодуса, у ваздушном простору изнад општине Грубишно Поље појавиле су се само три летјелице, хеликоптер ЈНА који је у августу транспортовао рањеног борца Елбета, хрватски полицијски хеликоптер који се у страху повукао упрема Вировитици после отварања ватре по њему, те хеликоптер неке међународне мисије обојен бијело, који је у једном налету надлетио територију. Остало што је Дебић видео је вјеројатно посљедица учестале дијареје. Не само да није било авиона, већ ни једног војника ЈНА осим легендарног заставника Недељка Чукарића.

Друго - Да је Дебић мало упознат са елементарним тактичким појмовима, знао би да број снага нападача у односу на одбрану мора бити бар три пута већи ако се располаже подједнаком ватреном моћи и другим елементима. Број од **2.647** припадника усташких снага (колико помињу хрватски извори, а који је са осигурањем праваца напада, резервама, логистиком и другим чиниоцима којима се мјери снага јединица, морао бити и двоструко већи) никако не би могао потиснути формацију од **1.750** браниоца Билогоре, поготово да су били наоружани како Дебић наводи, а да се мотивација условљена одбраном породица непосредно иза прве линије одбране и не помиње. А о храбрости хрватских „витезова“ може се закључити из слиједећег:

1. Напад је почео у четвртак **31. listopada**, тачно у 6,00 сати на неколико праваца - стр.102-103.

2. Отпор је "сломљен" **2. studenog** на јужном и сјеверозападном правцу, те помоћним правцима напада.

3. Отпор је "сломљен" **3. studenog** на сјеверу код Лончарице.

---

4. Отпор је "сломљен" **3. studenog** на главном правцу напада Грубишно Поље – Рашеница – Дапчевачки Брђани, а **4. studenog** ујутро, " *...dotad okupirano područje općine Grubišno Polje bilo je oslobođeno*". - стр. 103.

А **истина** је да положаји одбране на тим правцима нису пробијени нити на једном мјесту до вечерњих сати, а по престанку ратних дејстава је Штаб ТО донио одлуку, обзиром на неприхватљиве губитке, малобројно људство и немогућност да се добије помоћ, да се становништво склони, а наоружани борци повуку на линију одбране Дјаковац – Турчевић Поље. **У ноћи 31. октобра на 1. новембар** 1991. колоне аутомобила, трактора са приколицама и камиона су кренуле. Извлачећи се уз блатњаво брдо код Турчевић Поља све становништво (укупно око 3.500 људи) одлази у раним поподневним сатима 1. новембра из Билогоре.

Колона дуга преко 10 километара, заједно са борцима који су истовремено били и једини расположиви возачи бројних возила, преко ријеке Илове кренула је кроз Кореничане, па преко врлети Папука и Звечева, Окучана и ријеке Саве, тако да су неки већ **2. новембра** стигли у Бањалуку, у вријеме док су „храбри хрватски бранитељи“ још ослушкивали звуке са Билогоре и охрабривали се да крену даље. Не само да првог дана напада нису нигдје пробили положаје, већ су се на неким мјестима и повукли, као у Горњој Рашеници када им је погођен један од два тенка, па је Љубан Ковачевић могао да оде до своје куће, узме аутомобил и увече крене на пут који га је довео до Србије.

Силне ли битке и велике побједе, кад су ти „храбри“ бранитељи на „ослобођено“ подручје дошли након **два до три дана** (како сами наводе – 2. 3. и 4. studenog)!

„Za hrabrost (какву?), požrtvovnost i izvršenje zadaća operacije „OTKOS - 10“ (протеривање и етничко чишћење Срба) **hrvatski branitelji, sudionici operacije, pohvaljeni su od generala zbora Antuna Tusa, načelnika Glavnog stožera Hrvatske vojske.**“ (који је још почетком 1991. године био генерал ЈНА, командант ваздухопловства – ДЈ) - стр.108.

И тако три дана након одласка становништва са Билогоре и „велике битке“ и „велике побједе“ нађоше се грубишнопољски и вировитички драговољци у Великој Ператовици да би прославили тако значајну „побједу“:- **„Čitav dan, pa i dugo u noć, orile se pjesme: „Evo zore, evo dana“, „Oj hrvatska mati“, „Čavoglave“ и ...“Lili Marlen“.** - (стр. 46 - 47).

Није им било довољно што су готово потпуно етнички очистили цијелу Билигору, већ су и након доласка на то подручје три дана после „битке“ поубијали и оно мало људи, углавном стараца, који су остали у својим домовима. Тако је страдао Кравић Раде из Дапчевачких Брђана, Вудраг Даница из Велике Дапчевике, брачни пар Орић Љубан и Љуба из Тополовице, Отковић Љуба из Растовца убијена пред својим супругом, Глежнић Стеван зван Кузман, рођ. 1920. из Велике Дапчевике, Мишчевић Живко, рођен 1948. из Лончарице, Поповић Милан из Лончарице, Сокол Фрањо, Хрват из Велике Дапчевике, Ибишај Тема Мирослав, из Малог Грђевца; Мачак Стево из Мале Јасеноваче, Милић Стеве Војислав из Зринске, Слијепчевић Петар из Растовца, Познић Станка Раде, рођен 1935. из Турчевић Поља је ухапшен у Малим Здэнцима и до данас му се губи сваки траг, и други.

Гроб Живка Мишчевића у дворишту у Лончарици

ФАЛСИФИКАТ КАО МЕТОДОЛОГИЈА

И ова назови књига у новијој хрватској „повијести“ говори о менталитету Хрвата да стално кроз прошлост мијењају не само своја уверења, већ и народност, ако је то потребно, гусарећи по туђим историјским (нарочито српским) баштинама и склоности натурања свога имена у циљу повећања простора на штету других. Иако сами нису сигурни у своје поријекло, да ли су Хуни, Готи или Словени (а тада би то значило Срби), читаво вријеме пребирући, нарочито по српској историји, готово све

присвајају као своје, од ратних догађаја и успјеха до етнолошког блага и културних достигнућа. Тако су и многим знаменитим историјским личностима од којих смо дио поменули у претходном тексту, давали хрватска обиљежја. Иако су углавном кроз „повијест“ издалека проматрали борбе српског народа за заједничку слободу или се приклањали српским непријатељима, спремно чекајући да „лешинарски“ очерупају пораженог, приклон се побједнику и да као своје побједе прикажу битке у којима нису ни учествовали. Ово није само лоповски и фалсификаторски манир, ово је читава методологија, од *Pacta conventa* до минорног *Otkosa*.

Тако је то било од Томислава (сукоб Прибисављевића са Симеуном 924, преко Вишевићевог освајања италијанског града Синопада 926, битке за Сисак 1591, битке генерала Изоланија код Нирнберга гдје је „било 10.000 Хрвата“, па „јуначка“ борба Хрвата код Луцерна 1632. г. (деманти посланика Лончаревић 1861. на Сабору, стр. 808), па аустро-француског рата за вријеме Фрање II 1794. и 1795. („Хрвати су слали огромне чете.“), до полуистине - „Сама крајина је дала 100.000 војника.“

А ко су били крајишници? Само за вријеме Марије Терезије од 1744. до 1810. славонски и крајишки Срби дали су 15 знаменитих фелдмаршала и генерала. Тешко је у тим историјским евиденцијама пронаћи хрватско име. Затим угушење Ракоцијеве буне 1703, па Наполеонов поход на Русију 1812, битка код Сентомаша, данашњег Србобрана 1849. гдје је кнез Александар Обреновић послао 10.000 војника под командом војводе Стевана Книћанина. Оцену за храброст и помоћ хрватских војника дао је Беч, а „Хрватски Лист“ од 2.7.1939. објавио: „Године 1852. забранило је министарство хрватску

заставу, а умјесто хрватског језика уведен је у школама и јавним уредима њемачки језик“.

Углавном су Хрвати водили бројне борбе против Срба, нарочито у сјенци туђих ратова. Тако је било и у 1. св. рату, гдје је 78. осјечка регимента у саставу аустро-угарске војске „ратовала против Срба непријатеља“ („Хрватски лист“ 13.9.1941) на Црном Врху у Србији. А о 1941. да се и не говори. У оба свјетска рата Хрвати су били на страни непријатеља српског народа. Не само што су кроз „повијест“ присвајали баштине српског народа, они су и много тога уништили, од убијања и покрштавања становништва до сатирања и девастације споменика културе и српске писмености, а српски народ им је то и заборавио и опростио.

Програм римокатоличанства и хрватства остваривао се вјековима па све до данашњих дана. Зато није чудо што аутори „књиге“ „Откос“, што због незнања, што из мржње према српском народу и даље пишу измишљотиње и невјеројатне лажи, преносећи то на своја покољења. Резултат њихове вјековне тежње за етнички чистом Хрватском јесте прави геноцид над српским народом, који је у периоду 1991 – 1995. готово у потпуности истребан са својих вјековних станишта из свих српских крајева. Закоровљене њиве и згаришта напуштених села видљива су као доказ злочина чак и из свемира.

Одговорност за злочиначка дјела почињена над српским народом не може се отписати ни појединим великим силама, САД, Њемачкој и нарочито духовном инспиратору злочина - Ватикану, чије су цркве и уреди, као и 1941, били у служби ових злочина. Не треба се чудити што ови, а и многи други аутори, пишу хрватску „повијест“ на овакав начин, када и званична власт 1999. подно-

---

си Међународном суду правде у Хагу против Републике Србије тужбу за геноцид над Хрватима 1991. Један од аутора тужбе био је својевремено и предсједник Хрватске, Иво Јосиповић. Починитељи геноцида над Србима 1941–1945. и 1991–1995. подносе тужбу против Србије која није ни учествовала у ратним сукобима!

Но, то већ спада у домен психопатологије и захтјева дуго вријеме и интердисциплинарне конзилијуме да се дође до коначне дијагнозе ове ријетке и опасне болести, њеним узрочницима и преносиоцима. Тешко је да нас и незахвално предвиђати које ће се неопходне мјере предложити, карантин, терапија, ко зна. Сигурно је да ће Билогорци као миран и дружељубив народ бити свим својим снагама против еутаназије, али озбиљну терапију свакако ћемо подржати.

ИНТЕР НОС

Аутори „Откоса“ раде у просвјети и вјеројатно знају да треба читати да би се стекла и она елементарна знања. Не може се разговарати ни у кафани са одраслим људима о осјетљивијим темама, а да се бар малко не информишемо прије тога. Да није острашћеног шовинизма који базди из сваког ретка „Откоса“, човјек би се могао само насмијати и одмахнути руком. Што народ каже - „Лупандрају ко Максим по дивизији и не знају гдје су шупљи“. Овако, не бих имао мирну савјест да их не посавјетујем да бар мало читају ради бољег увида у историјске чињенице, ако већ имају потребу да о њима пишу. Најбоље је почети *ab origine*, па и њима и осталим вајним „повјесничарима“ препоручујем да без устручавања користе скромни попис имена и аутора изложен од 206 странице ове књиге.

Да би се разумјело српско реаговање на „младу хрватску демократију“ и 1991, дано је доста референци у тексту овог одговора на „Откос“, при чему треба имати на уму да историјско памћење српског народа догађаје из 1941. и 1991. види као једну цјелину. Да за то има основа, потврдиће радови Велише Раичевића – Псуњског и Виктора Новака, те Милана Басташића о Билогори.

За разумијевање пак, хрватске историјске истине, ред би био да се послуша прво хрватски аутор. Увјерен сам да ће прве строфе пјесме хрватског пјесника Ивана Кукуљевића *Што је прошлост Хрватска* („Обзор“, бр. 261, 1893), задовољити ту сврху:

*Што ме питаш, друже мој, о слави
Прошлих дана хрватског мог рода,
Знај, да мало броји сретних згода,
У повјести од кад се појави.*

*Дванаест вијеков што га тај свијет позна
Риједко свој бје, вазда туђи слуга
Ил у дворих ил код тешког плуга
Вазда ланце коб му кова грозна.*

НЕКРОЛОГ ЗА TISUĆLJETNI SAN

Скоро је немогуће у овом панегирику хрватству огрезлом у србомржњи и којег се књигом може назвати само уз највећи напор маште, наћи макар једну реченицу која може проћи озбиљнију критичку анализу, да се о елементарној пристојности или несрећном одсуству кућног одгоја аутора у раном дјетињству и не говори. Захтјевало би знатно вријеме само да се поброје десетине и десетине мјеста гдје је изречена гола, бестидна лаж. Тамо гдје она не би могла проћи ни код школске

дјеце којој је углавном књига дистрибуисана, ишло се са дрским фалсификатима иначе провјерених и докуменованих историјских чињеница па и егзактних нумеричких података. Тамо гдје би и то било препознато као проста усташка „промишља“, биле су употријебљене полуистине и примитивна манипулација. Све је то обилато гарнирано скрушеним пренемагањем, лажним *domoljubljem* и *ćudoređem*, псеудолирским сликама које нису могле сакрити озвјерене ликове аутора и искежене очњак усташких кољача.

Инкриминисани текст због тога и не само због тога, не можемо сврстати у неку перфидну конструкцију, софистицирану завјеру која би могла нанијети озбиљнију штету одраслим умовима, па ни онима наклоњеним ауторима. То се и не може очекивати од водећег аутора који је докторирао биологију, а уронио руке до лаката у историју. То што је докторирао на политичком валу дијељења доктората „свој својему“, што прије дисертације није објавио ни новински текст, а камоли озбиљан научни рад и што је иловске рибе из своје скромне дисертације и њихове латинске називе видио само на сликама и у радовима сериозних аутора, није олакшавајућа, већ само отежавајућа околност.

У међувремену, од када је написан „Откос“ и овај одговор на њега нашао пут до читаоца, много се тога десило што је и најнаивнијима отворило очи, како у бившим југословенским републикама, тако и широм свијета. У низу свједочења и мемоарских биљешки разоткривена је улога Запада у потицању и финансирању разбијања Југославије и сецесије Хрватске. Хрватска је као вјерна слушкиња Њемачке примљена у Европску унију, али су јој испражњени џепови, одузета сувереност и распрода-

---

но све суво и сирово. Из тисућљетног сна пробудила се тек неколицина јавности познатих младих људи којима је јасно да су се Срби 1991, баш као и 1941, не својом кривицом, борили и за хрватске правике и за оно Прерадовићево, Мишкинино и Ковачићево, Назорово и Ујевићево славјанство од Родопа до Алпа.

Већина под диригентском палицом НАТО-а све гласније у Хрватској слави кољаче, а младост која је паљевином скоро 3 милиона књига и промовисањем већ трећу деценију смећа попут „Откоса“, закинута за истину, подврискује усташке пароле и у оргијастичком заносу разбија симболе и писмена рода из којег су потекли. А онда сваки мјесец покорно припреми 500 долара за отплату дуга, одавде до вјечности. Може ли бивши кмет за један кратки вијек научити да не мрзи ослободиоца ако овај одбије да му буде нови господар. Срби су их два пута ослобађали, а трећег, како ствари стоје, засигурно неће бити. Да ли је онда могућа мисао слободе у главама опијеним непојамним гријехом? Да ли је уопште могуће покајање и ослобођење? Не знам. Бог зна.

Grubišnopoljska kronika 1990. – 1991.

или о томе како Ивица и Перица конструишу хрватску историју

Текст Душана Јелића са истоименим насловом и садржајем првобитно је објављен на сајту Завичајног удружења „Билогора“ 2014. године:

<http://www.bilogora.rs/index.php/2014-03-07-23-12-05/63-2014-10-17-01-25-29>

Овдје га доносимо са минималним графичким подешавањима опреме, као и увод Ранка Раделића *КЊИГОМ НА КЊИГУ - Одговор Душана Јелића на фалсификате двојице хрватских псеудонаучника*, који је интегрални дио објаве на Web-у 2014:

<http://www.bilogora.rs/index.php/2014-10-17-01-00-19>

Долази вријеме, и већ је дошло, када ће се Европа горко кајати што никада није подржала Србе у двадесетом вијеку, јер су Срби, све вријеме, једини били на бранику Европе.

Петер Хандке, аустријски књижевник добитник награде “Беловодска розета” 2016, која се додјељује у Крушевцу за изузетан допринос српској култури и умјетности.

КЊИГОМ НА КЊИГУ

Одговор Душана Јелића на фалсификате двојице хрватских псеудонаучника

Душан Јелић је написао осврт на два тематски везана текста објављена 2007. и 2010. Г. у часопису *Scrinia Slavonica* под насловом **Grubišnopoljska kronika 1990.–1991.**, чији су аутори Петар Башић и Ивица Мишкулин. Не само да је грубишнопољац Душан Јелић (сада житељ Новог Сада), некадашњи челник Савјета „Грубишнопољског листа“, већ је и овај рад двојице аутора уско везан уз некадашњи општински гласник. Од 116 фуснота у 1. дијелу текста, чак 75 упућују на „Грубишнопољски лист“ као извор информације. У 2. дијелу са 210 фуснота, 38 упућују на „Г. лист“, све док се није запуцало и новине престале излазити.

На страну то што аутори игноришу нумеричке показатеље које су могли пронаћи у листу, селективно користе текстове и цитате, што им ни на крај памети није било да чињенице и истине које им нису ишле у прилог помену или коментаришу у анализи, те што би по обиљу коришћеног материјала и за сам назив рада на који се Душан Јелић осврнуо, примјеренији наслов могао бити, рецимо за његов 1. дио – *Grubišnopoljska kronika 1990.–1991. kroz pisanje lokalnog lista*. Овај рад је уствари својеврсно свједочење које више говори о том „Грубишнопољском листу“ и његовој улози у вријеме тих бурних догађања, него о самим догађајима.

Душан Јелић је имао захвалан посао. Као да је ушао са кошаром да набере јабука у родни воћњак од десет хектара. Гдје год се окренеш, скоро у свакој реченици има шта да се убере - искривљена чињеница, фалсификат, лаж, паушална оцјена, пусто незнање*. „Знанствени рад“ који има везе са науком колико и намигивање распуштенице Анђе са Маглићевом мигма-ћелијом. Једва да би и заслуживао осврт да није оног „изворни“. По својим карактеристикама, иако од младих аутора, ово писаније спада у ранг парадигматских текстова хрватске историографије који имају задатак не да истражују и описују, већ да конструишу историју. У ономе што су имали за циљ, млади аутори су успјели, једног дана на овај рад ће се позивати и они који неће писати „изворни“ знанствени рад и можемо тек замислити на што ће то личити.

Душан Јелић је са пола снаге, онако „у леру“, опуштено и без претензија да лупи пацку баш по сваком прсту који се нашао у туђем џепу, показао да ово није ни историографија, ни наука, а понајмање истина. Млади аутори би му у крајње искреном разговору, осим ако нису без-

*Јелић на низ мјеста педагошки упућује ауторе на изворе без који се њихов рад није могао утемељено написати. Међутим, ту морамо, узимајући у обзир њихове године, ауторе у некој мјери аболирати – у периоду њиховог интензивног образовања није извјесно што се могло пронаћи на интернету, а писани извори (**преко 2,8 милиона ћириличних, историјских, антифашистичких, те књига српских аутора**) у Хрватској су уништени.

<http://zokstersomething.com/2013/10/16/u-hrvatskoj-za-deset-godina-unisteno-28-miliona-knjiga-na-cirilici/>

надно наивни, вјеројатно одговорили – па и није, ми не пишемо историју!

Оно чиме се они баве, настављајући вјековни рад плејаде језуита и лажних Хрвата** који се препознају по томе што се сраме свог словенства, првенствено је геополитика у служби ватиканског прозелитизма. Да парафразирамо Клаuzeвица, то је наставак рата другим средствима. Биће они добри гоничи када се да сигнал за хајку, али авај, за трагаче нису.

Имамо, дакле, посла са политичким текстом са јаким, иако контролисаним и упристојеним екстремним хрватским националистичким набојем, којег би могли сврстати негдје између памфлета и пропагандног политичког приручника, који са науком, осим по коректном навођењу извора, нема значајних додирних тачака. Међутим, за разлику од текста који би се декларисао као политички текст, псеудонаучна форма у коју је завијен и као такав објављен у часопису озбиљне провинијен-

** За ту скупину, желим да вјерујем, мањинску скупину у хрватском народу је примјереније користити термин *лажни* умјесто *екстремни Хрвати*, јер је велико питање можемо ли их уопште сврстати у Хрвате ако су у континуитету у служби туђих интереса. Под тим лажним, односно екстремним Хрватима подразумијевам оне који су учествовали у убијању ненаоружаних српских цивила, а ради се од 1941. о стотинама хиљада убијених, оне који су учествовали у њиховом покрштавању, а ради се о преко 200.000 покрштених о којима се Степинац хвалио папи, оне који су учествовали у пљачки њихове имовине, а ради се о материјалним вриједностима реда величине десетина милијарди долара, као и све оне који су такве чинове према православним Србима као **колективитету** потицали, правдали или заташкавали.

ције омогућује му да кроз превод на стране језике нађе пут и до оне циљне групе до које као политички текст не би могао досегнути. Кроз успјешност позиционирања у тој улози, без обзира на намјере или(и) друге намјере писаца и налогодаваца, тежина текста се једино и може мјерити, јер због ексклузивности периодике до властите шире јавности не допире, а за политичке противнике је ионако неувјерљив. Ипак, морамо признати да је текст ове хронике, попут Стипе Месића, „свој задатак испунио“. Додао је још један, ма како он био ситан и трошан, виртуелни каменчић у изградњу чардака ни на небу ни на земљи, који се већ неколико вјекова, у одсуству бољег термина, уобичава називати хрватском хисторијом. Кажемо, у одсуству бољег термина, јер ова фантазмагорија у служби сила које су на Словене одувијек „гледали крвавим очима“, настојећи до најновијих времена да их нахушкају једне на друге, нема везе ни са истинским хрватством ни са словенством, а понајмање са историјом.

Остаје ипак проблем у томе што је читава работа нечасна. Међутим, иако млади у вријеме настанка текста, аутори су можда имали прилике прочитати или сами доћи до оне чувене реченице која данас смирује савјест читаве булументе балканских битанги - „Коме је до чести, нека се не бави политиком!“.

Душан Јелић се корак по корак суочава са конструкцијом коју двојац са невидљивим кормиларом пласира најприје као селективне цитате и изворе са фалсификованим и лажним тврдњама, а затим скривајући се иза тих премиса у својој *Kronici* конструише чудовишне закључке под кринком науке. Поступак је једноставан, попут колажа у ликовном раду у основној школи – пр-

---

во се оловком направи фином линијом цртеж жељеног предмета, а онда изабраним парчићима обојеног папира прекрива цртеж. При томе се парчићи бирају или исјецају тако да се уклопе у цртеж, а да се он сам сакрије. Све изван тога се одбацује. Аутори нису изгледа били на сату када је ту лекцију предавао ликовни педагог – цртеж је остао видљив и превише личи на онај из 1941. да би то могло бити случајно! Аутори и сами наслућују у коју су замку упали па да се „власи не досјете“ они сами стављају на душу грубишнопољским Србима на неколико мјеста у раду да неоправдано политичку ситуацију успоређују са оном у NDH, да би, када се зло заиста деси, на 489. стр. 2. дијела рада већ еволуирали од критике тога да је **Sve je stavljano u kontekst Drugog svjetskog rata ...** до директног негирања догађаја који се не разликују од оних у том рату:

Istina je, dakako, bila sasvim drugačija: niti su nad zatečenim srpskim stanovništvom počinjeni ikakvi, a pogotovo masovni, zločini, niti su hrvatske vlasti poduzimale ikakve mjere kojima bi ono bilo natjerano na odlazak. Nije bilo niti ustaša ...

Као доказ да су усташе постојале само у **promidžbenom svijetu srpskog nacionalizma** ауторима служи цитат из *dnevnog izvješća zapovjedništva hrvatskih vojnih snaga u Bjelovaru od 28. listopada 1991. kako na području grubišnopoljske općine „ne djeluju stranačke formacije koje se bore na hrvatskoj strani“*.

Ауторима изгледа није јасно да усташтво није само војна формација, већ прије свега идеологија и да усташа не мора на челу писати „U“ да би се исписао из људи. Тај испис се могао, примјера ради, наћи на путним знаковима у Великом Грђевцу и Павловцу, на православним хра-

мовима у Великој Ператовици и Великом Грђевцу, у грбу са првим бијелим пољем попут оног на порушеним породичним кућама у Малом Грђевцу или у распојасаном усташтву над којим су се бесрамно разњежили и Делић и Дебић.

pucnjevi hrvatskih gardista i policajaca iz Bjelovara, Koprivnice, Velikog Trojstva, Velikog Grdevca, Virovitice i Grubišnog Polja. Čitav dan, pa i dugo u noć, orile se pjesme: "Evo zore, evo dana", "Oj hrvatska mati", "Čavoglave". Pred zoru, kad je ratnička duša malo omekšala, a grla postala

Debić, Delić, Otkos, G. Polje, 1999, str. 46/47

hrapavija, ispod glasa pjevalo se: "Tena", "Ne dirajte mi ravnicu", "Bili cvitak" i "Lili Marlen".

Од аутора које се, за разлику од њиховог подужер списка, може прочитати већ после првих страница, нисмо могли ни очекивати да признају као злочин и још мање као усташтво, неопојани гроб немоћног цивила Живка Мишчевића у дворишту родне куће у Лончарици гдје је заклан, минирану кућу Луке Шегана у Великом Грђевцу и јасно читљиве усташке потписе на спаленом храму *Успенија Богородице* у Доњој Рашеници или срушеном антифашистичком споменику, раду Франа Кршинића у Грубишном Пољу. Толико о објективности, научном дигнитету, а понајвише о поштењу и намјерама аутора ових бласфемеја.

У свом осврту на овај рад, Душан Јелић (*Grubišnopoljska kronika 1990. – 1991. - Или о томе како Ивица и Перица конструишу хрватску историју*), ставља

акценат на пет основних група подметања на којима инсистирају аутори, побијајући те ставове оним редом којим су изложени у раду Башића и Мишкулина. Излажемо их укратко овдје, јер ће их читалац теже уочити распршене у тексту.

1. ДЕМОКРАТСКА ВЛАСТ

Више пута понављана тврдња да је српски отпор био уперен против демократски изабране хрватске власти, показује суштинско неразумијевање аутора или рачуна са неразумијевањем публике основних принципа демократије. Аутори тиме имплиците потурају тврдњу да већински, демократски изабрана власт може без ограда чинити што год јој се прохтије, не обазирјући се на мањинску популацију чак ни тада док се ради о егзистенцијалним питањима те мањинске популације. Аутори тиме на мала врата уствари потурају дефиницију фашизма, по којој већински изабрана власт може чинити ама баш све. Примјера ради, из исте кухиње и на истој фашисточној равни налази се и доминантна теза хрватске политике по којој је и ратни злочин унапријед оправдан ако се ради о одбранбеном рату. Најприје направиш етички суноврат у тумачењу ратног права, потом промјеном дефиниције од грађанског рата направитиш одбранбени, а онда чиниш шта ти је воља. Свако коме глава служи и за друге функције осим за гледање из ње, јасно је да је то инфантилна прича, међутим, због те покварене игре са већинском популацијом која у сваком друштву углавном и има дјечји менталитет, лете стварне, одрасле главе. Она се играла одувijek, па и у Хрватској 1991, Ираку, Либији или данас у Украјини и Сирији.

---

2. НАВОДНА УГРОЖЕНОСТ

Не упуштајући се ни у назнакама у стварне разлоге за **Isticanje navodne srpske neravnopravnosti ...** (стр. 368. дио 1) и сводећи је на локални и ванвременски феномен да би је лишили дијела аргументације, од аутора је ... **nerealna tvrdnja o egzistencijalnoj ugroženosti srpskog stanovništva** (стр. 457/2) подигнута на аксиоматску раван о којој се више не расправља и која се као таква унапријед инсталира (... **te konstantno javno isticanoj tvrdnji o navodnoj neravnopravnosti srpskog stanovništva na području općine** – 369/1) као један од два основна узрока нарушавања ... **hrvatsko-srpskih odnosa**.

У другом дијелу свог рада аутори иду и даље – **Navodna ugroženost hrvatskih Srba – pa tako i onih na području općine Grubišno Polje – postala je, dakle, središnjim promidžbenim motivom djelovanja ovih snaga** (460/2), не примјећујући да апострофирају читав српски народ и да сами критиком тобожњег ... **neutemeljenog osjećanja o ugroženosti ...** дају својој фиксацији средишњу улогу у покушају оправдања злочина који је над тим народом почињен.

Текст је написан 2010. или који мјесец раније, изгледа као на трећем планету од Сируса Б, а не од Сунца. Гдје је сада то становништво ако није било угрожено? „Гдје је мала срећа, бљесак стакла, ластавичје гнијездо, из вртића дах...” Живи ли у својом домовима као у посљедња четири вијека од 1600-1991. Или је расуто широм планета. Ово чак не спада у политичке изјаве које би се можда, да су написане средином 1991. могле, као посљедица неинформисаности и пробавити. Оне су написане двије деценије послје, када је све јасно. Једна та-

---

ква реченица је савим довољна да елиминише текст из сваког научног контекста, али и из сваког политички коректног говора. Ради се о голој лажи, јасној и свима препознатљивој, која чак ни не покушава да створи неки мост, или како би се на лијепом српском језику којим се говори и у Хрватској, рекло, *poveznici* са реалношћу. И како би је аутори и могли оставити у тексту ако имало држе до свог дигнитета, ако нису тек послушни посленици на прљавом и нечасном задатку. Гдје је сада, 2014., та нова хрватска политичка реалност и какве благодети су сами Хрвати доживјели од своје „демократски изабране републичке власти“? Нису ли и они и сви други од Словеније до Македоније на рубу банкрота, биједе и у суштини вазална територија и страна колонија? Не може се чак ни билогорске Србе оптужити да су сада, *post festum* и напречац постали „паметни“. Искуство из 1941. год. их је научило да још 1971, па 1989. и 1990. препознају надолазеће зло, можда не и његове појавне облике, али свакако зло, те да му се одупру како су знали и умјели. Може изгледати парадоксално, па чак и за Србе неувјерљиво да им је то неко рекао 1991, али са дистанце од двије деценије је јасно да су се, борећи се за своја права, Срби 1991. год. истовремено и не у мањој мјери, и не својом кривицом, борили и за права Хрвата, као и Руси за Украјинце 2014, као што је то било и 1941. Историјске паралеле су неизбјегне, а сежу и у будућност.

Лако је разумјети, па чак и оправдати оне који су се милом или силом одазвали на мобилизацију свом врховништву са „опасним намјерама“. У свом незнању вјеровали су да је то патриотски чин. Међутим, Башић и Мушкулин упућују у обланди „изворног научног рада“

позив за мобилизацију у неке будуће погроме и оним Хрватима који ће се тек родити!

3. НЕЛЕГАЛАН РЕФЕРЕНДУМ

У Закључку 1. дијела текста, на 369. страни, аутори сваљују кривицу на Србе да су **...provođenjem nelegalnog izjašnjavanja o srpskoj autonomiji** нарушили међунационалне односе. И даље (467/2) - **Lipanjski referendum grubišnopoljskih Srba samo u organizacijskom smislu bio je pitanje isključivo samo SDS-a; u najvažnijem njegovom segmentu radilo se odluci cjelokupne srpske etničke zajednice.** Као да није било ни нелегалне промјене устава, ни најаве рушења постојеће државе, ни парадирања екстремиста у медијима, илегалног наоружавања, стварања паравојних формација и увођењем принудне управе у Г. Пољу укидања основних грађанских права српске популације. Овом кључном реченицом у цјелокупном раду аутори су завршили темељ своје конструкције – било је потребно оптужити **цјелокупну** етничку заједницу, што онда оправдава и противмјере према **цјелокупној** етничкој заједници. Тиме се и овај *uradak* ишчитава као апологија тих противмјера.

4. ОКУПАЦИЈА

Аутори житеље билогорских српских села чији су преци у њима старосједиоци већ 400 година населивши се легално на пустој земљи, на низ мјеста у свом раду третирају као окупаторе. Према окупаторима је свака репресија пожељна и да се зло већ није десило, то би био позив на линч и погром. Данас, то је антисрбизам и неоусташтво. И док обичног усташког војника из 2. свјетског рата још можемо разумјети, као и припадника сваке сваке војне формације који је допао машинерији за

мљевање властите воље и свијести, неоусташтво је пад у морални амбис без дна, испис из људске расе.

5. ПСЕУДОИЗБЈЕГЛИЦЕ

Аутори се протурањем тезе или повлађивањем тврдњама да није било злочина етничког чишћења Билогоре, поистовјећују са његовим извршиоцима, те тиме постају директни настављачи идеологије геноцида:

... same pobunjeničke vlasti imale su ključnu ulogu u odlasku srpskih civila. (488/2)

... navođenje opasnosti od strane nepostojećih ustaša planski je korišteno kako bi stvorilo paniku te je postalo presudnim motivirajućim čimbenikom u odlasku srpskog stanovništva. (488/2)

No, razlozi njegova odlaska čine ključnu razliku u odnosu na hrvatske prognanike s istog područja: naime, radi se o pseudo-izbjeglicama – tj. onima „koji su svoje domove napustili bilo dobrovoljno, bilo pod pritiskom i prijetnjama svojih militantnih sunarodnjaka“. (491/2)

Послије свега, аутори би нас разочарали да су рекли ишта друго осим да су **... optužbe o zločinima nad Srbima bile lažne...** (490/2). На осталим лагаријама што су их пренијели из различитих хрватских извјештаја намијењених глорификацији за домаћу употребу, не можемо им посебно замјерити, осим да нису коректно одрадили свој посао.

На крају свог текста Башић и Мишкилин цитирају Раду Малешевића, новинара без чијег писања ни њихов рад не би био могућ и из којег су ампутацијом издвојили оно што им је ишло у прилог -

---

*Dakle, Bilogora, kakvu smo poznavali više ne postoji. Spaljena su sva srpska sela: Zrinska, Mali Grđevac, Mala Barna, Sibenik, Mala i Velika Peratovica, Dapčevački Brđani, obje Dapčevice, Lončarica, Gornja Rašenica..., i da više ne nabrajamo. I za prošle endehazije ustaše su znale za klanja Srba izabrati odgovarajuće datume. Ovaj put, to je bilo uoči, i za njihov „praznik“ Dan Mrtvih. - закључујући својеврсном захвалом: „**Zaista, bilogorsko područje, nakon događanja 1990.-1991., više nikada neće biti kao prije njih ... Ali, tu završava svaka točnost Maleševićevih navoda.**“*

Ту се завршава и псеудонаучни рад двојице аутора, чија је најјача одлика у вјештини заобилажења истине. *Grubišnopoljska kronika 1990. - 1991.* заобилази и суштину догађања у том периоду, њихове стварне узроке не помиње ни у 326 фуснота, ликујући на крају над трагедијом српског народа Билогоре. У основи, памфлет који Петра Башића и Ивицу Мишкулина разоткрива као бесмислене *promicatelje* усташтва на почетку 21. вијека.

Ранко Раделић

ДУШАН ЈЕЛИЋ

Grubišnopoljska kronika 1990. – 1991.

**или о томе како Ивица и Перица конструишу
хрватску историју**

Шта су све поједини Хрвати спремни да учине како би оправдали своје злочине над Србима, доказ је између осталог и писање хронике Грубишног Поља двојице младих хрватских аутора, Петра Башића и Ивице Мишкулина.

У часопису „*scrinia slavonica*“ објављена су 2007. и 2010. године (*Scrinia Slavonica*, god. 7, br.1, rujan 2007, str. 342–370; *Scrinia Slavonica*, god.10, br.1, rujan 2010, str. 454–494) са знаменама „Izvorni znanstveni rad“ два тематски везана текста под насловом „**Grubišnopoljska kronika 1990.–1991.**“ (I dio односно II dio, у даљем тексту *Kronika*) младих хрватских аутора Петра Башића и Ивице Мишкулина, иза којих стоје, односно чији су сарадници судећи по испису испод имена аутора – *Hrvatski institut za povijest, Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje, Slavonski Brod*.

Већ прво читање овог „изворног научног рада“ показује шта је заправо циљ и сврха свега овога – стварање нове хрватске повијести помоћу непостојећих и фалсификованих чињеница, као и много неистина (пучени ваљда маниром својих претходника у ранијим историјским периодима), оправдавајући тиме прије свега протјеривање неколико стотина хиљада Срба са њихових огњишта 1991 – 1995. године и друге злочине, али имплиците и злочине почињене од 1941 – 1945.

Већ од селективног избора „доступног архивског и новинског градива те релевантне литературе“ аутори

дефинишу домен свог могућег истраживања а тиме и могуће закључке, што опет јасно указује на сврху и циљ рада. Аутори се првенствено ослањају на новинске извјештаје локалног листа, извјештаје МУП-а Хрватске, локалне Полицијске управе (ПУ), понеки докуменат државне архиве, као и свједочења неких „обичних“ грађана. Они тако покушавају оправдати сецесију Републике Хрватске и злочине које је направила током „домовинског рата 1991 – 1995.“

Овдје се већ намеће неколико питања. Да ли научни радници треба да послуже и у политичке сврхе? Да ли је за научни рад потребно сагледати све чињенице из свих архива споменутих државних институција које су судионици у збивањима? Колико су новински чланци новинара локалног листа, дневници појединаца, мишљење „обичног“ грађанина о неким политичким питањима и догађајима, извјештаји локалне Полицијске управе МУП-а Хрватске која је умијешана у сукоб и била један од организатора провођења државне политике према Србима, валидни и релевантни за озбиљан научни рад? Да ли научни радници у свом раду могу да коментаришу политичке догађаје на бази скоро искључиво ових извора?

Да би неко могао да коментарише догађаје неког времена са политичког аспекта, а посебно у једној локалној средини, мора осим увида у општи контекст и „радно“ живјети у то вријеме и у окружењу које описује, познавати политичку, економску, културну, националну и другу ситуацију, као и људе, не само експонирани актере догађаја, већ и „обичне“ људе.

Ниједан од тих услова аутори не могу задовољити.

Петар Башић – рођен је 1971. године у Славонском Броду. Дакле, у периоду о коме пише био је средњошколац и студент, о политици тог времена у Хрватској слушао је само окружење у коме је живио, потпуно једностране информације и то нетачне, прилагођене остварењу сецесије Хрватске као циља (данас је разумном човјеку јасно шта се догађало током 1991 – 1995). Није живио у Грубишном Пољу и не познаје средину о којој пише. Као научник требао би познавати елементарну методологију, како користити изворе, литературу, како избјећи субјективне оцјене и дистанцирати се од дневне политике.

Ивица Мишкулин - рођен 1979. године, такођер у Славонском Броду. У вријеме догађаја о којима пише био је осмошколац.

Могу ли тако младе особе, без обзира на њихова научна звања која су стекли, говорити и писати о политици времена у коме нису „радно“ живјели, већ само слушали приче из окружења, једносмјерне, нетачне, тенденциозне са одређеном намјером, те за научни рад користити напријед наведене изворе? Сам назив пројекта у коме судјелује Ивица Мишкулин „Демографски покрет, великосрпска агресија и домовински рат“ говори о томе шта је био циљ и ове *Kronike*.

АГРЕСИЈА КАО КЉУЧНА ЛАЖ

Од самог увода у овом „изворном знанственом раду“ па до краја 1. и 2. дијела, готово у свакој реченици понека лаж или фалсификована чињеница. Због тога је потребно да се цитира доста реченица, како би се читаоцу јасно показала сврха и циљ овог њиховог рада.

„Proces unutarnjeg raspadanja jugoslavenske državne zajednice početkom devedesetih godina prošlog stoljeća ulazio je u svoju završnu fazu. Srbijansko republičko rukovodstvo, predvođeno Slobodanom Miloševićem, ... zahtijevalo je preuređenje jugoslavenske zajednice. Taj zahtjev trebao je Jugoslaviju učiniti državom s izrazitom srpskom dominacijom ...”

На основу којих докумената аутори изводе овакав закључак?

1. Нетачно је да је то био унутрашњи распад, већ је то било разбијање Југославије од стране великих сила (Америке, Њемачке), а нарочито Ватикана, уз помоћ унутрашњих сецесионистичких снага (Словенци, Хрвати, па и Муслимани). Данас о томе постоји много докумената. Аутор овог текста је још крајем седамдесетих година видео карту разбијене Југославије на осам дијелова по авнојским границама – шест бивших република и двије АП, што још и данас није довршено (Косово и Метохија, Војводина). Аутори *Kronike*, као историчари, уколико нису учили само модерну „мејстрим“ хрватску историју, морали би знати и неке стварне историјске чињенице.

“Kasnije, nakon neuspješnog ovladavanja Savezom komunista Jugoslavije početkom 1990., zahtjev za okupljanjem svih Srba u jednoj državi biti će posve jasno artikuliran.”

1. Да су аутори гледали ТВ пренос 14. Конгреса СКЈ 1989, видјели би да већ тада СК није био јединствен, већ имао девет организација (шест републичких, двије покрајинске и СК у ЈНА), те да није било могуће овладати СК, чак и да је неко то покушао.

---

2. Да су пажљивије истражили учешће делегата из свих република, видјели би да је свака општинска организација имала свог делегата да судјелује у раду Конгреса. Но, СКХ на челу са Ивицом Рачаном и Станком Стојчевићем је наступио као делегација Републике Хрватске, што није било у складу са изборном вољом чланова општинске организације, која је била база. Наиме, ОК СКХ Грубишно Поље је делегирало истакнутог члана, Недељка Грабовицу, професора по занимању, директора, бившег секретара ОК СКХ Грубишно Поље, али је руководство СКХ, видјевши то, затражило од ОК СКХ ГП да делегира још једног члана, како би они тада „изабрали“ једног од њих двојице. Руководство ОК СКХ ГП је то прихватило и „изабран“ је тај други, омладинац Дарко Новотни. Зашто?

3. Срби, као и Хрвати и остали, живјели су тада у једној држави, Југославији, те није било потребе да се захтјева окупљање било ког народа, па тако и Срба, да живе у једној држави. Коришћење термина „окупљање“ умјесто рецимо „остајање“, којим би се неупоредиво тачније описала ситуација, чист је фалсификат. Међутим, иако поступак аутора није частан, по њих је ипак бољи него да је посљедица неког озбиљног менталног проблема.

4. Истицањем ријечи „захтјев“ у контексту неког партијалног интереса, а не у контексту поштивања неког правног акта или самог Устава којим је тај интерес загарантован, доводи у сумњу легитимност таквог захтјева, што је у примјеру младих научника такође облик фалсификата.

5. Млади научници своје закључке о надасве судбоносним темама за бившу државу не поткрепљују нити

једним цитатом или бар помињањем изворног документа, те их изводе сасвим произвољно. Том методологијом која не захтјева ни властито знање ни коришћење извора могли су комотно писати и рад из андрагогије или синологије, рад о жутим мравима и бијелим патуљцима, рад о било чему у домену лијепе књижевности, пророштва или утисака са фото-сафарија у Серенгетију. Али, што је то ако није наука којом млади научници вјерују да се баве и који вјеру им је неко усадио у надобудне и неуке главе?

6. Све те мањкавости које аутори успјевају нагомила-ти у свега двадесетак ријечи и које као вео прекривају читав њихов „знанствени“ рад не заобилазећи скоро ни један редак, али зато заобилазећи у широком луку истину, најједноставније би било објаснити, да се ради о само једној особи, неким урођеним хендикепом. Овако, нај-тачнија ће ипак бити дијагноза да се ради о политичком тексту, ма како он опскуран био.

“Agresivna politika srbijanskog republičkog vodstva (по чему агресивна? - оп. аут.), imala je čvrstu potporu većine tamošnjih znanstveno-kulturnih institucija te, u velikoj mjeri, Jugoslavenske narodne armije (JNA), naišla je na dobar prijem (uskoro i aktivnu podršku) i kod većine pripadnika srpske etničke zajednice (зашто не народа - оп.аут?) na području tada još Socijalističke Republike Hrvatske (SRH). Srpsko pobunjeničko djelovanje imalo je svoje uporišne točke u onim dijelovima Hrvatske gdje su pripadnici srpske etničke zajednice činili većinu stanovništva, ali s tendencijom širenja na, u etničkom smislu, miješana područja.”

1. На основу чега је изведен закључак о агресивној политици?

---

2. Подршка зnanствених и културних институција (на основу чега је изведен закључак), ако се ставови тих институција уопште могу тако тумачити, темељила се на научним истраживањима, доказима и чињеницама. Као млади научни радници, историчари, требали су ту опсежну грађу проучити, јер да су је као литературу имали на увид, вјеројатно се не би упуштали у овакав „научни“ рад или би то учинили са крајњом резервом, примјеренијом озбиљним историчарима.

3. Каква је то била подршка ЈНА и у чему се састојала?

4. Зашто су се Срби у Хрватској побунили?

а) Да ли аутори знају да су Срби од 1943. Од одлука АВНОЈ-а и касније ЗАВНОХ-а, у Хрватској били, уз Хрвате, носиоци суверенитета?

б) Да ли аутори знају историјске чињенице о геноциду над Србима 1941 – 1945. год, или се то можда, по њима, није ни догодило?

в) Зашто су Срби брисани на незаконит начин из Устава 1990. год. као носиоци суверенитета?

г) Зашто се у Хрватску од 1989. год. почела враћати екстремна, усташка емиграција?

д) Да ли су аутори прочитали програм, не само ХДЗ-а већ и осталих хрватских странака, који је у великој мјери континуитет политике НДХ од 1941– 1945. год?

ђ) Зашто су из затвора пуштени сви криминалци?

е) Зашто су се илегално наоружавали чланови ХДЗ-а и стваране паравојне формације?

ж) Срби у Хрватској имају колективно памћење, од Турака, преко Аустроугарске, Војне крајине, Првог, а посебно Другог свјетског рата 1941 – 1945. када је извршен злочин, односно геноцид над стотинама хиљада

цивила, припадника српског народа - на које сигурно није имало утицај политичко руководство Србије на челу са Слободаном Милошевићем, као ни краљевска влада у егзилу.

5. Како и гдје се то ширило, на која мијешана подручја, да се не говори дифузно и паушално?

„S vremenom je, kao izravna posljedica pobunjeničkog djelovanja, potpomognutog postrojbama JNA, došlo do otvorene agresije na Republiku Hrvatsku te oružanog sukoba, kao njezina najizrazitijeg oblika.“

Ово је још једна невјеројатна лаж, која је 90-их могла проћи код хрватске јавности, али је данас сваком иоле разумном човјеку, а посебно научнику и интелектуалцу јасно да су чињенице сасвим другачије. Осим онима који су, по оној - „сто пута понови једну лаж и сам ћеш мислити да је то истина“ – постали овисници те лажи, као и шовинистима и правим кривцима за разбијање државе.

1. Ко је био агресор на Републику Хрватску и када се то догодило?

2. Како је ЈНА, као једина војна сила у СФРЈ могла да буде агресор, осим ако се 1945. и пораз НДХ од ЈА не схвата као агресија на Хрватску и окупација?

3. Како је било која република у СФРЈ, па и Србија, у то вријеме могла бити агресор, када није имала своју војску?

4. Ко је био тада на челу СФРЈ?

5. Да ли аутори знају да је тада на челу СФРЈ било Предсједништво, на чијем челу је био Стипе Шувар, а по изборима у Хрватској Стјепан Месић, познат и по изјави на Сабору - „ја сам свој посао обавио, Југославије више нема“, који је касније био и предсједник РХ и да ли су ови аутори чули шта је он говорио у Сиднеју, маја

1992. године? Оба дакле Хрвати, а по функцији команданти ЈНА?

6. Није ли на челу Владе СФРЈ тада био Анте Марковић, по чијем је наређењу ЈНА интервенисала у Словенији, а министар иностраних послова СФРЈ био Будимир Лончар, такођер оба Хрвати?

Дакле, три најважније функције у СФРЈ држе Хрвати.

7. Нису ли и у војном врху чланови Генералштаба такођер били и неки Хрвати (Антун Тус – командант ваздухопловства, а касније начелник Главног стожера хрватске војске)?

8. Ко је нападао војнике ЈНА (Сплит) и блокирао касарне ЈНА по градовима?

9. Зашто су Срби малтретирани, протјеривани па и убијани (породица Зеџ – Загреб) по градовима (Загреб, Сплит, Задар, Бјеловар, Винковци, Осијек, Вуковар, као и Славонски Брод одакле су аутори овог „научног рада“ и друга мјеста гдје Срби нису били већина)?

У задњем пасусу на стр. 343/1 (343 стр. 1. дијела *Kronike*, пагинација која ће се користити у даљем тексту, *оп. аум*) пишу о депопулацији у раздобљу од 1948 – 1991. год. и паду броја становника позивајући се на радове Дражена Живића и сарадника, који третирају демографска кретања у Хрватској у задњем десетљећу 20. вијека.

Зашто аутори нису, успоредбе ради, узели податак из пописа 1931. год. гдје је било 24.179 становника, од тога 11.200 Срба, око 8.000 Хрвата, 3.500 Чеха, 1.200 Мађара и око 300 осталих, дакле 46% Срба (Милан Басташић, *Билогора и Грубишно Поље 1941 – 1991*, стр. 39. – књига која им је била доступна јер је цитирају у 2. дијелу своје Кронике – стр. 459/2)?

Тачно је да је демографски процес био негативан, али као научници требали су утврдити шта је узрок пада броја становника и колики је индекс и апсолутни број у демографским губицима сваке етничке групе. Зашто је од 11.200 Срба из 1931. број пао на 4.540 из 1991. (343/1), дакле разлика од 6.360, а Хрвата је мање у истом раздобљу за 2.000? Шта се догодило од 1941-1945. год. када је побијено више од 3.500 Срба? Очито да ови млади научници („повијесничари“) ове чињенице или не знају или не признају, јер се, судећи по њиховом тексту, то и није догодило.

На стр. 344/1 аутори спомињу „господарске“ дјелатности на грубишнопољском подручју, „Зденку“ и пољопривреду, од погона само дрвни и текстилни, али не и металски који је био старији од претходних, који је изникао из школске радионице Средњошколског центра и нарастао до удруживања у тадашњи гигант, СОУР „ГОША“ из Смедеревске Паланке.

У поднаслову „На пријелазу из комунизма у вишестраначје“, аутори Башић и Мишкулин говоре о 1989. год. и „укидању конститутивних статуса аутономних покрајина у Р. Србији и смјени руководства „административним путем“ позивајући се на изворе - Хрвоје Матковић, *Повијест Југославије* (1918 – 1991 – 2003), Загреб, 2003.

Аутори очито или не знају или их коришћени извори информација такођер погрешно, намјерно или пак случајно упућују на то како је функционисала СФРЈ, какви су услови били у републикама, шта су биле надлежности АП, који су чланови Устава промијењени и шта су АП изгубиле тиме, ко и како је смијенио руководства АП па и Републике Црне Горе. По оној да „циљ оправда-

---

ва средство“, за разбијање СФРЈ (прије свега од великих сила и њихових сателита унутар и изван Југославије), за све нечасне радње неопходне у остваривању планираног геополитичког циља требало је унапријед пронаћи кривца, све „свалити“ на њега и онда несметано све то учинити, јер је „кривац“ већ ту (Србија и Слободан Милошевић). Послије тога, уз помоћ оваквих научних радника и других политичких структура, легалних и нелегалних домаћих и страних судских инстанци и медијских манипулација, писати „истине“ и оправдавати праве кривце за све догађаје. Обични грађани „свих народа и народности“ бивше државе СФРЈ само испаштају, али то праве кривце није брига, они су ријешили све своје проблеме. Избјегавајући у свом истраживачком раду релевантне доказе и чињенице, а све у служби дневне политике, научник долази у опасност да га озбиљни суд историје једног дана третира као суодговорног за претходна догађања, односно, за перпетуирање негативних посљедица тих догађања.

Аутори би такођер требали знати да нигдје у свијету, па ни у СФРЈ није никада комунизам био државно уређење, већ један од модела социјализма.

На стр. 345/1 аутори спомињу двојицу „обичних“ грађана од Книна (да ли су то релевантни извори за поменуте тврдње?), а затим и обиљежавање недалеко од Книна 600 година од Косовске битке. Да ли аутори знају откуд мјесто Косово код Книна? Иако нису били присутни тврде како су се Срби приклонили **„Sve vidljivijim agresivnim namjerama srbijanskog rukovodstva“**. Извор им је Nikica Barić (*Srpska pobuna u Hrvatskoj 1990-1995*, Zagreb, 2005, 42-52), дакле аутор рођен 1975. године, петнаестогодишњак у вријеме разбијања

СФРЈ. Које је он имао изворе старије од 2005. године, у којим архивима и на основу каквог селективног избора докумената је ово утврдио?

ИЗБОРИ У ОК СКХ ГРУБИШНО ПОЉЕ

На истој страни (345/1) у другом пасусу спомињу се изјаве којима аутори дају третман малтене научних доказа за стање у грубишнопољској општини. Шта је закључио ОК СКХ Грубишно Поље на некој од сједница и шта је изјавио секретар (без сазнања о његовом интегритету, образовном, а посебно политичком ауторитету) за ове младе историчаре постаје научни аргумент и за тврдње о догађањима на републичком нивоу. Какву тежину те 1989. год. има изјава секретара ОК СКХ ГП и закључци са сједнице на општинском, а посебно на републичком нивоу, а да се при томе као извор користи неки новинар локалног листа, такођер без сазнања о његовом личном, образовном и другом интегритету.

На стр. 346/1 аутори спомињу изборе *studenog* 1989. год. у ОК СКХ Грубишно Поље. **„Za novog predsjednika OK SKH Grubišno Polje, koji se sastojao od 19 članova, izabran je Petar Fehir. No, ubrzo je postalo aktualno pitanje njegova etničkog sastava“.** Говорећи о Трибини на којој је био Душан Плећаш, члан ЦК СКХ, спомиње се: **„Tada je atmosferu uzburkao tamošnji srednjoškolski nastavnik Ante Delić tražeći od predsjedavajućih skupa objašnjenje činjenice da „prilikom nedavnih izbora za OK SKH Grubišno Polje nije izabran ni jedan Hrvat.“ Delićevo pitanje ostalo je bez odgovora ... U drugoj polovici veljače 1990. vrlo čitani zagrebački tjednik *Danas* objavio je članak ...“** (са освртом на изборе у ОК СКХ Грубишно Поље, оп. аут).

Овдје се може поставити неколико питања.

1. Какве везе има национална структура становништва са избором у некој друштвено - политичкој организацији, а посебно у ОК СКХ која је иначе била анационална и зашто је то питање постало актуелно?

2. Аутор овог текста је такођер био на тој трибини и не сјећа се да је то питање и постављено од Анте Делића, који је и сам био члан СК, али није постављао никад питања ни у основној организацији СК.

3. Зашто је то објављено у листу „Данас“ тек **три** мјесеца послје избора?

4. Сам извор, књига „ОТКОС“ Ивице Дебића и Анте Делића објављена 1999. год. је пуна лажи и фалсификованих истина и чињеница.

5. На основу споменутог извора, („Грубишнопољски лист“ од 27. 11. 1989), наведена су само имена изабраних у ОК СКХ ГП. Било би добро да су наведени и остали, кандидовани а неизабрани, свих 35, како би се могла извршити анализа ко су кандидати и ко их је кандидовао, као и то зашто нису изабрани?

6. Како је, да је питање и било постављено, било ко могао и дати одговор на том скупу?

7. Да сам избор ни у ком случају није базиран на националној структури доказ је и сам избор Петра Фехира за предсједника, који је изабран на сједници ОК СКХ ГП, а који за избор у ОК СКХ ГП није добио највећи број гласова, већ је то био Бранко Поповић. Ауторима не говори ништа чињеница да Бранко Поповић као Србин, иако је добио највише гласова у избору за члана ОК СКХ ГП, није изабран за предсједника. Питање је – зашто? – И да ли ово иде у прилог тврдњи аутора или их демантује?

---

8. Да су аутори жељели написати истину базирану на документима од 1945. до 1991. год, видјели би да су све функције увијек биле заступљене у складу са националном структуром. О томе се нарочито водило рачуна у општини Грубишно Поље, осим што на функцији Начелника СУП ГП после 1950. никада није био Србин.

9. Питање националне структуре у средини гдје живе припадници 21 националности, гдје 90 - их година има 30% склопљених мјешовитих бракова, никад није постављано, све до 1990. године и појаве ХДЗ-а и осталих хрватских странака и то не од стране људи који су ту живјели годинама, већ од недавно досељених (Делић око 10 година раније, Дебић 5, Краљевић 2) и који нису ни упознали средину која их је веома лијепо примила и обезбједила добре услове за живот и њих и њихових породица. Као млади научници, без националне оптерећености, на бази релевантних доказа и чињеница и праве анализе могли би закључити шта је узрок стања у Хрватској тих година. То ни случајно није српски национализам, а посебно не великосрпска агресија, а понајмање не примјер наведен при крају 1. пасуса на стр. 347/1. - „... **grubišnopoljski primjer predstavlja jedan od najzvučnijih dokaza koji obaraju tadašnja stajališta srbijanskih medija o općoj obespravljenosti Srba u Hrvatskoj.**“ Да ли овако нешто могу закључити објективни научни радници?

10. Како је то „**Novi sastav OK SKH Grubišno Polje najviše ... na ruku išao tamošnjim Srbima ...**“?

ОСНИВАЊЕ ПОЛИТИЧКИХ ПАРТИЈА

У другом пасусу (347/1) аутори говоре о оснивању политичких партија „**Tako se već tijekom 1989. zapo-**

čelo sa slobodnim političkim organiziranjem građana, tj. stvaranjem političkih stranaka.“ Они овдје не без намјере прећуткују чињеницу да се све то догађало само на подручју Хрватске и пропуштају чак и да се упитају нису ли можда та догађања у узрочно-последичној вези са догађањима која су услиједила.

На стр. 348/1 аутори се баве само СДП - ом Ивице Рачана као да је то једини битан фактор на општини Грубишно Поље, притом заборављају или не знају да то није онај СК до 1989. год.

Своје неразумијевање тадашње грубишнопољске политичке сцене аутори показују и кроз површност којом пренаглашавају значај изјава појединих локалних функционера и страначких првака даних на маргинама збивања, или мишљења које изрази **„... jedan od vodećih komunista poduzeća Zdenka...“**, не доводећи то у везу већ само констатујући чињеницу да је тај **„vodeći komunista“** на изборима био кандидат на **„самосталној листи Савеза социјалистичке омладине Хрватске (SSOH)..."** или чак **„... jedan od kasnijih vođa srpske robe u Grubišnom Polju ...“**. Тако им и на појединачном и на општем плану право значење и догађања и њихових узрока измиче.

Стр. 349/1 **„Organizacije i странке, које су били представљачи или су проистекли из некад јединственог SKH, нису успјеле усaglасити своје ставове те на изборима 1990. наступити са заједничком листом.“**

Већ сам почетак овог пасуса, па све до краја казује да су аутори, млади научници, аналфабете „гледе“ познавања политичке теорије и праксе државе о чијем распаду су охрабрени да пишу. Прије свега, нису ни прелистали Устав СФРЈ; Устав СРХ; Статуте ДПО, као и њихове

организационе структуре од СФРЈ преко република до општинског нивоа. Да су проучили ова документа, што је *condicio sine qua non* да би се бавили овом темом, установили би:

1. Да је од СФРЈ, преко република, покрајина, региона, општина, па све до мјесних заједница било 5 (пет) Друштвено-политичких организација (ДПО) - СК, ССРН, ССО, СУБНОР и СС) које су учествовале и на изборима до 1990. године.

2. Да су све дјеловале кроз Социјалистички Савез као „фронт широких народних маса“, а да је водећу улогу имао СК.

3. Да су на свим изборима ове ДПО самостално предлагале своје кандидате у ДПВ од савезног до локалног нивоа.

4. Да је из СК проистекла само преименована СДП - Ивице Рачана (сами то констатују на стр. 348/1) и да ниједна друга странка није нити проистекла, нити била настављач некадашњег СКХ.

5. Да је из ССРН настао Савез Социјалиста?

6. Какве је то „...**pojava SS-a, kao samostalnog političkog subjekta, prouzročila određene nedoumice kod birača.**“?

7. Какво је то било двојно чланство и гдје ?

О свим њиховим тврдњама ауторима је извор и локални „Грубишнопољски лист“.

Да ли се аутори овог „Изворног научног рада“ могу ослонити на овакве изворе, не познавајући локалну средину нити људе, не проверавајући нити људе који дају изјаве или пишу о нечему, нити тачност навода, као и околности у којима се све то одвија, у вријеме кад су многи појединци од ауторитета, знања и политичког

искуства у другом или трећем плану, а на површину су изашли дотадашњи анонимуси.

Сваки даљи коментар било чега на стр. 350/1 је сувишан, осим чињенице да је крајем марта 1990. основана у Грубишном Пољу и ЈСДС Миле Дакића.

На стр. 351/1, други пасус, млади научници говоре о оснивању **„...prve političke stranke s hrvatskim predznakom – Hrvatske demokratske stranke – HDS...”**.

И овдје су главни извори локални лист и „ОТКОС“ И. Дебића и А. Делића: **„Inicijatori osnivanja prvog ogranka HDS- a na grubišnopoljskom području, koji je osnovan 28. ožujka u Velikim Zdencima, bili su aktivisti te stranke s garešničkog područja”, а „ ... za predsjednika ogranka izabran je Jerko Miličević”**.

За познаваоце прилика на грубишнопољском подручју ова задња реченица говори о свему. Аутори се овдје нису запитали зашто су иницијатори оснивања активности са гарешничког подручја, гдје су домаћи Хрвати старосједиоци и зашто они нису били иницијатори, зашто се то није догодило у Г. Пољу, ко је Јерко Миличевић, одакле је и када је дошао на ово подручје, зашто председник није неко од старосједилаца Хрвата и још много тога би прави научни радници могли сазнати.

На стр. 352/1 говори се о оснивању огранка ХДЗ-а 19. априла 1990. у Великим Зденцима и у Великом Грђевцу гдје је за председника изабран Динко Краљевић. Овдје се могу поставити иста питања као и код оснивања ХДС-а, с тим што је за председника изабран човјек који је на ово подручје дошао прије непуне двије године и то из Лиштице (познате из 1941 – 1945. по усташким кољачима).

ЛОКАЛНИ ИЗБОРИ

На стр. 353/1 аутори *Kronike* пишу о резултатима локалних избора и поново о победи комуниста.

1. Иако и сами знају да то нису комунисти, већ неки од бивших чланова, изричу и даље ову тврдњу. Зашто?

2. Зашто ови млади научници придају толики значај резултатима локалних избора ?

Прије свега, свима онима који прате политичка збивања, јасно је да се, од локалног до општег, па и планетарног плана, фаворити на изборима форсирају због личног или групног интереса независно од заслуга тог фаворита за локално или опште добро. Тако су и интереси локалног бирачког тијела најчешће дијаметрално супротни интересима експонената у тој средини неког политичког, идеолошког па и националног усмјерења, па и диктирани изван те средине. Са становишта било какве политичке, идеолошке, националне или неке друге опредјељености ирелевантна је или крајње маргинална способност и воља појединца да рјешава животна питања суграђана у локалу, осим ако сам већ не припада тој политичкој и иној опцији.

Да су аутори били на нивоу научника, да су познавали средину и људе, кандидате само за ВУР (Вијеће удруженог рада) могли би закључити зашто је побиједио СДП. Један од разлога је опредјељење српског народа **(због преваре СДП-а)** да гласа за СДП мислећи да је то онај бивши СК. Други разлог је што су одређени људи из СДП-а водили прљаву пропаганду из личних интереса, против неких кандидата за ВУР-а, све у циљу осигурања будућих функција за своје штићенике, а међу њима је било и таквих који су у претходном мандату доби-

---

ли негативну оцјену за свој дотадашњи рад. наводимо зато само дио од бројних примјера.

Како се може објаснити чињеница да у радној организацији не прође (на изборима) ни директор који је бивши секретар СКХ ГП (Недељко Грабовица), ни технички директор (Дујановић Ранко), а прође кандидат СДП, шофер (уз уважавање сваког и звања и занимања од стране аутора овог текста). Исто тако, у угоститељској радној организацији не прође директор и бивши саборски заступник (Раде Вукић), а прође његов конобар. У „Зденки“ не прођу ни генерални директор (Цапан Никола), ни један од директора ООУР-а (Кобра Мирослав), а прође њихов радник. Можда је најупечатљивији примјер аутора овог текста, који је у два мандата био биран за директора у својој радној организацији, функционер, који је од суграђана на претходним изборима за ДПВ гдје се од 21 кандидата бирало 17, од свих бирача на подучју општине добио око 90% гласова, за око 100 гласова више од другопласираног. Ни он није прошао на овим изборима због једноставне чињенице да као и у претходним примјерима, није био члан СДП.

У тим примјерима су људи различитих националности, бивши чланови СК, критични и према себи и другима, али и заслужни за напредак средине. Они вјеројатно не би својим гласовима подржали избор оног руководства општине, од предсједника општине и тајника до предједника Извршног вијећа, које је својим несналажењем у промијењеним политичким околностима дозволило настанак парламентарне кризе и тиме до постављања Повјереника за општину.

Ако се погледају резултати избора, како млади научници могу извести закључак (354/1, први пасус, при

крају): „...izbori 1990.su pokazali kako je hrvatsko stanovništvo grubišnopoljske općine, ovakvim iskazivanjem potpore HDS-u, većinom pokazalo afinitet prema, zapravo, na području općine, tek nastupajućim strankama s hrvatskim predznakom...“, ако је од 5 изабраних кандидата 3 Чеха, а много већи број је Хрвата изабрано као кандидати СДП, СС и СОХ?

Како у прилог томе иде и избор заступника за Сабор, када је 52% добио Раде Јовичић – Србин, а Срба није било толико у општини?

Говорећи о оснивању општинског одбора ХДЗ-а - (355/1), аутори Кронике нису се запитали, како су за предсједника и потпредсједника изабрани Динко Краљевић и Анте Делић, становници грубишнопољске општине двије, односно десет година, а нису сторосједиоци, угледни Хрвати, неки од њих бивши функционери?

Зашто су, такођер (стр. 355/1), активисти из Бјеловара и Великог Грђевца, а не грубишнопољци, постављали плакате, а када је „...došlo do kidanja promidžbenih plakata ... iz redova HDZ-a su za uništavanje plakata optuživali vladajuće komuniste tj. „aktiviste“ grubišnopoljskog SKH“ иако су била позната имена оних који су то чинили – нису то били активисти СДП, већ просто грађани, не српске већ хрватске и чешке националности.

Такођер је неистина из извора *И. Дебић – А. Делић, „ОТКОС“, стр. 31–33.* о физичким инцидентима и разлозима за одржавање састанака у Ивановом Селу и Великом Грђевцу, када је познато да у Ивановом Селу живе претежно Чеси, који су се иначе на попису 1991. већина „изјаснили“ да су Хрвати, а у Великом Грђевцу су већ били 1990. „... stacionirani pripadnici specijalnih policijskih snaga iz Bjelovara“. – *Kronika*, стр. 476/2.

На основу чега, како и којих чињеница млади научници тврде да су „...**osnivački naponi HDZ-a u samom Grubišnom Polju bili ugroženi očigledno planski određenim akcijama političkih protivnika...**“? – стр. 356/1. Којих? Да ли СДП-а, јер СДС још није био нити основан?

Да ли ауторима овог „изворног научног рада“ говоре нешто и примједбе председника СДС-а на рад новинара „Грубишнопољског листа“, а који је у великом дијелу извор за писање овог рада? – (стр. 356/1)

У првом пасусу, 357/1, каже се: „...**u ponedjeljak, 28. svibnja, dogovor je postignut pa je za predsjednika SO GP-a izabran Čedomir Bubulj...**“, а у другом пасусу на истој стр.- „**Ipak, njihova brojnost nije bila dovoljna da bi se spriječio Bubuljev izbor...**“. Наиме и ова тврдња је нетачна, јер 28. маја СДС још није била основана (9. јун). У прилог овоме иде и тврдња; „**Popović je namjeravao o novonastaloj situaciji u općinskoj skupštini opširnije informirati odbornike baš u vrijeme kada je trebalo izabrati novog predsjednika IV SO GP-a ... 25. lipnja. Kada mu to nije dopušteno ... zaprijetio je napuštanjem sjednice, ali je ipak, nakon Bubuljeve intervencije, ostao u skupštinskim prostorijama.**“ Како је послушао Бубуља, а хтио је спријечити његов избор?

РУШЕЊЕМ УСТАВА ПРЕЂЕН ЈЕ РУБИКОН

У другом пасусу, стр. 358/1, стоји слиједеће: „**Naime, u drugoj polovici srpnja 1990., Sabor SRH donio je amandmane na važeći Ustav SRH kojima je, za službenu, proglašena hrvatska zastava sa povijesnim hrvatskim grbom te je za službeno pismo u Republici Hrvatskoj uvedena latinica s mogućnošću da to, pored**

---

latinice, bude i ćirilica, ali u onim općinama gdje Srbi čine većinski dio stanovništva“.

Овдје је класичан примјер злоупотребе чињеница. Овдје се не каже да су Срби избачени из Устава СРХ као конститутиван народ, али се зато „уводи“ латиница, као да до тада није била службено писмо, а брише се ћирилица као службено, односно оставља се само неким подручјима, као могућност. Зар ово друго и несразмјерно пресудније прво, нису били довољни разлози за протест?

Зашто је младим научницима, послје скоро пола вијека заједништва, чини нам се, више засметало та чињеница него што им се чинила претјераном у Бабићевом писму са **„...preoptimističnom ocjenom o tome kako na području općine živi 21 (dvadesetjedan) narod i narodnost u dobrim međuljudskim odnosima“?** (359/1) Ови млади научници не вјерују предсједништву СО ГП, већ својим изворима, Дебићу и Делићу, који су заправо и дошли ту да поремете такве међуљудске односе.

На стр. 360/1 поново се спомиње србијанско вођство и активности лидера хрватских Срба, **„... koje su za konačni cilj imale nelegalno odcjepljenje velikih dijelova hrvatskog teritorija“.** Да ли овако нешто могу да тврде научни радници? На основу чега ова тврдња? Како то да Срби раније кроз повијест (нпр. 1971) нису то жељели? Срби су као посљедицу избацивања из Устава, наоружавања ХДЗ-а и пријетњи, жељели само културну аутономију. Само изјашњавање било је посљедица пријетњи власти из Загреба. На истој страни они преносе податке из „поузданих“ извора, Дебића - Делића, књиге (ако се то може назвати књигом – оп. аут) „Откос“ о гласању на **„2 i više ... mjesta“**, као и оних који нису били **„među živima“**. Као што ни извор ових информација не наводи

нити једно име, тако ни аутори не постављају то питање. И овдје се може **„...pretpostaviti kako je izjašnjava-nje o autonomiji ipak doprinijelo srpskoj homogenosti te kako je ono definitivno pokazalo da većina srpskog stanovništva grubišnopoljske općine u SDS-u vidi svoju nacionalnu stranku ...“** - стр. 362/1).

Да ли научни рад треба да се базира на претпоставкама или на основу доказаних чињеница? Али, како читалац даље одмиче у читању овог списка, тако страницу по страницу чуђење нестаје, а и питања постају само реторичка када се схвати да ауторима и није стало до чињеница које се не уклапају у њихов конструкт. Са друге стране, добродошле су им и анонимне тисковине у којима, у **„jednoj brošuri“** Дјаковац постаје Дијаковац, гласало се тобоже и у Павловцу и Доњој Ковачици, а да неки докони истраживач не би узалуд тражио Мали Грђевац који је 1991. збрисан са лица земље, гласачко мјесто се лагодно смјешта у Велики Грђевац. (361/1)

О ауторима Кронике говори и навод са стр. 362/1 - **„Čelnik tamošnjeg SDS-a Popović, ponovno je pokušao inicirati raspravu o potrebi uvođenja dvojezičnih natpisa na sjednici SOGP-a od 26. studenog i to dva puta. Njegovu inicijativu podržala su još četvorica odbornika...“**. Како то да остали Срби (а било их је око 50%) у скупштини то нису подржали? Како то да таквих захтјева није било до 1990. год, не само на подручју грубишнopoljsке општине, већ и у општинама гдје су Срби били у већини? Шта би ови млади научници, историчари, на основу ових чињеница могли закључити? Да ли је то великосрпски национализам?

„Nakon nelegalnog (по чему нелегалног?) izjašnjava-nja o srpskoj autonomiji na području općine Grubišno

---

Polje došlo je do evidentnog (на основу чега су ови научници могли то установити?) **погоршања стања међунационалних односа па и опће сигурносне ситуације. Први инциденти с већим одјеком догодио се у другој половци ружна. Наиме, за 16. ружна, опћинска организација HDS-a, планирала је свећано откривање/обнављање споменика кralju Tomislavu, у Великим Zdencima. Двије ноћи прије тог догађаја, точније у ноћи с 13. на 14. ружна, непознати почителји „prelili (su) spomenik temeljnom crvenom bojom“. За представнике хрватских странака није било двојбе о почителју овог вандалског чина – према тим тврдњама цијела акција била је у организацији тамошњег SDS-a ...“.** (стр. 363/1)

Да ли се ишта другачије и могло очекивати од стране хрватских странака? Срби су криви иако нема нити једног доказа за то. Ово је једно од бројних подметачина и провокација управо ради оправдања реакција. Данас је познато много таквих провокација, акција под „лажном заставом“. У Хрватској - Борово Село, Плитвице, Пакрац и др; у Босни - Маркале, ул. Васе Мискина, у великој мјери Сребреница; у Србији - Рачак на К. и М. и другдје гдје су намјерно изазивани ексцеси, а оптуживала се друга страна, како би се могла извести већ раније планирана „реакција“. Како је у овом случају било могуће да СДС то учини, када је било много хрватских полицајаца, када је ХДЗ организовао (како се наводи у „Откосу“) ноћне пратње и патролирања, наоружане страже, само раскршће се види из „Зденкине“ портирнице, а и становништво Великих Зденаца је претежно хрватско и чешко. Али, аутори не стављају под сумњу изјаве заповједника локалне ПУ Тот Шандора. Може ли се вјеровати у његову неутралност и професионализам након

што је био један од кључних људи у свим договорима, од Вировитице, Сухопоља и другдје, као и код илегалног наоружавања припадника ХДЗ-а. Међу првима је узео оружје довежено из Вировитице. (Debić, I, Deliћ, A, *Otkos*, стр. 36).

О овоме и сами аутори говоре у другом пасусу на стр. 364/1 „... **početkom srpnja 1990. kada je hrvatski vrh odlučio organizirati tečaj za policajce sa što više kandidata i što kraćim rokom trajanja.**“ (Зар није било довољно полицајаца до тада?) „**Prvih deset kandidata s grubišopoljskog područja, u ilegalnoj organizaciji tamošnjeg HDZ-a,** (Зашто илегално и зашто у организацији ХДЗ-а?) **upućeno je na tečaj 8. listopada. ... Također, može se pretpostaviti,** (Опет претпоставка у научном раду), **kako su se na ovaj korak u grubišopoljskom HDZ-u te hrvatskom dijelu sastava policijske postaje, odlučili i zbog prvog primjećenog blokiranja prometnice (postavljanje barikada) Grubišno Polje – Virovitica početkom jeseni 1990.**“

Овдје је потпуно нетачно да су барикаде постављане, па и препреке упозорења, до периода у којем би 1990. могле бити основ за појачање полицијског састава, ни „početkom srpnja“ ни почетком октобра. Прве барикаде на овом правцу постављене су аугуста 1991. Како би иначе Шандор Тот и други ишли на састанке и договоре у Вировитицу и Сухопоље? Овдје су аутори опет користили изворе МУП ПУ ГП и Барићеву *Српску побуну*, такођер научни рад чије би изворе и литературу било занимљиво успоредити са стварном хронологијом билогорских дешавања тих година.

Стр. 365/1 такођер обилује полуистинама и политичким констатацијама. Наиме, аутори на романескно оп-

---

ширан начин, користећи податке из „Г. листа“ описују састанак (СДС-а и представника бјеловарског и грубишнопољског МУП-а) на којем нису били присутни, а притом се не питају шта ће ту представник бјеловарског МУП-а. Како то да у грубишнопољском МУП-у послије 1950. на челу није био нити један Србин? Како до сада није требала помоћ бјеловарског МУП-а? Како је то само сада требало поштовати национални састав општине и како је сада требало и зашто, повећати број полицајаца? Зашто раније Хрвати и остали несрби нису ишли у полицајце? Зашто је споменути полицајац, Милован Кодић (366/1) премјештен у Ђурђевац? Тачно је да је „случај Кодић“ ствар унутрашњих послова (Срнец), али шта су разлози? Ово се догађало 2. новембра. Зашто млади научници сами нису провјерили информације о броју полицајаца у то вријеме из исте књиге (*Откос*, Дебић, Делић) из које иначе црпе податке за овај свој „изворни научни рад“? То им сигурно не одговара, јер на стр. 75. исте књиге, Дебић каже: „od 30. svibnja 1990. do 15. studenog 1991. u aktivnom sastavu grubišnopoljske policije djelovali su...” и наводи **127** имена, „a u pričuvnom sastavu“ (стр 76) **142** имена. Шта су прави разлози за овим бројем полицајаца? Друго, и сам процентуални састав полиције по националностима (тврдња Шандора Тота, стр. 365/1 није тачан). Зашто би иначе Срби тражили попуњеност полиције по националној структури становништва?

На стр. 366/1 такођер се помиње наоружавање (октобар 1990.) чланова ХДЗ-а у организацији вировитичког ХДЗ-а. Зашто се ХДЗ наоружава и зашто то раде вировитичани? Да ли је Хрватска тад већ међународно призната држава? Није ли још увијек ЈНА једина оружа-

---

на сила у то вријеме? Много је тих *зашто*, али аутори, као млади научни истраживачи не дају никакве одговоре. Опет – Зашто? Овоме у прилог иде (стр. 367/1) и тврдња Шандора Тота о илегалном наоружавању (које он негира). Опет – Зашто? Али се овдје опет без икаквих аргумената говори о **„... оквиру шире кампање, проводе-не од стране ЈНА, које је требала додатно дискредитирати хрватско републичко водство, случај набаве наоружања у организацији HDZ-а...“**. О каквој кампањи се овдје ради? Нису ли чињенице (видео запис – Шпегел, признање челника ХДЗ и др) одговарале истини и биле јавно познате? Није ли емитовањем документарног филма и пар додатних прича идућих дана све сведено на обични скандал. О кампањи би се могло говорити да је све то резултирало серијом хапшења и примјереним кажњавањем, што је комплетна југословенска јавност, па и хрватска, очекивала. То не би била додатна, већ потпуна дискредитација хрватског руководства којом би било спашено сто хиљада живота. У том јединственом тренутку ЈНА је изгубила ауторитет, а југословенски народи задуго, а можда и заувјек, будућност.

На истој, 367/1 страни тврдња да је SDS организовао **„...изјашњаванја о српској автономiji као prvog koraka u zamišljenom izdvajanju prostora općine iz sastava Republike Hrvatske“** је невјеројатна. Ко је то замислио и на основу којих докумената ови млади научници то тврде? Зашто Срби нису тражили аутономију до 1990? Овдје исти аутори говоре и о тврдњи Поповића о неравноправности Срба у Хрватској. Зар они стварно не виде или не желе видјети стварне разлоге изјашњавања и неравноправности и шта су узроци свему томе? Претендујући да ово буде „изворни научни рад“, аутори

Башић и Мишкулин су морали много више и труда и знања употребити и провјерити многе друге изворе, а не користити се једностраним информацијама и оправдавати све злочине и недјела хрватске државе над Србима, не само 1991 – 1995. год, већ и 1941 – 1945, па и после 1995, све до данас. Овоме као доказ иде у прилог и писање аутора (стр 368/1, први пасус) о јавним иступима „првака“ локалног ХДЗ-а да су ставови локалног СДС-а „... **s pravom ... smatrani jednim od glavnih uzročnika sve veće zategnutosti u odnosima grubišno-poljskih Hrvata i Srba**“ и као доказ цитирају извод из „Грубишнопољског листа“ од 9. студеног 1990. г, који је пренио чланак *Лажне приче о угрожености* из Загребачког „Вјесника“. Ево тог цитата:

„U strukturi vlasti ekonomske i političke [...] i to od rata do danas, udio Srba je toliki, da bi neupućeni promatrač morao zaključiti kako je riječ o nadmoćno većinskom stanovništvu. Taj neprirodni odnos nužno je korigirati, a svaki takav pokušaj izaziva reakcije onih, koji sve drže u svojim rukama. I to je cijela priča o ugroženosti, kojom se narod vara i vodi ka zavadi“.

Ко је овдје неупућен? Очито сви они који овако нешто и пишу попут аутора чланка и други, који попут младих научника ово узимају као валидан доказ за научни рад. Гдје су имена тих који „све то држе у својим рукама“, њихова заступљеност у економији и политици, њихова стручност, њихово учешће у националној структури. Овако могу писати управо неупућени, односно национално острашћени (шовинисти), правдајући своје потезе, управо варајући свој народ и водећи га ка мржњи. Да ли је ово могао тврдити било који аутохтони

припадник било које несрпске националности у тадашњем Грубишном Пољу? Није.

Сама чињеница да су, према Дебићу, у критици на СКХ - СДП „inzistirali na stavu prema kojem su nacionalne stranke, očigledno stavljajući znak jednakosti između njih „krive“ za takvo stanje, govori o čelnim ljudima lokalnog SKH-SDP i njihovom karakteru, ali je to nebitno za ponašanje republičke vlasti u odnosu na Srbe“. И овдје је требало познавати, не само тренутну ситуацију, већ и развој догађаја и провјерити код неких људи, угледних и ауторитативних, учесника, не само догађаја из 90-их, већ и од раније, учесника у животу и раду општине од 2. свј. рата па наовамо.

И онда на стр. 369/1 цитат изјаве Петра Фехира: **„Uzroke vidimo s jedne strane u pojavi sve većeg broja pripadnika milicije na ovom području, (што је апсолутно тачно – оп. аут) što narušava do sada mirnu sliku života na ovom području, te s druge strane u organiziranju „protestnog zbora“ SDS-a u Grubišnom Polju, koji iako dobro organiziran, usmjerava pažnju građana prema dezinformacijama i insinucijama.“**, (што није тачно). Да ли би Фехир овако сада говорио? Зашто је и он са породицом отишао из Г. Поља и сада живи у Шведској иако није Србин? Да ли се уклонио од дезинформација и инсинуација или спашавао нејач од зла на које су те „дезинформације и инсинуације“ упозоравале? Младим научницима, наравно, друга страна приче није била интересантна за истраживање.

Реченица у „Закључку“ (369/1) објављеног „изворног научног рада“ у часопису *Scrinia Slavonica* (god. 7, br.1, rujan 2007, str. 342 – 370) - **„Hrvatski otpor narastajućim srpskim agresivnim težnjama stoga je bio prisiljen na**

акције које су већином, нуžno, морале бити огрнуте великом илегалности ...“ и реченица на стр. 342/1 прије увода: „Управо ће дјеловање ове послједње (мисли се на СДС - оп. аут), посебиче спровођење неlegalног изјашњавања о српској автономiji те истацање наводне неравноправности, довести до опћег нарушавања хрватско-српских односа“, говоре о намјерама аутора и њихових ментора.

Поступак је у основи једноставан:

Прво **прећутиш** кључну деградацију положаја српске популације у **нелегалној** промјени Устава, након тога оправданом протесту због тога замјераш да је истицање **наводне** неравноправности, а изнуђену реакцију прогласиш **нелегалном** да би тиме правдао **илегалну** припрему за рат који је **унапријед планиран**. Не заборавимо изјаву „оца нације“ – **„рата не би било да га Хрватска није хтјела“**. И то је цијела истина која се може уклесати у камене плоче. Све остало је трабуњање недотупавних, полуобразованих и злонамјерних, без обзира како се зову и коју академску титулу носе.

Осврћући се на комплетан 1. дио *Kronike*, ни уз најбољу вољу се не може избјећи закључак да овако нешто не могу написати озбиљни научници, већ људи без елементарне етике, логике здравог разума, људи сужене свијести, национално острашћени у својој кроз историју евидентној мржњи према православлу, а тиме и Србима од којих **већина** од њих вуку своје коријене. Зар им презимена (Башић, Бабић, Делић, Галић, Јелић, Ковачевић, Лончар, Лончаревић, Лукић, Марјанивић, Марковић, Михајловић, Петровић, Станковић, Шакић, Цветковић, Ћосић, Вукушић, Вучемиловић, Вучковић и хиљаде, хиљаде других) која данас имају и Хрвати и Срби и Муслимани, односно „Бошњаци“, не говоре ништа? Ако

се зна ко је кроз историју вршио унијаћење и покатоличавање, онда је све јасно. О томе данас постоје непобитни докази, генетска истраживања која је најјасније интерпретирао у свјетској научној јавности Анатолиј А. Кљосов:*

„...потомци су своје хаплотипове као штафету преносили сопственим потомцима по поколењима, разилазећи се из једног истог историјског места, прапостојбине Прасловена, прапостојбине „Индоевропљана“, *прапостојбине Аријеваца – за коју се испоставило да је Балкан. И то не просто Балкан, већ Србија, Косово, Босна, Македонија. То је ареал најстаријих хаплотипова рода R1a1*. И доба када је живео прапредак, на које указују најстарији, највише мутирани хаплотипови – то је пре 12.000 година“. (Кљосов А., *Откуд су се појавили Словени...*; „Узданица“, Јагодина, 2010, VII/2, стр. 75).

* Анатолиј Алексејевич Кљосов је предсједник научне консултативне управе Међународног генеалогског бироа, актуелни професор биологије на Харвардском универзитету, доктор хемијских наука, у СССР-у је био професор Московског државног универзитета и оснивач Руске академије ДНК-генеалогije.

ПЕРИЦА И ИВИЦА ДРУГИ ПУТ МЕЂУ БИЛОГОРЦИМА

Као да није било довољно (да ли и само њима) то што су се осрамотили у 1. дијелу свог рада, већ у истом часопису *Scrinia slavonica* 10 (2010) str. 454–494, млади научници Петар Башић и Ивица Мишкулин (обојица сарадници Хрватског института за повијест, Подружница за повијест Славоније, Сријема и Барање, Славонски Брод, објављују три године касније наставак – опет „изворни научни рад“ UDK 355,45(497,5 Grubišno Polje), „1990/1991“ под истим називом *Grubišnopoljska kronika 1990.–1991.* (II dio).

Већ у уводном дијелу (стр. 454-455/2) исти цитирају сами себе, односно оно што су написали у 1. дијелу, третирајући то писаније као аксиоматску, неприкосновену чињеницу и базу за даљи „изворни научни рад“. Да ли је то могуће? Могуће је, наравно, али само у том случају ако ни темељ ни грађевински елементи те конструкције у облацима немају тежину, па је тада и свака надоградња могућа!

Већ само читање од почетка (стр. 454/2) „изворног научног рада“ говори о мутним намјерама ових аутора у стварању „нове хрватске повијести“, износећи притом невјеројатне чињенице и закључке и свдећи сву кривицу на локални ниво умјесто републички, те посебно на Србе и ЈНА. Повијест се понавља. Стварни кривци се оправдавају, а жртве се окривљују и притом се селективно цитирају само неки (хрватски) извори и неки аутори (Примјер – Davor MARIJAN, *Slom Titove armije, JNA i raspad Jugoslavije 1987.-1992.*, Zagreb, 2008., који већ у самом наслову кроз придјев „Титове“ имплиците декларише своју профашистичку орјентацију, тако да је остатак текста тек пуко штиво за доконе читатеље).

О самим чињеницама и спомињању скупова (456/2) не треба коментарисати, али извођење самих закључака без познавања карактера учесника и актера збивања, као и познавања средине у којој се нешто догађа, укључујући и шире окружење, у најмању је руку некоректно, а у овом случају злонамјерно и тенденциозно. Томе доказ је тврдња на истој страни **„... na temelju političke platforme obilježene nacionalnom isključivošću ... sve lošijem stanju hrvatsko - srpskih odnosa, davala je ponajviše općinska organizacija SDS-a“**. Да ли аутори познају уопште програм и СДС-а и ХДЗ-а? Не ради ли се овдје управо о супротном? Није ли национална искључивост и ексклизивизам била управо карактеристика програма ХДЗ-а и других странака са хрватским предзнаком?

У даљем тексту (456/2) спомиње се и писмо регионалног одбора СДС-а за Славонију Предсједништву СФРЈ (Предсједник Предсјадништва СФРЈ тада је био Стјепан Месић) гдје је наведено: „Српски народ у Славонији и Барањи не спава, голоруки старци и жене држе страже, док се њихова дјеца крију ван топлих својих домова. Су-тра је наставак школске године, а српска дјеца која нису одведена у Србију или негдје другдје, не зна се да ли ће и како сјести у школске клупе“. **„Takav stav o položaju srpskog stanovništva bio je u potpunom suglasju s tvrdnjama srbijanskog tiska“** и наводи се „Политика експрес“. Дакле за ове ауторе релевантне су чињенице које објављује „Данас“, „Вјесник“ и локални ГЛ, али писмо и „Политика експрес“ нису, иако има доказа за тврдње изнијете у том писму као и „Политици“ (ЗЕНГЕ су биле стациониране у школама – осн. школа „Лазо Тихомировић“ Грубишно Поље, а жељели су заузети и Сред-

---

њошколски центар, што аутор овог текста није тада дозволио).

За ове младе научнике релевантна је и „... **izjava anonimne ženske osobe, koja je zatražila da ju se nazove „Srpkinja“, a u vezi s filmskim uratkom s ciljem diskreditacije tadašnjeg hrvatskog vodstva ...**“. Да човјек не повјерује! Иако је Бранко Поповић, предсједник СДС Г. Поље негирао повезаност са чланком у „Политици експрес“, ипак су ови научници пронашли „везе“. Овдје је небитно што каже Поповић, али су изјаве челника ХДЗ-а све истините и битне за закључке ових научника.

Шта је у Поповићевој изјави (457/2) - „... **kako su neovisna i nezavisna država Hrvatska i konfederalna Jugoslavija koje se nude su vulgarna podvala prije svega srpskom narodu ...**“, и да „...**program SKH-SDP nije bio Nezavisna Država Hrvatska**“, проблематично? Овдје се опет намеће неколико питања.

1. Да ли су ове изјаве коректно забиљежене и у ком контексту су изречене?

2. Ко их је написао (новинар) и са којом намјером?

3. Што у њима није истина?

Данас је сваком добронамјерном јасно, посебно правим научницима, као и аналитичарима, да се наведене Поповићеве изјаве, ако су исправно цитиране, не могу негирати.

У задњем пасусу исте стране опет налазимо непровјерене тврдње. Наиме, овдје се спомињу барикаде већ у ожујку 1991. год. на правцима Павловац – Велики Бастаји (sic!), те Грубишно Поље – Велики Бастаји, као и правци између општина Грубишно Поље – Дарувар и Грубишно Поље – Вировитица (у мјесту Лончарица) и то је објавио Саша Лековић („Nove barikade“, *Večernji*

---

list, Загреб, 4. оžујка 1991). Овдје се намеће неколико питања.

1. Да ли Петар Башић и Ивица Мишкулин, као и новинар Саша Лековић, познају те правце и да ли су бар погледали географску карту РХ?

2. Код којих мјеста (осим споменуте Лончарице) су постављене барикаде?

3. Која мјеста су то између општина Грубишно Поље и Дарувар, те Грубишног Поља и Великих Бастаја? Преузимајући некритички текст неуког новинара који им је по политичком тону одговарао, аутори по ко зна који пут у свом раду упадају у исту замку – ако им се подаци из неког извора не уклапају у унапријед замишљени конструкт, онда га и не спомињу, међутим, када су и фантастичне тезе „поткријепа“ тог конструкта, онда их преузимају без провјере. Тако им истина непрестано измиче, ако им је и било до истине.

Православни храм св. Тројице у В.Грђевицу, прољеће 1991.

Аутори и тобожње барикаде и догађаје у Пакрацу и изјаве Поповића доводе у везу, мијешају вријеме и простор не би ли скрпили тезу о барикадама као најави „... **moгућег odvajanja dijelova grubišnopolske općine**“. Чему онда „барикада“ на „цестовном правцу“ Павловац-Велики Бастаји? Исту функцију имао би и правац Запрешић-Жагубица. Ове, као и мноштво других тврдњи у о тексту, имале су за циљ правдање хрватских власти за све оно што се догодило 1991-1995. – протјеривање властитог (српског) становништва са његовог вјековног огњишта уз потпуно етничко чишћење и злочине, који су уз помоћ НАТО снага и почињени. Сада све то треба оправдати, гдје су у помоћ позвани и ови млади научници као извршиоци тог нечасног посла. Путујући тим правцима 1991. аутор ових редака није примјећивао никакве српске барикаде, све до коловоза 1991, али је било појава хрватских „контролних“ пунктова на многим мјестима, па и у Грубишном Пољу.

Страна 458/2 не заслужује посебан коментар, јер је тема очито потпуно промашена (за оне који су ишта озбиљно у животу радили и који познају политичку и сваку другу ситуацију у грубишнопољској средини тог времена укључујући и све актере и челнике локалних странака). Интересантнији је став аутора (459/2) о иступу Слободана Никића који се осврнуо критички на политику власти ХДЗ-а на републичком нивоу, који се одмах проглашава (459/2) у најмању руку некоректним и неконструктивним приступом рјешавању међунационалне проблематике. То, наравно, не говори много о Никићу и његовој, из данашње перспективе реалној оцјени стања, али говори доста о политичком ставу аутора „изворног научног рада“ са којим се данас ни

добар дио хрватских мислећих људи не би сложио. У даљем тексту на истој страни говори се искључиво о потезима и понашању локалног СДС-а, али не и ХДЗ-а и осталих, па се не виде разлози постављања одређених захтјева локалног СДС-а на скупштини општине Грубишно Поље, те он из такве визуре изгледа, скоро по дефиницији као „remetilački čimbenik“.

На стр. 460/2 поново се спомињу само активност СДС-а, оснивање друштва „Просвјета“, СУБНОР, па и др Милан Басташић, гдје се цитирају његове изјаве, без да се нагласи да је исти као дијете преживио Јасеновац и да је свједок догађаја 1941 – 1945. Стављајући његово учешће на комеморацији жртвама усташког терора 27. априла 1941. у контекст других грубишнопољских догађања, они само дискретније изражавају оно што је засметало Анти Делићу, који у својој књизи „Откос“, на стр. 40. рече: **„Samo dva mjeseca pred početak rata dolijevati ulje na „zločinačkom“ ćudi Hrvata...“**. Да ли ова реченица нешто говори овим „повијесничарима“?

Спомињањем захтјева из Клуба српских одборника (460-461/2) „... *da se prekine sa jednonacionalnim istragama i privođenjem samo srpskog življa.*“ **Lokalni SDS je smatrao kako se ti postupci odvijaju „bez razloga i povoda“**, аутори напречац овоме дају разлог и повод доводећи то у везу са полицијском акцијом почетком фебруара 1991. у којој су заплијенили **„jednu pušku koja je držana bez dozvole“**, од Бранка Рашете из Сибеника, села са претежно српским становништвом. Да није без разлога?

Овдје се за научнике намеће много питања.

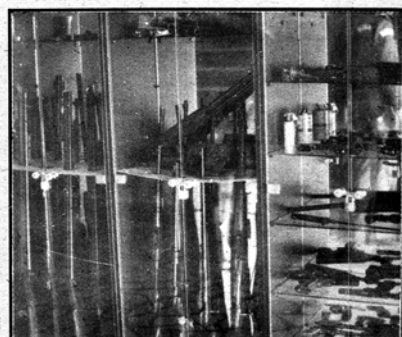
1. Зашто се нису хапсили Хрвати наоружани већ 21. октобра 1990.год. или им заплијењивано оружје?

2. Какав је тада национални састав МУП ГП?
3. Шта су тражиле полицијске снаге из Бјеловара у српском селу грубишнопољске оштине?
4. Каква је то пушка?
5. Ко је привођен од Хрвата ?
6. Могу ли аутори аргументовано доказати да је **„Dje-lovanje lokalnih ogranaka stranaka s hrvatskim nacionalnim predznakom bilo je u sjeni aktivnost SDS-a i drugih prosrpskih organizacija“** (461/2), не наводећи чак ни имена тих **„drugih prosrpskih organizacija“**?

Као и на многим другим мјестима на страницама „изворног научног рада“, сваки коментар је сувишан. За сваког познаваоца живота и рада, те политичке ситуације и учесника збивања тог времена у општини Грубишно Поље, овакви искази једва да заслужују пажњу, а камоли да буду респектабилан резултат научног ра-

„Grubišnopoljski list“, br. 78, str. 8

28.9.1990.

Made in Bilogora

U holu Stanice javne sigurnosti u Grubišnom Polju onedavno je i građanstvu stavljena na uvid do tada interna izložba vatrenog i drugog oružja. Radi se o nekoliko desetina komada zanimljivijih primjeraka starijih, ali i novije izrade pušaka, pištolja, pa i ponekog revolvra, iako je i to tek malen dio onoga što je u različitim prilikama zaplijenjeno i pretopljeno u daruvarskom "Dalitu". Pažnju posebno privlače pucalike "sam svoj majstor" izrade, najfantastičnijih kalibara i oblika iz radionica bilogorskih puškara. Kako nam kažu u SJS, sve je oružje upotrebljivo, iako se za ovo potonje ne zna na koju će stranu opaliti.

да и поуздан преглед и сегмента историје једне државе. Међутим, „епизода“ са заплијењеном пушком заслужује мало пажње јер јасно илуструје „методологију“ коју користе аутори – маргиналну појаву надувати до такве величине и значаја да она изгледа као доказ за претходно скицирану конструкцију. Довољно је погледати у „Г. листу“ објављени текст ***Made in Bilogora*** 1990,

---

те текст полицијског службеника Славка Бубића ***Bilogorski puškar – zanat koji ne izumire*** у истом листу још 1987, па да постане јасно да се пракса држања оружја у Билогори, мада кажњива, било као дио традиције још од времена Војне крајине било као средства за криво-лов, не може довести у везу са политичким догађајима из 1991. У једном уређеном свијету и разради ове појаве изван теме овог рада, могло би се чак поставити питање - како помирити забрану држања оружја са неупитним правом његове употребе у билогорским народним обичајима*, а посебно у свадбеним, који се без њега, без гађања „кроз прстен јабуке“ традиционално, већ можда и миленијуме дуго, нису могли замислити.

На стр. 462/2 аутори спомињу и парламентарну кризу у општини, али не постављају себи питање, зашто републичка власт није дозволила нове локалне изборе, иако је било захтјева и састанака по том питању, већ је без избора поставила свог члана Волф Ивана за повјереника и тако преузела власт без провјере, те како аутори паушално закључују на стр. 354/1, да ли је хрватско становништво заиста „... **većinom pokazalo afinitet prema ... tek nastajućim strankama s hrvatskim predznakom...**“. За ауторе није битно што су Срби без избора елиминисани из локалних власти.

На стр. 463/2 говори се о унутрашњој проблематици, критици неког члана на рад странке, оснивање СК

* Постоји један правни преседан забиљежен у Шведској, гдје је адвокат одбранио оптуженог, тадашњег југословенског гастарбајтера који је ухваћен при ловљењу рибе експлозивом. Суд је нашао да није крив јер је адвокат тврдио да је то народни обичај у земљи из које окривљени долази!

Покрета за Југославију и утицај ЈНА на политичку ситуацију општине. У успоредби са значајем СДС-а, то су небитни чиниоци, чак и да су наводи аутора истинити, за опште стање не само на општини већ и у републици. Довољно је погледати изворе и литературу којом се служе ови научни радници (Министарство правосуђа РХ, МУП ПУ ГП, Никица Барић (*Srpska pobuna u Hrvatskoj 1990 – 1995*, Zagreb, 2005), те Давор Маријан (*Slom*, 285) и др, па онда стр. 464/2 - „... **neimenovani predsjednik općinskog odbora stranke zatražio je od JNA naoružanje** ...“, па записнике са јавне трибине СДС-а у селу и сл. Да ли су то све релевантни докази и чињенице за било који научни рад, а посебно за повијест једне државе? А колико је тек упитна релевантност извора недоступних јавности, за чије постојање осим неувјерљиве синтагме „**preslika dokumenta u posjedu autora**“ аутори нису предпочили никакав доказ.

У даљем тексту, готово на свим странама, па тако и на стр. 465/2 аутори се труде да „докажу“ тезу о дјеловању СДС-а на локалном нивоу као узроку свих погоршаних међунационалних односа између Хрвата и Срба. Осим политичких ставова и изјава појединаца (што је у демократији, ако је има, пожељно и легитимно) нема нити једног конкретног потеза који би свједочио о томе да је циљ СДС-а био, како се наводи, „... **priključenje dijelova grubišnopoljske općine daruvarskoj**...“. Да ли је за то доказ помињана „**ustaška šahovnica sa bijelim poljem**“? Аутори се нису запитали зашто је требало мијењати поља у застави? Зашто се Срби нису раније бунили, када им је све до 1991. године у свим документи-ма, од школских до личних, био утиснут хрватски грб са „шаховником“?

РЕФЕРЕНДУМИ

Ево још једног „аргумента“ за ауторе „изворног научног рада“ (466/2) о проведеном референдумском питању „Јесте ли за то да Република Хрватска, као суверена и самостална држава, која јамчи културну аутономију и сва грађанска права Србима и припадницима свих других националности у Хрватској, може ступити у савез с другим републикама (према приједлогу Републике Хрватске и Републике Словеније за рјешење државне кризе у СФРЈ)?“.

1. Да ли је ово право питање за референдум?

2. Да ли је са другачијом формулацијом питања био другачији резултат гласања?

3. О чему говори само питање и какав је то аргумент?

За оне неупућене, наивне, политички неписмене, а посебно шовинистички обојене, то је потпуно исправно. Зашто није постављено питање на пр. - „Да ли сте за то да се Хрватска отцијепи или издвоји из СФРЈ? Да ли би резултат у Републици, а посебно на општини Грубишно Поље био исти?

На почетку стр. 467/2 говори се о референдумском изјашњавању српског становништва. Овдје се спомињу и нека мјеста одржавања, међу којима и Доњи Брђани, чији назив је или је погрешно преписан из „Г. Листа“ или су аутори од Д. Брђани, умјесто Дапчевачки Брђани написали Доњи Брђани, што само говори о „озбиљном“ научном раду ових аутора. У даљем тексту **„Rezultati referenduma srpskog stanovništva od 23. lipnja 1991. nisu javno obznani, no može se pretpostaviti** (опет претпоставка – на основу чега?) **kako je ono dalo podršku pripajanju daruvarskoj tj. pakračkoj općini tj. SAO Krajini“.**

Овдје се не наводи референдумско питање, а резултат се претпоставља. Извори су из Полицијске станице ГП, а кривична пријава (против кога?) тек „... **od 3. ožujka 1992.**“ године. Међутим, иако полазе од танких полазних претпоставки, закључак аутора Башића и Мишкулина је децидиран и готово невјеројатан: „... **odbijanje suživota u bilo kakvom hrvatskom državnom okviru – u drugoj polovici 1991., međutim, potpuno je nadišla dnevno-politički okvir. Nastupilo je vrijeme kada se ona pokušala realizirati radikalnim sredstvima. Stoga se može složiti sa zaključkom prema kojem je lipanjsko izjašnjavanje srpskog stanovništva u biti stvorilo podlogu za dizanje oružane pobune protiv Republike Hrvatske na području općine Grubišno Polje**“. (курзивом је означен цитат који аутори на стр. 468/2 наводе из Кривичне пријаве од 3. ожујка 1992 – извор MUPRH-PUBB/PSGP - читај *Тот Шандор* – „Шоњи“). И из овог закључка је видљиво да је све подређено оправдању циља геноцидне политике хрватске власти па су и ови научници укључени у то.

ОРУЖАНА ПОБУНА СРБА

И тако лаж по лаж, „доказима“ о кривици СДС-а и Срба стигли су аутори и до поглавља „**Oružana pobuna Srba**“ (стр. 468/2) - „**U ovom trenutku uvelike predana ostvarenju velikosrpskog programa** (Гдје је тај програм?) **nekadašnja nositeljica nadnacionalnog jugoslavenstva – Jugoslavenska narodna armija – sada je postala središnjom snagom napadne operacije protiv Republike Hrvatske**“.

Који су докази за то? Ко је на челу СФРЈ? Није ли Хрватска призната као независна држава тек 1992? Како

је то ЈНА напала Хрватску, гдје и када? Да ли је то наредио Стјепан Месић, предсједник предсједништва СФРЈ или можда Анте Марковић, предсједник владе СФРЈ или можда Антун Тус, начелник Ваздухопловства или неко други и ко је то могао наредити?

„Tijekom rujna i listopada 1991. spomenuta (гдје?) napadna akcija – s ciljem ispresijecanja Hrvatske – trebala je biti realizirana“. Зашто није? Ко је планирао испресијецање и гдје су докази?

„Prostor grubišnopoljske općine u tom smislu trebao je predstavljati svojevrsno tranzitno područje tj. područje preko kojeg je, iz smjera sjeverozapada (Varaždina, Bjelovara i Virovitice), trebao biti realiziran prodor oklopnomehaniziranih postrojbi u pravcu juga tj. Pakraca“.

На основу којих и чијих планова и гдје су доказни документи?

„Dakako, prostor općine Grubišno Polje u potpunosti je ulazio u područje zamišljene velikosrpske države...“

Гдје су документи и ко је то замислио осим аутора Кронике? Да ли је проријеђена и блокирана у гарнизонима тадашња ЈНА то могла остварити и није ли и у овом сегменту текст аутора Кронике само безочна лаж која има за циљ сакрити или оправдати оно што се заиста дешавало – није **tijekom rujna i listopada 1991.** била **napadna akcija** ЈНА, већ напад паравојних хрватских и усташких снага **Varaždina, Bjelovara i Virovitice** на гарнизоне ЈНА у тим градовима.

На стр. 469/2 спомињу се оцјене и повјерљиви извјештаји о угрожености Срба и спремности народа „... **da se brani** (а не напада) **od nasrtaja i maltretiranja spe-**

cijalaca...“. Зар ово није тачно? Гдје су овдје извјештаји (ако постоје) полицијске станице (Тот Шандор) о мал-третирању људи (Торбица Ђуро, Тијеглић Раде, Раљић Милојко и др), хапшењима (Сукур Живко, Др. Душанка Даљуг, Илија Стојић и др) и коначно ликвидацији након мучења (Милошевић Спасоје, Мачак Драган, Дмитар Станић, Тврдоријека Стево и др) од стране ЗЕНГИ из Бјеловара и Вировитице, па разних минирања српских кућа и локала у Грубишном Пољу, Орловцу, Великим и Малим Зденцима?

Кућа Луке Шегана у Великом Грђевицу 1991, прије и после минирања од стране хрватских екстремиста

„JNA je, u suradnji s pripadnicima SDS-a, pobunjenike naoružala sa lakim pješačkim naoružanjem raznih vrsta, a pretežno sa automatskim i poluautomatskim puškama, puškomitraljezima, ručnim bombama, te su snabdjeveni sa velikom količinom streljiva za navedeno oružje“.

Каква невјеројатна, безочна лаж. На основу којих то материјалних доказа произилази оваква њихова тврдња? На основу цитираних тврдњи и података из Поли-

---

цијске станице (Тот Шандора)? Тачно је да су људи, када су се склонили у Билогору – В. Ператовицу, до већине наоружања дошли из војног магацина који се налазио у шуми између Лончарице и Вировитице. Било је у то у ноћи пада касарне у Вировитици у руке хрватских паравојних снага и било је питање избора војника чувара магацина да ли ће оружје предати народу који је подржавао опстанак Југославије или већ за два-три сата касније (без гаранције за своје животе) онима који су је рушили.

„...JNA je davala usluge i vojne obuke pobunjenicima, ponajviše obučavajući ih u sklopu vojnog poligona Gakovo, smještenom na samoj Bilogori“. (469/2)

Поново апсолутна лаж из истог извора. Тачно је да је у Гакову постојао војни полигон Вараждинског корпуса, четрдесетак војника и двојица војних старјешина који су одржавали полигон и који су почетком августа 1991. год. напустили то подручје. Обзиром да је Давор Маријан, такођер научник, у својој књизи (*Slom Titove armije. JNA i raspad Jugoslavije 1987.-1992.*, Zagreb, 2008) обрађивао ово подручје у вези тобожњих планова о пресијецању Хрватске, морао је имати и заплијењени докуменат, постојеће наређење више команде из V корпуса ЈНА о повлачењу војника и њихових старјешина са подручја Гакова (изузев чувеног заставника Недељка Чукарића), кад већ спекулише о далеко значајнијим темама и плановима за које нема валидну потврду у документима. Да су се Башић и Мишкулин бар мало потрудили да стекну увид у постојећу и њима доступну документацију, веома лако би учили измишљотине и лажи из полицијске станице Г. Поље. Али, онда би се суштински огријешили у њима својствену методологију

– био би то тада озбиљан научни рад, а не селективни избор извора за домаћи задатак. Слиједи на истој страници још један од мноштва таквих „бисера“:

„SDS je aktivno surađivao; primjerice, Zagorac je, negdje u razdoblju srpanj-kolovoz 1991., obavijestio vojnog zapovjednika pobunjenika Radu Čakmaka kako bi među „našim ljudima trebalo bi oko 20 dobrovoljaca, koji bi išli na brzu obuku u kasarnu Našice i to od nedjelje. Obuka bi trajala oko 5 dana, s tim da bi ljudi po VESU [vojno-evidencijska sposobnost] trebali biti tenkisti odnosno barem artiljerici, no ne moraju baš svih RO [?]“ - (дражесне ли ерудиције аутора – као да је саобраћајцу непознато значење кратице 'km').

Опет полицијски извор – наводна недатирана обавијест Ж. Загорца Р. Чакмаку. Овдје се намеће неколико питања за младе научнике (Башића и Мишкулина).

1. Како је то Загорац обавијестио Чакмака? Писмено!? - Били су заједно, у истом штабу. Усмено? – Ко је то чуо, Шандор Тот, неко други, гдје и када, ко је направио оригинал фалсификата који је стигао до наших вајних научника?

2. На основу чега се наводи **srpanj-kolovoz 1991.** као вријеме настанка тобожње недатиране обавијести написане ко зна гдје, ко зна када и ко зна чијом руком?

3. Како би ти људи били пребачени до Нашица, када су већ свуда „контролни“ пунктови хрватске паравојске?

4. Шта ће им обука за тенкове и артиљерију када тога није било на Билогори?

И у реченици на стр. 470/2 аутори опет нешто претпостављају - **„Nije teško pretpostaviti kako je JNA djelovala i na polju kadrovske popune vojnih i policijskih snaga pobunjenih Srba ...“**

Обзиром да се у Хрватској знају имена и презимена свих људи који су се склонили у Велику Ператовицу и остала билогорска села, њихове стручне спреме и звања, научници су могли видјети да ту нема нити једног војног стручњака, као ни професионалног војника или официра, изузев наравно заставника Недељка Чукарића (†2011), посљедњег Мохиканца из V корпуса ЈНА који је остао на дужности и који је оптужен као „пребјег“ када је крајем 1991. дошао у Београд по своје заостале плате. Откуд ауторима ови подаци и ко им је извор тих измишљотиња?

На истој страни слиједи: **„Prema hrvatskim policijskim izvještajima** (ево ко су извори података) **odred je konačno ustrojen potkraj srpnja i početkom kolovoza 1991. ...“** (ако је „konačno“, како се то може датирати поткрај српња и почетком коловоза? Или немају тачан датум?). **„Odred se, prema hrvatskim izvještajima,** (вјеројатно „свезнајуће“ Полицијске станице) **sastojao od dva bataljuna; jedan je imao zapovjedništvo u Velikoj Peratovici tj. po četvrtu na području Turčević Polja, Lončarice i same Velike Peratovice, a drugi u Malom Grđevcu tj. po četvrtu u Zrinskoj, Malom Grđevcu i Velikoj Peratovici“.**

Значи, у Ператовици двије чете – гдје су документа и докази? Извор је опет МУП ПУ ГП.

Аутор ових редака је на подручје Билогоре у В. Ператовицу дошао из Београда, гдје се био склонио, са камионом пуних помоћи сакупљене преко Црвеног крста, 15/16. октобар 1991. и није тамо затекао нити војнике нити старјешине ЈНА. Затекао је готово све познате људе, који су се склонили да не би доживјели судбину Спасоја Милошевића, Дмитра Станића, Драгана Мачка и

других. Штаб за одбрану је 31. октобра у 8,00 сати до-
нио одлуку о формирању јединица и именовањима на
командна мјеста, али је тог дана у 9,00 започела арти-
љеријска припрема по злу чувене операције „Откос -
10“, па до реализације одлуке штаба није никада дошло.

Приликом доласка у В. Ператовицу, у разговору са
људима (Загорац, Чакмак), на моје питање када су дош-
ли ту и колико их је било, одговорили су - почетком ав-
густа и „било нас је петнаестак“. Ништа, дакле, од оног
што наводе аутори *Kronike* није тачно, осим постојања,
наравно, организованих наоружаних људи по селима
без чврсте војне формације, а то је знала свака баба и
без увида у неке специјалне „hrvatske izvještaje“. Наши
аутори су изгледа опет „насјели“ на маштовите приче
из тих извјештаја па сами себи „скачу у стомак“ корис-
тећи селективно непоуздане и пословично лажљиве
изворе. Иако са респектом користе и полицијске извје-
штаје и фантазме Делића и Дебића, нису се потрудили
да успореде њихов податак (*D&D, Otkos*, стр. 101-102) о
1750 српских бораца са апроксимативним бројем бора-
ца које би добили на основу наведене формације.

Чак и код максималне попуњености људством по
формацији ЈНА, гдје батаљон чини 510 људи, ТО Билого-
ре не би са командом имала више од 1.100 људи. По
партизанској формацији ЈНА, чета лаког батаљона има
једва 100 бораца, а два батаљона са командом нешто ви-
ше од 700.

Међутим, аутори баратају неким статистичким пода-
цима о општини Г. Поље, имали су бар све те изворе у
рукама. Или их крајње злонамјерно занемарују или су
неким непојамним чудом залутали у лавиринту високо-
школских институција и не својом кривицом формал-

но постали академски грађани са титулом. Нешто је озбиљно пошло по злу у том образовном процесу када аутори не знају из постотка Срба у укупној популацији општине Г. Поље израчунати њихов број, одбити број оних у насељима изван зоне „robune“, остатак подијелити са два, одбити дјецу и старце, процијенити и одбити број неспособних и апроксимативно изједначити број избјеглих „из“ и „у“ зону „robune“. Оно што остане, то је број српских војника у Билогори. Да су то учинили, а у вријеме настанка *Kronike* још су били премлади да би били неизљечиво острашћени, можда би у њима довољно гласно закуцало срце да поставе, барем у себи, ако не гласно и један другом, питање:

– Каква је невоља натјерала те људе да се боре против десетоструко јачег противника без наде да ту битку могу и добити?

Да су то питање поставили, оно би им промијенило живот. Био би то мали корак за њих, али велики и за хрватско и словенство, па и западну цивилизацију у цјелини. Извјесно је ипак да ће се то питање и таква питања, како Запад буде даље од Европе а зид ближе, све чешће постављати, све док не постану ултимативна.

Међутим, магија тог тренутка је за наше ауторе прошла и они настављају рутински са својим *uratkom*.

На стр. 470/2 није потпуно јасно да ли аутори тврде да је ЈНА интервенисала или требала интервенисати пошто српска побуна досегне одређени степен - „...stavljаnje pod kontrolu gotovo svih srpskih seoskih naselja Bilogore, što je u manjoj ili većoj mjeri dovršeno do kraja rujna 1991. Mjesto Velika Peratovica, kako je navedeno, zapovjedno mjesto Bilogorskog odreda, još od ožujka 1991. bilo je gotovo nedostupno hrvatskim or-

---

ganima vlasti. Samoorganizirani mještani barikadama su okružili mjesto, a u travnju im je od strane JNA podijeljeno lako pješačko naoružanje“.- Извор опет МУП РХ ПУГП. Дакле све саме лажи и логичке недоследности:

1. Како је онда проведен референдум 19. маја 1991. када је на власти у Г. Пољу био СДП, ко није смио доћи на то подручје, ваљда сам извор (МУП РХ ПУ ГП)?

2. Како то да полицијске снаге нису похапсиле те људе који су сви у то вријеме били у својим кућама и нормално обављали редовне послове, те само од Рашете одузели пушку до које су на врх Сибеника морали проћи пола Билогоре?

3. Како је онда **„...ali dan poslije (23. јуна 1991) policijska jedinica iz Bjelovara skinula ... nekoliko stranačkih zastava SDS-a s prostorija seoskih mjesnih zajednica gdje se izjašnjavanje dogodilo“** (467/2)? Шта је радила ова полицијска јединица из Бјеловара у Великој и Малој Ператовици?

4. Како је још у *оџуку* постојало заповједно мјесто Билогорског одреда, кад су се људи, који су касније били у штабу, тек почетком августа склонили на ово подручје, а до тада су живјели код својих кућа и радили своје послове, па чак и избјегли изван Хрватске?

5. Како ови млади научници без имало размишљања могу ово написати?

6. Иако би било сасвим легално и легитимно да исто тако легална и легитимна оружана сила суверене државе подијели својим лојалним грађанима оружје у циљу заштите суверенитета и уставног поретка, она то у **travnju** 1991, а ни прије ни послје ипак није учинила. Прва, скромна количина дошла је Билогорцима више од пола године послје илегалног наоружавања ХДЗ-а, тек

---

7. јула 1991, оружје ТО а не ЈНА. Затим слиједи на 471/2: **„Početkom kolovoza 1991. pripadnici Bilogorskog odreda već su bili obučeni u „klasično vojnu i šarene maskirne uniforme“, a kasnije tijekom istog mjeseca u mjesto je pristigao veći broj, kako je navedeno, (Ko je izvorno навео и гдје?) „dosta naoružanih ljudi“.** И овдје је извор МУПРХ/ПУББ/Полисијска постaja Грубишно Поље – **Službena zabilješka od 16. prosinca 1991.** кад Срба већ мјесец и по дана више није било на том подручју. Може ли у ово неко повјеровати?

Сви људи који су се ту склонили (из Грубишног Поља, Великих и Малих Зденаца, Орловца, Великог Грђевца и неких других мјеста са подручја општина Грубишно Поље и Бјеловар дошли су у својој одјећи и обући, нису нити могли проћи обучени у униформе а да се то не примјети. Изузетак су појединци који су били код својих кућа у билогорским селима, па су имали СМБ униформе раније задужене у резервном саставу ЈНА. О „шареним“ униформама није било нити говора. Ко би им то дао, кад су затечени војници (њих 40 са два официра) имали класичне СМБ униформе, а већ у слиједећој реченици на истој страни аутори сами кажу: **„... u mjestu se nalazilo oko četiri stotine pobunjenika ... bili su odjeveni u odore JNA ...“.** (Ко је избројао?)

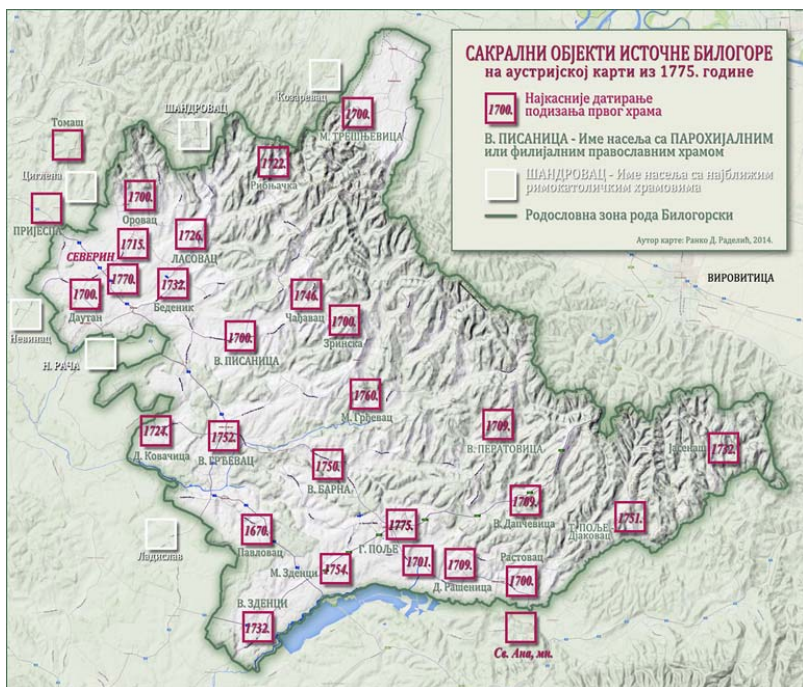
Готово нема нити једне реченице на страни 471. да је тачна, па ћу навести само неке, илустрације ради.

„U većini slučajeva, pobunjenici su se trajnije zadržali u mjestima u koje su upali, što je, dakako, značilo njihovu okupaciju“.

Дакле, према изворима МУПРХ ПУ ГП, људи из Грубишног Поља, Орловца, Великих и Малих Зденаца, Павловца, Великог Грђевца и других насеља склонили су

Српска „окупација“ источне Билогоре ишла је толико далеко да још прије 240 година, а поготово раније, уз 26 православних није било нити једног римокатоличког храма

се код својих рођака, пријатеља и другова у Малу и Велику Ператовицу, Лончарицу и низ других билогорских села и заједно са становништвом тих мјеста „окупирали“ сами себе. Тако је било у свим крајевима Хрватске гдје су већински живјели Срби и тако су дијелови Хрватске били „окупирани“ од старосједелачког становништва које је ту стољећима живјело. Измишљотине државних служби лако је разумјети као дио политичке и ратне пропаганде, али је тешко разлучити да ли фан-

---

тазме настале деценију и по послије ратних догађаја спадају у домен псеудонауке или клиничке психологије. Спомињање ЈНА, овдје, као и на другим мјестима, већ је објашњено и потпуно демаскирано.

Ево још једне невјеројатне тврдње (МУПРХ ПУ ГП – извјештај од 2. рујна 1991) – стр. 472/2: **„U mjestu Mali Grđevac, dana 2. rujna 1991, naoružani mještani postavili su barikade, a nakon dolaska pojačanja iz Velike Peratovice i ono je bilo okupirano“**. Дакле, и овдје су Срби из Велике Ператовице са Србима из Малог Грђевца (а било их је 98%) окупирали сами себе.

Ево још неких тврдњи и невјеројатних „истина“ на истом мјесту:

„Okupacija određenog mjesta bila je praćena protjerivanjem hrvatskog i drugog nesrpskog stanovništva te sustavnim pljačkanjem njihove imovine, kao, naprimjer, prilikom zauzimanja dijelova Gornje Rašenice. Slično se dogodilo, primjerice, i u Turčević Polju. Žiteljima tog mjesta hrvatske i češke nacionalnosti - па цитирају- »dat je ultimatum da se u roku dva sata isele, inače će biti pobijeni, a njihove kuće spaljene«; ipak - prepušten volji pobunjenika - »manji broj je ostao““. И овдје је извор МУПРХ ПУ ГП, извјештај од 27. kolovoza и 1. рујна.

1.Ово је такођер нетачно, наиме аутор ових редака се и лично у то увјерио приликом боравка око 10 дана на том подручју све до 31. 10/1.11. 1991. г. На том подручју у то вријеме заједно са Србима живјели су Хрвати, Чеси и остали (Черни, Вранић, Хорак и др) и заједно радили и учествовали у организацији побољшања увјета живота, припремајући са за зимски период и неком длака са главе није спала, изузев оних који су по-

---

бијени послје напада на то подручје хрватске паравојске 31. октобра (тада је још постојала СФРЈ на челу са Стјепаном Месићем и ЈНА као једина оружана сила), након што су Срби отишли са тог подручја.

2. Како је извор могао располагати таквим информацијама, када су у то вријеме мјеста била „окупирана“?

3. Ко је извору дао те податке?

4. Зашто аутори овог рада нису провјерили податке код још увијек живих људи на том подручју?

Спомињање алкохолизма (473/2) само потврђује да ту није било организоване војске већ домаћи људи већином код својих кућа. У даљњем тексту млади научници су „утврдили“ да је било развог малтретирања не-српског становништва без наведеног иједног имена, али кад се погледа да је извор МУПРХ ПУ ГП и то послје протјеривања српског становништва са подручја Било-горе, гдје су иначе живјели преко 400 година, сваком иоле разумном, а посебно ако је научник, требало би бити јасно о чему се овдје ради.

Спомињање убиства од српске стране (475/2) је у реду и нико то не оспорава, јер их је и било од стране појединаца, али нити једном ријечи не спомињу се нити малтретирања, нити убиства од хрватске стране, иако их је било много више. Сваки злочин је за осуду, али злочине са хрватске стране не треба по њима ни спомињати, јер се вјероватно нису ни догодили. Као што су злочини 1941 – 1945. у НДХ готово заборављени, тако ови аутори не спомињу ни злочине над Србима 1991 – 1995. Ако нису чули за злочине над Србима 1941. – 1945. и 1991. – 1995. на овом подручју, вјеројатно су чули или прочитали (као повјесничарима им то није могло промаћи) за злочине на подручју Славонског Брода гдје су

рођени. Вјеројатно су прочитали шта је Миле Будак рекао у Славонском Броду 15. јуна 1941, па изјаву Ђуре Медића, трговца из Славонског Брода од 11. априла 1942, па о убојству Стеве Божића, трговца, Душана Бјеланчића и Лазе Белића у Јасеновцу, сви из Славонског Брода, па о злочинима свештеника Драгутина Марјановића и Фрање Гунчевића такођер из Славонског Брода и много других широм читаве НДХ.

Не би им било тешко, да их је то у интересу научне објективности уопште интересовало, ни да пронађу извјештаје о прогону и злочинима над Србима и за период од 1991-1995, како на подручју Славонског Брода, тако и Грубишног Поља. Без анализе међузависности обостраних злочина и њихове неизоставне повезаности са догађајима из 1941, без упоредне хронологије, „научна“ лакировка преко њиховог рада остаје врло танка и прозирна, као уосталом и задатак *Kronike* у цјелини.

Индикативно је да су извјештаји о овим убиствима датирани (МУПРХ ПУ ГП од 4. и 6. studenog, а код Љерке Ковачевић од 6. prosinca 1991. год). Аутор ових редака није могао да се оглуши на ова убиства почињена од српске, али такође и од друге, хрватске стране. Може се имати извјесног разумијевања за општебалкански манир да се помињу само властите жртве, али приписивање властитих злочина противнику је испод нивоа сваке части, као што се, примјера ради, убиство Ибишаја у Малом Грђевцу или брачног пара Орић и других у Топловици покушава приписати Србима. Овдје аутори такође некритички прихватају извјештај МУПРХ ПУ ГП од 20. studenog 1991) који говори о укупно 29 жртава „...**(ne uključujući žrtve klasičnog ratnog djelovanja)**“ без наведеног иједног имена, ни не покушавају консул-

---

товати међународно усвојене конвенције о томе ко је цивил, ко наоружани војник, што те дефиниције кажу о наоружаном цивили без војних ознака, али се зато не устручавају од закључка да је **„Nacionalna i politička radikalizacija pobunjenih hrvatskih Srba poprimila je zaista neslućene razmjere; u ovom slučaju, kao i u brojnim drugima, zločinačke“**. Срећом, национална и политичка радикализација побуњених хрватских Срба је на вријеме наслутила „опасне намјере“ повампиреног усташтва тако да, иако трагичне, 42 строго цивилне жртве на српској страни нису ни приближно успоредиве са оних преко 2500 грубишнопољских цивила Срба убијених у 2. свјетском рату.

Кажемо, 42 цивилне жртве на српској страни, јер је међу њима било и људи хрватског, мађарског, па дјеломично и албанског поријекла, а да су хрватске власти имале интелектуалног поштења и објавиле имена наводних 29 жртава, било би јасно да међу њима има и страдалих од њихове руке.

И тако лаж по лаж долазимо и до описа устроја хрватске одбране (од кога?). Дакле Хрватска је мобилисала само несрбе, још 1990. год, чак „... **ustrojena je i posebna policijska ispostava u Velikom Grđevcu, u kojoj su bili stacionirani pripadnici specijalnih policijskih snaga iz Bjelovara**“ . – стр. 476/2

1. Зашто и због чега из Бјеловара?

2. Гдје су домаћи полицајци, редовни и „причувни“ састав, којих је било укупно 127 активних и 142 „причувна“ (*Откос – Дебић, Делић*, стр. 75 – 76)?

Чак су произвели у РО „Техничар“ оклопно возило звано „Пемац“ и са њиме се кретали по Грубишном Пољу. Истовремено су, како аутори наводе (стр. 476/2) по-

---

ставили пунктове и контролисали све који су се кретали. Људи су доживљавали разне неугодности приликом доласка на посао и враћања кући. Зашто су требали ти пунктови у Великим Зденцима, Грубишном Пољу, Великом Грђевцу, са грубим провокацијама приучених полицајаца?

Занимљив је закључак аутора ове *Kronike* (477/2) гдје на основу „**neformalnog razgovora**“ Бубуља и Басташића на аутобусном колодвору и Бубуљевих ријечи да „... **kako mu kedu i nastavničko zvanje nitko neće oduzeti**“ произлази да је „... **Bubuljevo ponašanje... jasno upućivalo na opravdanost odluke o raspuštanju lokalnih organa vlasti, te uspostavi Povjereništva**“. Само они знају како су дошли до тог закључка и управо негдје код тог пасуса стрпљив читалац бива награђен. Онима најупорнијима који су у шуми небулоза до тада тражили консистентније дијелове текста, сада се открива нова равна читања, психолошки профил аутора као супстрат већ предвидљивог штива. Но, то већ излази из теме овог осврта.

У својој острашћености млади научни радници иду и даље, па на основу „утврђених чињеница“ Барића (*Srpska pobuna*, стр.99) и Мартинића (*Neuspjeli pregovori, Većernji list*, 18. kolovoza 1991) о одласку српског становништва из Грубишног Поља и „**sve većem broju radnika srpske nacionalnosti koji izostaju s posla**“ – стр. 477-2, тврде како је то био „... **jasan signal predstojećih događanja; naime, radilo se o očitoj pripremi za otvoreni napad na Grubišno Polje**“. Дакле, по њима, није било несигурности, свакодневних телефонских пријетњи, премлаћивања, отпуштања с посла, већ су се запослени, те жене и дјеца српске националности склањали из Г. По-

---

ља у страху од тога да ће „побуњени Срби“ напасти и недајбоже „окупирати“ град.

На страни 477 - 478. говори се о нападу на Г. Поље. Опет извјештај МУПРХ ПУ ГП од 18. августа. Још сам тада био у Г. Пољу и никаквих напада није било осим размјене минобацачке ватре, гдје се на питање ко ју је започео редовно одговарало са „нормално Срби“. Требало је плашити властито становништво с „četnicima“ и оправдати малтретирања и злочине над недужним српским цивилима. Овдје се такођер спомиње како је потпуковник Митић „запријетио“ ПУ ГП (Тот Шандору) како ће изаћи из касарне. Касарна у Вировитици, гдје је Митић био командант, тада је већ била блокирана, тако да је извјештај потпуна лаж, као уосталом и тврдња у том извјештају о нападу на град дан раније ручним бацачима, којих у наоружању ТО општине Г. Поље ни тада ни касније није било. Слиједи на читавој страни 478/2 као и у великом дијелу остатка текста препричавање бројних извјештаја МУПРХ ПУ ГП пуних измишљотина, авиона, хеликоптера, претјеривања и глорификација силних „подвига“ у одбрани града од напада којих изузев спорадичне ватре није ни било. Наши вајни аутори својом накнадном памећу од тих лажних извјештаја раде малтене епопеју, не примјећујући да већ у истом пасусу демантују сами себе: **„No, kako u navedenom razdoblju nije dolazilo do pješačkih napada na grad može se pretpostaviti kako pobunjeni Srbi za to jednostavno nisu imali dovoljno snage“.**

Ово је једна од ријетких исправних претпоставки аутора, јер Срби заиста нису били ни довољно наоружани ни организовани, нити имали планове за упад у Грубишно Поље. Оно што је било заиста важно и за што су

аутори били кондиционирани да не виде ни двије деценије послје догађаја, да прави мотив окупљања Срба у билогорским селима није био побуна, већ склањање од провокација, хапшења, малтретирања и убистава која су се догађала у Грубишном Пољу и другим мјестима на грубишнопољском подручју.

За разлику од претходних описа о току ратних дејстава на подручју општине Г. Поље који се у овој *Kronici* темеље на угланом фризираним полицијским извјештајима, ауторима то изгледа није било довољно, па „додају гас“ и свој преглед догађаја даље базирају и на књизи *Откос* Делића и Дебића, којој се не може одрећи маштовитост и таленат, иако је жанр, нажалост, промашен. Тако на стр. 478/2 налазимо скоро епски опис, као да се ради о бици за Стаљинград - „... **pobunjenici su uspjeli iz pravca Ivanova Sela, nakratko prodrijeti u rubne dijelove grada, ali su, nakon velikih borbi, odbijeni**“.

Не постоји ли овдје противурјечност између претходне „претпоставке“ о снази српске стране и „велике“ борбе? Овдје се не каже ни који су то дијелови великог града. Да ли аутори знају да се између Грубишног Поља и Ивановог Села налази Доња Рашеница и дио Горње Рашенице? Свако ко познаје овај простор јасно му је да напад из правца Ивановог Села није био могућ без уклањања контролних пунктова и стража са хрватске стране. Баш као што није било никакве „**strateški važne uzvisine**“ и „**snajperske vatre**“ из „**pojedinih kuća vlasništvo Srba koji se nalaze u Velikoj Peratovici**“.

У првој реченици на стр. 480/2 аутори преносе „... **odgođen je i početak školske godine**“, писање Љерке Ковачевић („Telex – Grubišno Polje“, VL, 12. rujna 1991.), али се не наводе разлози. Наиме разлози нису у опасно-

---

сти од напада на Г. Поље, већ су у О.Š. „Лазо Тихомировић“ били смјештени припадници паравојних хрватских снага (ZENGI), а тражили су да уђу и у Средњошколски центар, што аутор није дозволио. Такође, на истој страни слиједи готово читав извјештај ПУ о атмосфери „**na-petosti, nervoze, straha i psihoze**“, посебно због „пријетње“ Раде Чакмака, јер је поручио да долази „**...na ručak u hotel „Bilogora“ u Grubišnom Polju**“, уз обавезну тврдњу како је „**opće poznata stvar**“ да су Срби, одметници или четници, „**potpomognuti armijom [JNA]**.“

На стр. 481/2 налазе се описи многих „напада“ на које није вриједно трошити ријечи, јер их није ни било са српске стране. Овдје су индикативне двије тврдње:

1. Спомињање транспортног хеликоптера и 2. Број настрадалих у борби.

„**Transportni helikopter JNA u trenutku poraza** (борба у Ивановом Селу – оп. аут.) **izvukao je pobunjenike te ih prebacio u V. Peratovicu**“. То се наводно догодило 20. августа, а поновљен је напад 21. септембра гдје аутори цитирају: „**Bilanca (crna) u Ivanovom Selu je: 5 mrtvih civila, jedan mrtvi gardist, 6 ranjenih civila, jedan ranjen gardist. Tridesetak ljudi oteto. Još se vode borbe.**“, наводећи извор и датум - Информација Центра за обавјешћивање опćине Бјеловар од 21.рујна 1991, па је из свега јасно да је извјештај рађен на основу процјене још у току трајања догађаја.

Аутори се нису потрудили да последице двије деценије провјере ни број жртава, што је било са 30 наводно отетих људи и који је то грубишнопољски гардист када је датум устројства ЗНГ тек 26. рујна 1991. год. по тврдњи са стр. 476/2 ове *Kronike*. Циљ им и није био објективни приказ ситуације, већ стварање утиска о непрестаним

српским покушајима да под своју „окупацију“ ставе што већи простор. Како би иначе из тог приказа могао изостати напад на српско становништво Зринске при чему је заробљен командир вода хрватских снага, неславна судбина „Пемца“ у нападу на Србе у Горњој Рашеници, стотине мина испалених на то село из правца Г. Поља, итд, итд.

У препричавању минхаузеновских извјештаја пушкарање на сјеверу Великог Грђевца претвара се у озбиљан напад, истиче се **„brutalnost srpskih pobunjenika“**, а прелази преко садистичких убистава у Грубишном Пољу, маше се са **„represijom nad zarobljenim civilima“** и заборави на полумртве Србе који су у размјени добијени за чиле и ухрањене хадезеоце. Да ли је игдје докторица, попут Душке Даљуг у Грубишном Пољу, држана у затвору? Измишљају се пљачке, а аутори се „праве грбави“ или су стварно млади, наивни и неуки или им нико није рекао да хрватска држава дугује Билогорцима за опљачкану имовину у два рата преко 3 милијарде долара (односно 75 тона злата, да се не рачуна у зеленој валути која ће ускоро бити мање вриједна него папир на коме се штампа).

Млади какви јесу, аутори невино признају да **„Osloбадање okupiranih dijelova općine Grubišno Polje ni je bilo uvjetovano samo uskim vojnim imperativom“**. Па наравно да није. Етничко чишћење, геноцид, покрштавање, каква год да се прилика случи, план је старији од 20. вијека. На њему се у општини Грубишно Поље радило и 1941. и размишљало 1971, а „ослобађање“ од Срба није изостало ни 1991. Али за разлику од тате Фрање који је јасно рекао на Бrijунима 1995. да Срби треба „практично да нестану“, Ивица и Перица би да имају

чисте руке па за ослобађање од Срба траже оправдање „**humanitarnog karaktera**“. Ко да су, Боже ми прости, Американци, или дегенерици из фамилије Артуковића и Лубурића. Виђела жаба да поткивају коње, па и она дигла ногу.

Овдје се аутори *Kronike* нису запитали, како то да 22. гујна 1991. за вријеме „чишћења“ терена удружених хрватских војних и полицијских снага „**nije bilo sukoba s odmetnicima**“, иако је „...**znatan broj projektila upućen ... na njihova uporišta, od Velike Peratovice, Turčević Polja, Munija, Djakovca pa do dijela Gornje Rašenice ... i kako nije došlo ni do kakvog pobunjeničkog odgovora**“. Шта је са њиховим тврдњама о јачини, организованости и помоћи ЈНА код српске стране? Зар се они овдје сами не демантују? „**Znakovito**“ је и то што аутори не примјеђују у полицијском „izvješću“ од 22. августа да „**udružene hrvatske vojne i policijske snage**“ и нису имале за циљ сукоб са „побуњеницима“ већ упућивањем пројектила на њихова упоришта држати их на одстојању како би несметано могли терорисати и застрашивати преостало српско становништво у селима под својом контролом.

Читава 483/2 страна базирана је на књизи *Откос*, производу који обилује мноштвом лажи и неистина и у којем су аутори Дебић и Делић неријетко и сами међусобно кондрадикторни. Али, аутори *Kronike* ништа од тога не примјеђују, руководећи се ваљда принципом да „циљ оправдава средство“ и да је све дозвољено у служби „обране младе хрватске државе“, па била она и профашистичка.

На стр. 484/2 млади научници поново без оградe постају промотери нових лажовчина (MORH/SVA/ZOZB,

---

OGP-ZNG, Dnevno izvješće od 15. listopada 1991), овај пут из редова ЗНГ: „... **djelovanje sukobljenih snaga dana 15. listopada 1991. upućuje na jasnu neravnotežu: pobunjenici su, kako je navedeno, izvršili *helikoptersko nadlijetanje područja u noćnim satima*...** [...] ***napad minobacačima MB-120 mm (iz pravca Rastovca i brda Afrika kod Bastaja) na [punkt] u Ivanovom Selu [...] pješački napad uz podršku BOV-a [borbeno-oklopno vozilo] na [...] punkt u Virovitici***“.

Да човјек не поверује како ови млади научници могу овако нешто написати, односно преписати из извора којим се служе. Наиме, аутор ових редака је управо тада боравио на том подручју и не само да није било надлијетања хеликоптера, већ ни минобацачких напада из Растовца, јер ту минобацача није ни било, као ни БОВ-а, а камоли пешадијског напада на пункт у Вировитици. Да ли научници иоле познају географију и положај Вировитице и Растовца? Али овдје је индикативна реченица, која за научнике изгледа ништа не значи; „**Istog dana izvršena je i opsežnija akcija čišćenja graničnog područja između grobišnopoljske i bjelovarske općine, tj. područja naselja Bačkovica, Čađavac, Ribnjačka, Polum i Bedenjička [sic!]**“.

Од кога и шта су то хрватске снаге чистиле када на том подручју није било ни „побуњеника“ ни барикада (најближи одбранбени пункт Срба био је у Зрињанским брдима према том дијелу Билогоре), али су ту такођер живјели Срби, које је требало „очистити“ са тог подручја. Негдје у то вријеме нестали су и убијени ЛАЗИЋ Стеве ЗДРАВКО, Србин из Бачковице, ЦАРЕВИЋ Илије МИЛЕНКО, Србин из Чађавца, ЈОВЕТИЋ Стојана НЕДЕЉКО, Србин из Чађавца, РАДАКОВИЋ СЛОБОДАН, Србин из Ба-

---

чковице, ЛАЗИЋ Саве ЗОРАН, Србин са Полума. Аутори би у духу коришћене терминологије рекли да су ови мирни цивили „očišćeni“, да су оупште имали мало образа и то споменули у описаном контексту.

А онда, при крају исте странице слиједи прави „бисер“ узет из извјештаја (MORH/SVA/ZOZB, OGP-ZNG) од 28. октобра 1991. - **„Dakako pobunjenici su povremeno pokušavali učiniti određene pomake, ali oni su bili u pravilu bezuspješni: primjerice, dana 28. listopada 1991. izvršili su pješački napad na selo Veliku Jasenovaču, ali je on odbijen“**. Ова реченица је еклатантан примјер шта је био циљ и оних који су писали извјештаје и младих научника при креацији новије хрватске повијести, а истовремено јасно показује манир са којим се то радило. Дакле, ко год познаје подручје општине Грубишно Поље, зна да се Велика Јасеновача налази између Павловца, Грбавца, Вел. Грђевца и Вел. Барне. Истина, овдје се не наводи из којег правца је напад извршен. Обзиром да су Срби били на сасвим другој страни, напад је био могућ само из правца Велике Барне, а у свим другим варијантама би напад претпостављао прелаз преко зоне под контролом хрватских снага. Истина је катастрофална по дигнитет наших младих литерара, њихових спонзора и зенговских бајкописаца – никада, ама баш никада ни један метак у току ратних дејстава 1991. није са српске стране испаљен на Велику Јасеновачу нити је било који извиђач добио задатак или самоиницијативно „бацио поглед“ на то насеље.

„ОТКОС-10“

И тако ријеч по ријеч, лаж по лаж, стигоше ови млади научници и до 31. октобра 1991. када ја започела по

злу чувена „**Oslobodilačka akcija hrvatskih snaga –kodnog imena Otkos-10**“ (стр. 485/2). Обзиром на главни извор (*Откос*, Дебић, Делић) којим су се аутори служили, читалац *Kronike* се на овом мјесту мора наоружати смиреним живцима и евентуално лупом, да му не промакне изузетно ријетка зрна истине у овим сагама.

Na sjevernom pravcu prodora postrojbe 127. brigade Hrvatske vojske (HV) probile su se uzduž komunikacijskog pravca Virovitica – Lončarica što je, uz prodor hrvatskih snaga s južnog pravca napredovanja, iz smjera Grubišno Polja, Gornje Rašenice i Ivanova Sela, već prvoga dana dovelo do presijecanja okupiranog područja, tj. okruživanja pobunjeničkih postrojbi na području Velike Peratovice, Sibenika i Malog Grđevca. Prvog dana operacije, dakle, ostvareni su uspjesi koji su predodredili ukupan ishod. Konkretno, prvog dana operacije, prema policijskim izvorima („прави извори“ – Андерсен и браћа Грим нису им ни до кољена), hrvatske snage dospjele su svega jedan kilometar do Velike Peratovice, ušle su u Veliku Barnu, Gornju Kovačicu, Zrinsku, stigle pred Malu Peratovicu i Lončaricu te pod svoju kontrolu stavile komunikacijski pravac Grubišno Polje – Veliki Grđevac“.

Може ли се војним успјехом хрватских снага, осим превладавања вишемјесечног страха, сматрати улазак у Велику Барну и стављање под контролу правца Грубишно Поље – Велики Грђевац, када је читаво вријеме претходних ратних дејстава тај дио Велике Барне и комуникација (засеок Крешевине – ријека Барна-раскршће у В. Барни – Велики Грђевац) био незапосједнут и потпуно отворен за кретање, јер су Срби своје страже имали у горњем дијелу Велике Барне, на „Мркшића брије-

---

гу“, односно само у источној трећини насеља? Исто је и са „пробијањем“ до Лончарице, Мале Ператовице, Горње Рашенице, „улажењем“, у Горњу Ковачицу и Зринску.

Војним рјечником речено, то значи да су паравојне хрватске формације дошле у борбени контакт са првом линијом одбране ТО Грубишно Поље. А та прва линија се због заузимања најбоље позиције за одбрану понегдје налазила, попут оне у Великој Барни, Горњој Рашеници или Горњој Ковачици, већ у самом насељу. „Окруживање“ пак са сјевера Сибеника или Велике Ператовице значи избијање на полазни положај, далеко од прве линије одбране, коју не само да нису напали већ се „хрватски витезови“ нису усудили ни да промолу нос удаљени километар и више од те прве линије. „Пресјецање“ је послије губитка једног тенка у Рашеници било тек пресјецање властитих трагова код повлачења.

Све док се аутори некритички бавили фризираним извјештајима и у свом памфлету заговарали екстремну хрватску политику, то је на неки начин било разумљиво, јер је лаж у основи *modus operandi* те политике. Међутим, када у истом маниру додирну било што конкретно и егзактно мјерљиво, тада на површину исплива сва биједа и те политике и тобожње науке.

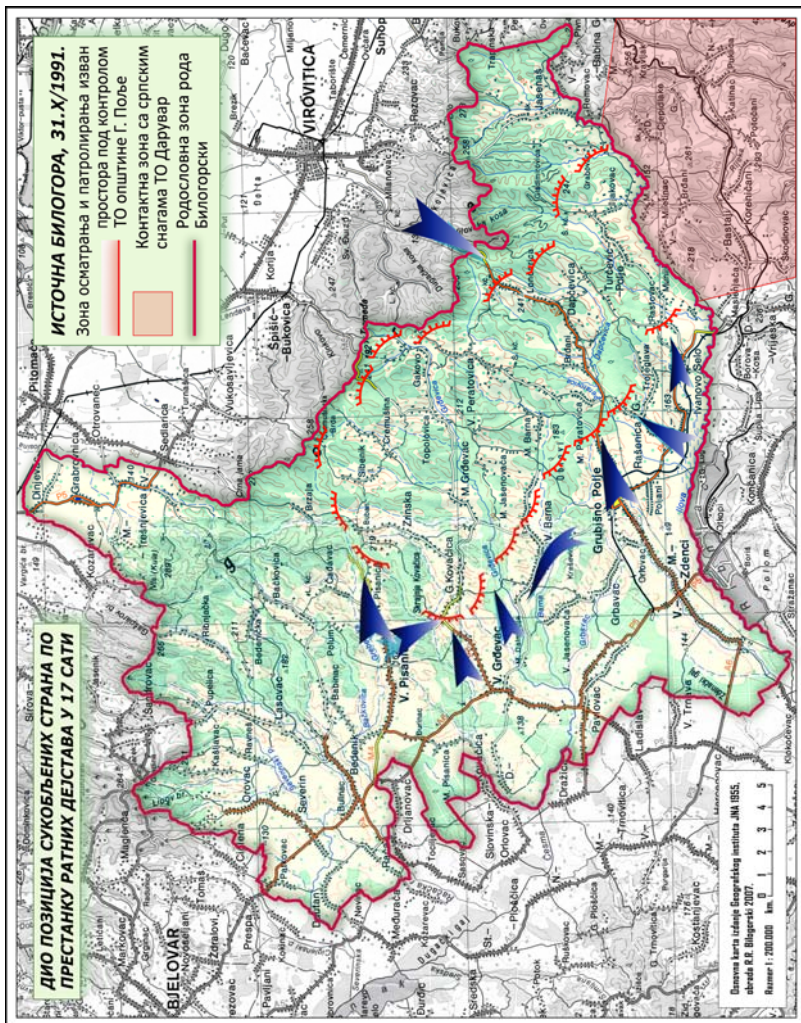
Горњи цитат је лијеп примјер тог „научног“ метода, гдје се већ у уводном опису *Otkosa* истиче цитат са кључном лажи („**već prvoga dana dovelo do presijecanja okupiranog područja**“), а истина затури на перцептивно неуочљиво мјесто (курзив Д.Ј. од ... **ušle su u Veliku Barinu...**). Из претходног дијела ове *Kronike* је јасно да је знање географије њених аутора на нивоу пучкошколске тројке, у сваком случају недостатно за бављење овако

Прва илуструје полицијски извјештај (MORH/SVA/ZOZB, OGP-ZNG, Klasa: 881-01-91-01, Ur. broj: 2127-05-01-91-54,

Dnevno izvješće od 1. studenog 1991.) koji промовишу аутори, а друга представља распоред сукобљених страна 31. октобра 1991. у 17,00 часова, када су оружана дејства већ престала. Положај бранилаца током дана про-

---

мијенио само на правцу напада Вировитица – Лончарица, гдје се локални вод ТО повукао за око 100 метара на резервни положај. Престанак ратних дејстава тог дана био је уствари и крај ратних дејстава у Билогори.

У 17 сати тог дана Штаб ТО Г. Поље констатовао је да непријатељ није пробио нити један положај одбране и да би се положаји и даље могли држати, иако са неприхватљивим губицима од неколико десетина бораца дневно. На помоћ било које врсте се није могло рачунати, а обавјештајни подаци говорили су о могућности да хрватске паравојне снаге од око 5.000 припадника долином Илове из правца Вировитице и Дарувара потпуно одсијеку Билогору, што би резултирало стотинама жртава. Донијета је одлука о повлачењу на линију Дјаковац - Турчевић Поље, а оно што је слиједило више и не спада у ову тему.

И то је цијела истина. Опис онога што се даље дешавало у скоро испражњеној источној Билогори, фантазме хрватских „časnika“ у циљу подизања свог угледа, само је позоришна представа која је имала за циљ сакрити крвави усташки пир над преосталим српским цивилима, паљевине и пљачке, трагикомедија у којој су Срби изгубили завичај, а Хрвати част и људско лице.

„Drugog dana operacije – 1. studenog 1991. – napredovanje je nastavljeno: pravac Zrinska – Gornja Kovačica – Velika Barna u potpunosti je stavljen pod hrvatsku kontrolu. Trećeg dana operacije 2. studenog 1991. – sve je, zapravo, bilo gotovo: nadležnima je javljeno kako su se hrvatske snage „pomakle na svim dijelovima i suzile područje na kojem se nalazi neprijatelj. Odmetničko – terorističke snage izvlače se sa ovog područja u pravcu Papuka“. Dana 3. studenog 1991. hrvatske

---

snage u potpunosti su ovladale komunikacijom Virovitica – Lončarica – Grubišno Polje. Iduæeg dana – 4. studenog 1991. – vojni vrh u Zagrebu je obaviješten kako hrvatske vojne i policijske postrojbe „kontroliraju cijeli teritorij općine“. Srpski otpor bio je najčvršći na pravcima napredovanja prema mjestima Lončarica, Velika Peratovica te Dapčevaèki Brđani; ona su oslobođena četvrtog dana akcije”.

И ове, претходно цитиране реченица су још једна потврда да ово није озбиљан научни рад. Да су научници – аутори *Kronike* упоредили податке из неколико извора (што спада у елементарну методологију) и употрежили само мало „здраве логике“, а не преписивали потпуно невјеројатне податке из „књиге“ *Otkos* Дебића и Делића и извјештаје Полицијске управе Г. Поље, нашли би не само лажи већ и контрадикторне податке.

1. Како су у једној реченици хрватске снаге биле један километар до Велике Ператовице већ првог дана (31. октобра), а у Велику Ператовицу и Дапчевачке Брђане ушле тек 4. дана акције?

2. Тврдња да је у Великој Ператовици био најчвршћи отпор је ординарна лаж, јер у Великој Ператовици није ни било борби.

3. Јасно је да су И. Дебић и А. Делић, у свом *Otkosu* као и Тот Шандор кроз извјештаје ПУ ГП писали ове лажи ради властитог величања и улоге у „Domovinskom ratu“, али научници се тиме нису смјели служити и преписивати без провјере истинитости података или бар дозе резерве спрема њих, да се и не помиње да су ти подаци и сами за себе контрадикторни.

У задњој реченици стр. 485/2 и првој реченици стр. 486/2 тврдња да је отпор „... u smislu stupnja organizi-

---

-ranosti, bio prisutan samo prvog dana operacije ...“ је потпуно тачна и само потврђује неистине и лажи о нападима хрватских снага од 31. октобра до 4. новембра. Потпуно је тачно да је отпор био најчвршћи првог дана и трајао је од јутра до вечерњих сати тог 31. октобра и да хрватске снаге нису нигдје напредовале, чак су се и повукле на неким мјестима (као у Г. Рашеници кад им је погођен један од два тенка које су имали, па је Љубан Ковачевић искористио то повлачење да оде до своје куће и узме аутомобил којим се касније одвезао до Србије).

У вечерњим сатима 31. октобра читаву ноћ су колоне трактора, камиона и аутомобила заједно са народом Билогоре напустиле то подручје, гдје су Срби четири вијека били не само већинско, већ и аутохтоно, старосједилачко становништво. Већ 1. новембра 1991. у поподневним сатима није било становништва српске националности на том подручју (о чему аутор ових редака може да лично свједочи), већ на подручју даруварске опћине (Кореничани), а дио билогорских житеља већ је био у БиХ и на путу за Србију.

Уз Србе, у овој дугој избјегличкој колони нашло се и око 250 њихових сусељана Хрвата, Мађара, Чеха, Рома, те њихових потомака из мјешовитих бракова.

Овим се као јадна, приземна лаж побија и претходна теза аутора *Kronike* о исељавању (у организацији Ћује Богдана) жена и дјеце као припреми за напад на Г. Поље.

Са киме су се „херојски борили хрватски витезови“, 1. 2. и 3. студеног 1991? И на самој страни 486/2 из извора „Дневника једног члана штаба“, кога научници цитирају и црпе податке, демантују и оповргавају ове акције хрватских војних и полицијских снага.

Такође тврдња: „**Sam, pak, Zagorac je odmah otišao u Beograd „da iznese [...] situaciju generalštabu i da od njih traže pomoć u artiljeriji i drugoj tehnici**“ је апсурдна.

За кога би Загорац тражио помоћ, када је са Билогоре истовремено кренуо читав народ, заједно са њим? Кома би та помоћ у наоружању требала? Откуд ауторима таква информација? Зар И. Дебић и А. Делић не тврде (*Otkos*, стр. 102) да је „непријатељ“ био добро наоружан.

За ауторе ове *Kronike* је: „... **Jednako važno, s područja općine Grubišno Polje uklonjeni su nositelji terorističkog djelovanja**“ (уклоњено је преко 3 500 људи, жена и дјеце чији су коријени ту још прије 400 година). Дакле за ове научнике читав један народ је терориста, само зато што се бранио и није дозволио да потомци усташа понове монстроузни злочин из 1941. године. Између предака и потомака ипак има значајних разлика. За прве су Срби представљали „реметилачки фактор“, а за потоње само „носитеље терористичког дјеловања“.

„**Na temelju ovih događanja iz Beograda** (а шта је тада још било у Београду – СФРЈ - предсједништво и влада) **je Hrvatska optužena za provedbu planskog etničkog čišćenja** (зар то није истина? Гдје су Срби у тим селима данас?) **i druga kršenja građanskih prava srpskog civilnog stanovništva grubišnopoljske općine...**“.

Ево како аутори (стр. 487/2) конструишу „научни“ закључак, како је у организацији Ћује Богдана „... **srpsko civilno stanovništvo područje općine u većem broju počelo ... napuštati i prije pokretanja hrvatske akcije.**“, као и да су „... **same pobunjeničke vlasti imale ... ključnu ulogu u odlasku srpskih civila**“.

Као аргумент за потврду свог става аутори користе и извор - *Dokumenti*, knjiga 1, Dokument br. 230, Dnevnik jednog od članova Štaba TO SAO Zapadna Slavonija, Zapis od 2. studenog 1991, 415, иако се (ако се) ради о ирелевантном *post festum* метанисању члана штаба који није имао моћи, а можда ни мотивације да утиче на ток догађаја.

Дакле, с једне стране Срби (побуњеници и терористи) су планирали и вршили разне пјешачке и минобацачке нападе, а са друге стране су склањали своје жене и дјецу. Тачно је да су се жене и дјеца полако склањали у Босну и Србију, али из разлога што долази зима, билогорска села су у окружењу, дјеца не иду у школу, нема снабдијевања, страх од напада хрватских снага, нема никакве помоћи од било кога итд. Дакле, аутори *Kronike* нормалне људске активности употребљавају као оправдање за етничко чишћење и то још у вријеме постојања СФРЈ (Хрватска је призната тек 1992. год). Обзиром да је становништво било угрожено са свих страна, шта је требало чекати? Да дођу „ослободиоци“ и да се понови 1941?

Ево још једног „правог“ извора за „научни“ рад: **„Можда nismo morali da krenemo otud. Izabrali smo pogrešne vođe i krenuli onako, stihijski ...“**. (488/2) – (Branka Draškić, Jasna Šarčević, „Ognjište za dom“, *Vreme*, Beograd, 18. novembra 1991). За разлику од неидентификованих особа вјеродостојност чијих изјава је данас тешко провјерити, аутори **непогрешиво бирају** своје селективне и „вјеродостојне“ изворе. Да не помињемо скоро анонимну Бранку Драшкић, требало је проћи скоро двадесет година да у јавност допру чињенице о прљавој работи страног агента, како би то рекли Мађари или Руси, ов-

---

лашћеног лица **Јасне Јанковић – Шарчевић** у невладиној организацији Центар за транзиционе процесе, о њеном прогону новинара, сада са позиције координаторке за медије Тужилаштва за ратне злочине, о њеним ријечима и недјелима у заташканим криминалним радњама које је починила кроз сукоб интереса.

Исту, бестјелесну тежину има и тврдња по којој ће **„... i sami Srbi ... prst optužbe uperiti na svoje političko i vojno vodstvo;“** Такође је ирелевантна (488/2) и сторија о **„osobi srpske nacionalnosti, u mjestu Sibeniku, dana 31. listopada 1991., kako je sama navela, pristupio je je netko** (ако је тачно сигурно га познаје) **iz strukture pobunjeničke vlasti, te rekao da se spakira, da idu u zbjeг, jer nailaze 'ustaše', koje sve pale i ubijaju srpsko stanovništvo“.**

Ова реченица потиче из полицијског документа - (MUPRH/PUBB, ND, br. 511-02-04/V-KU-46/95, Službena zabilješka od 21. studenog 1995). Ради се дакле о **1995.** години и то је вјеројатно (ако навод одговара истини) рекла особа, која се вратила. Шта би било који повратник могао и смио другачије рећи?

Слиједећи „научни доказ“ (стр. 488/2) о кривици „власти побуњеника“ за исељавање Срба је изјава Анке Поповић из Лончарице: **„Govorili su nam da će doći ustaše, poklati nas, silovati, sve zapaliti. Došla je i vojska** (која и одакле?), **tražili su da svi napuste mjesto i ljudi su u strahu бјежали. Ja nisam željela ići, a nisam mogla ni ostaviti samu nepokretnu majku pokojnog muža. ... Ja ne želim ići u Srbiju“.** – Извор: (Srđan Španović, „Čao Krajina“, *Danas*, Zagreb, 10/1991., br. 508, 27)

Дакле и овдје млади научници користе изјаву не питајући се ко је особа која ју је дала и у којим околности-

---

ма, да ли би неко други, ко је остао и дочекао хрватске снаге, рекао или смио нешто другачије. Чињеница да она не говори ко јој је то рекао, иако познаје све људе и у Великој Дапчевици и у Лончарици, а других осим мјештана овдје није ни било. И овдје се поставља оно исто питање - Да ли је ова изјава валидан доказ за научни рад, осим што је доказ за невиђен медијски притисак на преостале Србе да дају изјаве у прилог невиности хрватских власти?

Затим на истој страни слиједи још један „прави“ аргумент за доказ о кривици Срба. **„Roditelji jedne osobe (које ?) srpske nacionalnosti, koja se tada već nalazila u Beogradu, sredinom prosinca 1991. još su se nalazili na grubišnopoljskom području; poručeno im je „da se što hitnije pakujete i dolazite ovamo i to recite i drugima da idu jer to područje neće nikada biti naše kao i grubišnopoljska regija.“** – Извор – (MUPRH/PUBB, ND, Nepotpisano pismo iz Beograda od 11. prosinca 1991).

Овдје се намеће неколико питања које су аутори пропустили да поставе и тиме свој рад свели на ниво необавезног разговора уз јутарњу кафу:

1. Ко су родитељи те особе, одакле је и ко је особа која се **sredinom prosinca 1991.** налазила у Београду?

2. Зашто је писмо непотписано и како је стигло до родитеља? Поштанске везе су већ биле прекинуте

3. Чак и под претпоставком да писмо није фалсификат и једно од мноштва полицијских лажи у које смо се у досадашњој анализи увјерили, какве доказе за било шта и било гдје може представљати непотписано писмо анонимне особе. Управо супротно, као непотписано је можда дио кампање застрашивања преосталих Срба у циљу протјеривања. Али, овако или онако, за „научне

раднике“ калибра Башића и Мишкулина то је доказни материјал. Алал им наука.

Страна 489/2 приказује шта је објављивао „Srbijanski tisak“, што такођер улази у фонд „аргумената“ за научни рад, али исто тако није вриједно коментара. Али оно што је невјеројатно, тврдња је аутора: **„Istina je, dakako, bila sasvim drugačija: niti su nad zatečenim srpskim stanovništvom počinjeni ikakvi, a pogotovo masovni, zločini, niti su hrvatske vlasti poduzimale ikakve mjere kojima bi ono bilo natjerano na odlazak.“** Недостаје на крају само *quod erat demonstrandum* да би домаћи задатак био потпун.

Међутим, изгледа да је тај задатак укључивао и доказивање да није било усташа на Билогори, ако не и 1941, а оно бар 1991, иако свједочење Делића и Дебића у *Ом-косу* (*Lili Marlen, Evo zore evo dana*, стр. 46-47) говори сасвим супротно. У наставку цитата са 489/2 стр:

“Nije bilo niti ustaša: dan prije početka izvođenja operacije Otkos-10 – 28. listopada 1991. – zapovjedništvo hrvatskih vojnih snaga u Bjelovaru obavještено je kako na području grubišnopoljske općine „ne djeluju stranačke formacije koje se bore na hrvatskoj strani“. U stvarnosti, dakle, ustaše nisu postojali osim u pro-midžbenom svijetu srpskog nacionalizma”.

Аутори изгледа нешто нису схватили, а можда због младости до њих није допрла она чувена анегдота из америчких извора, о крави, а коју ћемо парафразирати да све појаснимо – Ако неко пали куће Срба као усташе 1941, ако девастира и уништава православне светиње као усташе, ако убија српске цивиле као што су чиниле усташе 1941, ако забрањује ћирилицу и пали ћириличне књиге као усташе, ако пљачка српску имовину као

ушаше, ако као ушаше протјерује српско становништво у име нелегалне државе и фалсификованих историјских права као ушаше, а истовремено укида Србима уставна права стечена управо због ушашког терора и геноцида 1941, тада ти поступци не само да су „као ушашки“. Они јесу непочинство урађено ушашком руком.

Наши млади аутори као историчари још нису у свом развоју стигли до спознаје да је ушаштво геноцидна идеологија, па звала се она ХДЗ, млада хрватска демократија или како год и било кад, све док јој се поступци не разликују од оног што је иманентно ушаштву из 2. свјетског рата.

Ако није било ушаша 1991, ко је онда убио, послје протјеривања српског становништва, Кравић Раду из Дапчевачких Брђана, Вудраг Даницу из Велике Дапчевце, брачни пар Орић из Тополовице, Отковић Љубу из Растовца, Глежнић Стевана из Велике Дапчевце, Мишчевић Живка из Лончарице, Поповић Милана из Лончарице, Сокол Фрању, Хрвата из Велике Дапчевце који је читаво вријеме био са Србима, Ибишај Мирослава из Малог Грђевца, Мачак Стеву из Мале Јасеноваче, Милић Војислава из Зринске, Слијепчевић Петра из Растовца, Познић Раду из Турчевић Поља и све оне друге цивиле прије и послје 31. октобра 1991?

Није било масовног убијања, али зар није масовни злочин протјеривање и етничко чишћење српског становништва са „ослобођених“ 370 км² билогорског простора?

Шта би се догодило са српским становништвом да је остало, да је било прилике за „масовно“ убијање?

Сами аутори (489/2) потврђују да је још увијек постојала СФРЈ; „**Dana 3. studenog 1991. savezno predsjed-**

---

ništvo u Beogradu uputilo je u javnost posebno priopćenje, u kojem je izrijekom istaknuto kako je hrvatska akcija dovela do potpunog uništenja osamnaest srpskih sela na Bilogori“.

Зар то није тачно? Аутори данас то могу провјерити и установити тачност ових ријечи, али то за њих није аргумент и релевантан доказ.

Карактеристична је такођер тврдња аутора (490/2) о догађањима после усвајања декларације Народне скупштине Србије - **„Promatrački izvještaj od 6. studenog 1991. nedvojbeno je pokazao kako su optužbe o zločinima nad Srbima bile lažne:**

„Šestog studenog [1991.] promatrački tim EZ-a posjetio je općinu Grubišno Polje, kako bi ispitao izvješće Predsjedništva SFR Jugoslavije ... Zaključak: Dok postoje očvidni dokazi četničkih zlostavljanja za vrijeme razdoblja od 2 do 3 mjeseca za vrijeme kojeg su nadzirali taj kraj tim nije mogao naći tragove naknadnih hrvatskih ubojstava niti tragove sustavne politike uništavanja srpske imovine od strane ZNG-a ili mjesnih Hrvata ili drugih manjinskih skupina. [istaknuo – I. M.].“

1. Ко је био у проматрачком тиму, која институција ЕЗ их је послала, гдје су вођени и ко им је показивао терен?

2. Да ли су саме хрватске власти приказале истину, када се свим силама, укључујући и научне (као што су и ова двојица) раднике, труде да кривотворе истину у циљу прикривања и оправдања својих злочина?

3. Ко је онда побио претходно наведене српске цивиле, ко је минирао, порушио и запалио, не само куће и локале у билогорским селима, Грубишном Пољу, Малом и Великом Грђевцу, Орловцу, Великим и Малим Зденц-

---

има и другдје, већ и цркве, споменике „нулте“ категорије (*Успеније Пресвете Богородице* у Горњој Рашеници из 1709. године и храм *Светог Димитрија* у Растовцу из 1700. године), девастирао већину сакралних православних објеката, те порушио и девастирао скоро све споменике антифашистичкој борби?

4. Чак и под претпоставком да је неки њемачко-аустријско-ватикански тим самостално „превидио“ оно што би било сметња признавању Хрватске по хитном поступку, довољна је једна једина ријеч – **četničkih** - да покаже да се ради или о фалсификату или тексту написаном или диктираном у хрватској кухињи. Једна службена ЕЗ комисија не би користила ту терминологију, навела би бар један „очевидни доказ“ и упитала се гдје су људи, јер – **„Samo je jedan par bio pronaden tijekom posjeta...“** – у 18 села! А врли је Мишкулин до краја спустио образину са оног што је могао бити образ и славодобитно то **„istaknuo“**.

Заклањајући се иза Миле Месића (*Osjetljivi i ljuti ljudi. Hrvatske izbjeglice i prognanici*, Zagreb, 1992) аутори на страни 491/2 износе своју срамну и прљаву тврдњу - **„Srpsko civilno stanovništvo, koje je u prvim danima listopada 1991., napustilo** (протјерано – оп. аут.) **grubišopoljsку опћину саставни је дио укупног комплекса хрватског прогонства и изbjegliштва деvedesetih година прошлог stoljeća. No, razlozi njegova odlaska чине кључну разлику у односу на хрватске prognанике s istог подручја: naime ради се о pseudo-izbjeglicama - тј. онима, „који су своје домове напустили било добровољно, било под притиском и пријетњама својих militantних sunarодnjака“.**

Може ли разуман људски ум, човјек који има имало достојанства, части, личног интегритета, овако нешто написати? По Башићу и Мишкулину, Срби не само да немају право да живе у свом дому и на својој земљи, да дишу *dišu čisti hrvatski zrak*, они не могу бити чак ни избјеглице, било или не било разлога за то избјеглиштво. Јасно је да је то расизам и да и они најупорнији овдје престају тражити оправдање за беспризорне списатеље. Лако је разумјети бијесног бојовника којег је нека мука ударила у срце и постала мотив за мржњу према Србима, али кад удари у главу, онда ту нема помоћи.

Већ сама дистинкција људи у истој невољи, гдје су Хрвати – прогнаници, а Срби „псеудо-избјеглице“, говори све о овим ауторима, не као научницима, већ као о расистима. Да ли би иједан нормалан човјек напустио добровољно свој дом и огњиште своје дједовине, сву имовину, све што је стјецао и чему се надао читавог живота, а да није имао јак разлог? И гдје је око 3500 српских цивила данас?

А гдје су Хрвати из грубишнопољске општине и ко их је протјеривао? Постоји ли иједан примјер? Али има и Хрвата, Мађара, Чеха и других, њих око 250, који су протјерани заједно са Србима са тог подручја. Према овим научним радницима „ослободилачких“ операција „Откос – 10“, „Бљесак“ и „Олуја“ није ни било, већ су Срби сами без разлога напустили своја имања и свеукупну имовину, која им до данас још није враћена. Да ли ови научници знају шта је са стеченим правима Срба, мировинама 1991 – 1997, станарским правима, односно са намјештеним становима, кућама, усељеним Хрватима и сл? Ако је игдје било „добровољног“ и под притиском својих вођа напуштања домова (иако и те људе

оправдава бар страх), то је било у једном дијелу Барање у организацији католичке цркве, гдје су у њихове куће привремено били смјештени људи, један дио и из грубишнопољске општине (аутор ових редака је један од тих), али и из других крајева РХ. Аутори наравно, о томе, бар успоребде ради, ни ријечи. Вјерујем да о овоме и нису настојали да се информишу. Помињу, наравно Барању, али лекцију о коришћењу извора ни до краја рада нису савладали - MUPRH/PUBB, ND, *Nepotpisano pismo iz Beograda od 11. prosinca 1991.*

Као повјесничарима, ауторима препоручујем да се барем распитају, ако им је досадно читати озбиљне књиге, како и када и из чијег посједа је Барања отета и доспјела у састав РХ после 1945. Како је без одлуке иједног државног органа тадашње ФНРЈ Барања напросто као прђија уручена Хрватској, ваљда за ратне заслуге. И да не пропусте један рад проте Михалџића, књигу малог опсега, али без које ће, када се ради о Барањи, остати аналфabetи.

„Bilogorski Srbi osjećali su se izdanima“. Зар нису били издани? Живјели су у једној држави, на својим огњиштима још од прије 400 година и онда је у РХ дошла једна власт, која их је са тих огњишта протјерала. Нормално је да су очекивали да ће их неко заштитити, јер још увијек је постојала СФРЈ и ЈНА као једина војна сила. То што је неуди, у политичком смислу, народ очекивао помоћ и од Србије, сасвим је нормално, иако је питање шта је Србија у војничком погледу могла учинити чак и да је имала такве амбиције - ништа, обзиром да је тада постојала СФРЈ и ЈНА, над којом Србија, као и остале републике, није имала ингеренције. Аутори и овдје, по ко зна који пут, као научни аргумент користе

изјаве новинара, некомпетентних појединаца, паушалне изјаве које су им залутале „под руку“, али никако да узму у руке тадашњи устав, важеће законе и прописе, службена документа, све оно што би озбиљан истраживач требао имати у виду ако жели извести закључак о функционисању неке државе. Али, то је дуготрајан и заморан посао. Лакше је измишљати историју и писати о држави како је замишљају Ивица и Перица.

Навођења изјава Вељка Џакуле (стр. 492/2) из текста Славка Крејчија (Slavko Krejči, *Lažni bljesak Veljka Džakule*, Obzor, Zagreb, 14. veljače 1998) које аутори цитирају као потврду својих теза потпуно је депласирано. Не само због лажи у којима га и сами аутори дјеломично раскринкавају, већ због његове еволуције од „lidera zapadnoslavonskog SDS-a“ 1991. до приљежног заноситеља расплодних органа у кривини врхушкама екстремних хрватских странака у каснијем периоду. Показало се да конвертитима ни они не вјерују, па како онда његове изјаве да буду аргумент за било шта изван домена клиничких истраживања.

„Odluka hrvatskih Srba tijekom oružanog sukoba nikad nije bila u rukama hrvatskog vrha u Zagrebu“.

Да човјек не повјерује. А ко је био на власти у РХ? Чија је то одлука била, Срба из Хрватске, „srbiјanskog“ руководства или можда налогодаваца пројекта Новог свјетског поретка и разбијања СФРЈ? Зар изјава Фрање Туђмана „да рата не би било да га Хрватска није хтјела“ ништа не говори о узроцима сукоба српског народа и хрватских власти? Да ли нормалан човјек жели рат? Или је можда Хрватска заиста била присиљена на то, како би НАТО снаге имале разлога да дођу на ово под-

---

ручје и задовоље своје геополитичке, економске и друге апетите?

На крају овог „штива“ за новију хрватску повијест, млади научници, Башић и Мишкулин, цитирају ријечи Раде Малешевића (493/2) **„Dakle, Bilogora, kakvu smo poznavali više ne postoji.“** и додају **„Zaista, bilogorsko područje, nakon događanja 1990 – 1991., više nikada neće biti kao prije njih; nasilan pokušaj trajnog izdvajanja dijela tadašnje općine Grubišno Polje iz hrvatskog ustavnog i teritorijalnog poretka doveo je do trajne promjene“**.

Да ли би након објективне анализе и вјеродостојних докумената био могућ овакав закључак, као што је ове двојице научних радника, Башића и Мишкулина, у задњој цитираној реченици?

Тачна је констатација да „Билогора какву смо познавали више не постоји“, као и да „више никада неће бити као прије“, али није тачан наведени разлог „трајне“ промјене који износе Башић и Мишкулин, већ је то геноцидна политика хрватске власти и етничко чишћење Хрватске од српског становништва, не само у Билогори, већ у читавој Хрватској гдје су већински живјели Срби, као и у неким другим подручјима и градовима широм Хрватске. А сам Бог зна колико та промјена може бити трајна у свијету у којем и Степинац може бити блажени.

УМЈЕСТО ЗАКЉУЧКА

Познато је да историју пишу побједници у рату и да ту обично пишу своју истину. Но, да ли је у Хрватској заиста било рата који би са правом, носећи назив Домовински, сугерисао да се ради о оружаном сукобу чији је

циљ био постизање или одбрана највиших вриједности и добара њених грађана? Може ли једна национална скупина, мада већинска као Хрвати у овом случају, бити побједничка ако протјерује другу националну скупину која једино жели имати иста права као већинска, односно, **задржати права која је до тада имала?** Могу ли Хрвати бити побједници у рату у којем национална врхушка прво лиши свих права Србе, затим протјеривањем и узурпацијом њихове имовине лиши државу дијела њене економске моћи, а на крају развласти и опљачка већинско становништво. На крају, једини добитници чине неколико постотака популације, а већинско хрватско становништво у тој Пировој побједи има сатисфакцију не већу од оне коју има навијач када му побиједи омиљени тим. Једино је криминогена врхушка имала користи од ратне биједе и патњи укупног становништва, а крајње је дискутабилно можемо ли ту врхушку уопште убрајати у Хрвате знајући да је милом или силом започела рат у корист мрачних сила Новог свјетског поретка и надајући се да ће једног дана због заслуга бити припуштена у друштво те наднационалне елите.

Нису дакле Хрвати, ако се не рачуна који дан необуздане еуфорије, „профитирали“, већ изгубили у том рату, можда и више од Срба, јер су били дуже у заблуди. Показало се да је „тисућљетни сан“ био најближи остварењу у СФРЈ, а да хватање у коло са ђаволом послје Брисела није оставило ни „с“ од суверености, док се сан о слободи, благостању и „хрватској пушки на хрватском рамену“ изгубио у небеском плаветнилу. Срби су били издани, а Хрвати преварени, али не само они, већ је читав Балкан и југоисток Европе ресетован на колонијални статус са почетка 19. вијека. И као да има неке поет-

---

ске правде, та судбина се почетком 2014. смијеша чита-вој Европи, све са новим, језуитским Ватиканом и Њемачком која је, бојим се прекасно, схватила да је већ тре-ћи пута у једном вијеку исте силе гурају у сукоб са они-ма које се без божије воље не може побиједити.

А каква ће повијест нове хрватске државе бити напи-сана види се из разних дјела младих хрватских научни-ка, „повијесничара“, који су ангажовани да је напишу, па чак и да је преносе младим нараштајима у школама (Петар Башић – Осн. шк. у Сл. Броду) предајући им овак-ву „истину“ и дијелећи им своје научне радове и књиге за одличан успех (Debić, Delić, *Otkos*). Колико је у тим дјелима истине да се наслутити већ и по претенциозним насловима радова које аутори *Kronike* користе да би поткријепили своје тезе и унапријед задане закључке - (Živić, Dražen, *Demografski okvir i gubici tijekom Domovin-skog rata i poraća 1991 – 2001*, Grupa autora, *Stvaranje hr-vatske države i Domovinski rat*, Barić, Nikica, *Srpska pobuna u Hrvatskoj 1990 – 1995*, Radelić, Zdenko, *Hrvatska u Jugo-slaviji 1945 – 1991. od zajedništva do razlaza*, Ćurak, Mato, *Mi smo htjeli*, Runtić, *Prvi Hrvatski redarstvenik*, Debić, De-lič, *Otkos, umđ*, као и по другим изворима (Извјештаји МУП-а од републике до локалне ПУ који су пенетрира-ни у сукобу као организатори и учесници, разни новин-ски чланци, приче углавном анонимних појединаца).

Да ли је у крајњем случају пристojно да се на такав начин, „офрље“, третира историја једне државе? Није за државу и народ који има своју богату историју, тра-дицију, културу и језик, није ни за оне који то немају у истој мјери, ако посуђено, па био то и језик, не назива-ју својим. Међутим, за оне који су и териториј на којем живе и језик и највећи дио етничког наслијеђа посуди-

---

ли, украли или напосто присвојили од неког другог, вјеројатно неће бити проблем да и измишљену историју, ако им годи уву, прихвате као „праву“ и истиниту.

Сва „повијест“ Хрватске или тачније, да не гријешимо душу због оне боље, изворне стране хрватског народа, језуитска, још увијек актуелна повијест Хрватске у тој средини, од самог настајања, од Томислава за чије постојање нема поуздане историјске потврде, преко *Raccta conventa* до хрватског идентитета Славоније и Босне, пуна ја фалсификата, лажи и присвајања туђих, богатих и часнијих историја, а нарочито српске. Не само што су присвајали територије или их добијали за услуге у „мираз“, од Паганије у византијско вријеме, Војне Крајине, Дубровника, Славоније, до Барање у Брозово, већ су присвојили и српски језик захваљујући Вуку Стефановићу Караџићу и Ђури Даничићу и назвали га својим именом.

Беспризорни се нису либили ни да присвоје неке аустроугарске, а посебно српске владаре - Твртка I, Стефана Котромановића, Хрвоја Вукчића, назвавши га Хрватинић, па Стевана Дабишу и његову удовицу Јелену, па Остоју Котромановића, па многа друга значајна српска имена, од Мехмед - паше Соколовића, чији је рођени брат Макарије био први патријарх Српске православне цркве када је она обновљена као Пећка патријаршија 1557, преко Руђера Бошковића, Ђиве Гундулића и Петра Прерадовића, рођеног у граничарској породици у Грабровници, до Матије Рељковића, гдје у његовом „Сатиру“ ријечи „наши“ замијенише „ваши“, те Николе Тесле.

Гусарећи тако, нарочито по српској богатој историји, многе успјехе и учешћа у ратним сукобима, иако у њи-

---

ма нису учествовали, приписују себи: Томиславу сукоб Зарије Прибисављевића против бугарског краља Симеона 924, па Вишевићево освајање италијанског града Синопада 926, па битку код Сиска 1591, па битку генерала Изоланија код Нирнберга, па битку код Луцерна 1632, па угушење Ракоцијеве буне 1703, па поход Наполеона на Русију 1812. са једном региментом из Лике и Крбаве, па битка код Сентомаша (Србобрана) итд.

Избјегаваће, наравно, помињање Магдебурга 1631, стравична свједочанства у *Mecklenburg im dreißigjährigen Kriege* од 1637-1640, лондонску књижицу *Жаловање над Њемачком* из 1638, рад Франц Каима (1873), Георга Винтера (1893), студије Бувијеа, Хајлмана, Аладара Балоба, Јулије фон Викеда, шведског писца Топелијуса, Гримелохаузена, *Успомене коњаника* Данијела Дефоа, па чак и Карла Маркса. Чудно је како ниједан хрватски историчар није чуо за померански град Пазевалку, а у том граду сви памте Хрвате, као и Праг 1632. или Милано 1848. Треба прочитати „Трогодишњи архив италијанских прилика“ (Капилаг, 1851), извјештаје из Мачве 1914, Јадовна, Јасеновца и безбројних стратишта 1941, „Билогоре“ 1991, јер не постоји рјечник којим би се то у пристojном друштву могло испричати. Колика тек храброст треба за суочавање са Велишом Раичевићем (Псуњским), Виктором Новаком, Богданом Кризманом или вапајем Др Првослава Гризогона у писму Алојзију Степинцу 8. фебруара 1942. – **„Šta će biti od nas Hrvata ako se dobije utisak da smo baš do kraja u ovim zločinstvima ustrajali?“**. А дошла је и 1991. и њена апологија у *Kronici* из 2010!

Много је неистина и фалсификата у хрватској историји, па не чуди да су млади „повјесничари“ учили по-

---

грешну повијест, али ипак пишући ову *Kroniku* требали су се потрудити и научно приступити овој теми, односно нису ни требали писати о нечему гдје немају потпуније податке и дозволити да буду искоришћени у дневно-политичке сврхе. Нису се требали ослонити нити на Тужбу за геноцид над Хрватима 1991. год упућене 1999. год. Међународном суду правде у Хагу против Републике Србије (чији је један од аутора својевремено био и предсједник Републике Хрватске Иво Јосиповић) јер је она потпуно бесмислена - држава која је учинила геноцид 1941. – 1945. те 1991. – 1995. године над српским народом, тужи државу која није ни учествовала у сукобима и над чијим је сународницима управо и почињен злочин и геноцид. **Да ли је ово могуће??? Да ли историја бешчашћа има неке границе?**

Господо, ово није 1941. када су се могле сатирати матичне књиге или пола вијека касније када сте спалили скоро **3.000.000 (три милиона!!!)** ћириличних и других књига у увјерењу да ћете их моћи супституирати са двије-три историографске бајке попут ваше *Kronike*. Немојте да вам се деси да се појави (а кад-тад ће се појавити) генерација младих Хрвата која ће смјело гледати истину отвореним очима, па да се срамите и дјеце и унука што сте бранили оно што се ни пред Богом ни пред људима бранити не може. Данас ни безмјерно моћна пропагандна машинерија није могла спријечити да истина о рушењу кула у Њујорку продре у свијет. Данас и дјечица знају строго чувану тајну да је „директан пренос“ спуштања Американаца на Мјесец 1969. измонтирао Стенли Кјубрик негдје у Енглеској. Упамет се господо! Шта мислите, колико ће „држати воду“ ваша лаж да су Срби држали под „окупацијом“ своја села брат-

---

брату већ четири вијека и да је ЈНА извршила агресију на Билогору пославши Рамба у лику заставника Недељка, јединог војника који је преостао у Гакову по нестанку Петог корпуса? Модерна мудрост каже – „кад мајстори оду“. А отићи ће, будите сигурни у то.

За стицање општег увида у проблематику „новије“ историје српско-хрватских односа, само од времена формирања Војне границе па наовамо, незаобилазно је неколико десетина пробраних историјских радова, а вјеројатно и неколико стотина да би се постало у некој мјери експерт за разумијевање „српског питања“ у Хрватској.

Све је то нашим ауторима страно. За скоро шест и по вијекова, за период од 1371. до 2010. у којем би озбиљан научник тражио узроке или реминисценције у догађајима 1991. у Билогори, у *Kronici* не постоји нити једна релевантна референца. Само анонимни извори, новински чланци, шта је Јово рекао Иви, шта Јула Манди, *идими-дођими* аргументи типа шта цуцак мисли о човјеку кога је ујео. Мало је рећи да се ради о субјективном приступу. Ако занемаримо његову политичку позадину, намјере и жељене реперкусије, онда нам остаје осредњи литерарни рад на билогорске теме на разини виспре нијег осмошколца.

Међутим, тема Словена, Срба, па и Хрвата на Балкану шира је од пучкошколске, али нажалост и од службене академске историјске приче и садржи томове и томове литературе и код интердисциплинарног приступа поштеност истраживачу би био недостатан читав живот да би постао неупитан ауторитет на том плану. На почетку читања тог непрегледног материјала, истраживач ће тешко разлучивати романтичарску причу од уџбеничке

историје, религијску повијест од свјетовне, критички научни приступ од острашћеног национализма и напо-се, аутентичну историју од геополитички условљених фалсифата натураних од освајача овог простора.

Не може се пренагласити потреба да се у авантуру истраживања те аутентичне историје Балкана, а зарад будућности својих народа, упусте барем историчари у Срба и Хрвата. Посљедњи рат, вођен због туђих интереса, а на основу погрешних премиса заснованих не толико на фалсификованој колико на измишљеној историји, неће бити и посљедњи ако у међувремену не посегнемо за оставштином наших, и не само наших, најумнијих, а не најкрволочнијих хроничара.

Због тога топло препоручујем ауторима *Kronike*, када су већ изабрали ту професију, да без предрасуда пођу од онога што су оставили Херодот, Тацит, Плиније Млађи, Клаудије Птоlemeј, **Плутарх**, Јорданес, Прокопије из Цезареје, Јован Ефешки, **Марцијан из Хераклеје**, Маврикије, Страбон, Теофилакт Симоката, Фредегар, **Мојсије од Корене**, Павле Ђакон, Приск, Теофан, Ајнхард, Виндукинд, Баварски Географ, Географ из Равене, Алфред I, бројни Перипли, Лав VI, Ибн Фослан, Ибн Дустех, Ал Масуди, Ал Истахави, Ал Бекри, Ибн Ханкал, Константин Порфирогенит, Титмар од Марзбургa, Адам Бременски, Ебо, Хербард, Хелмолд, Сакс Граматик, Нестор, Лаоник Халкокондило, поп Дукљанин, **Кромпер**, Мавро Орбини...

Не заобилазите ни Фредегарову и Далимилову Хронику, Књигу Велесову и Повијест минулих љет, Шафарика, Шлецера, Рајића, Јиричека, **Ђеловског**, Вељтана, Добровског, Гиљфердинга, Кончара, Венелина, Лазића, Нидерлеа, Миленхофа, **Пиктеа**, Станојевића, Ло-

---

манског, Грима, Грека, Левека, Клерка, Фалмерајера, Ансхајма, Минса, Јагроде, Екермана, Шульца, Роберта, Фресла, Антона, Ломоносова, Кариона, Соловјева, Вадијануса, Бергмана, Рашанина, Морија, Ка-
лаја ... али ни нововјеке историчаре и савременике по-
пут Даворина **Жунковића**, **Карла Кадлеца**, Јарослава
Бабича, Григорија Базлова, **Карла фон Зедеа**, **Галине**
Сергејевне Лозкове, **Нејца Петрича**, **В. Г. Рудаљева**,
Јордана Табова, **Јаромира Зјајвука**, **Павела Тулајева**,
Ђоре Ценева, **Анатолија Фоменка**, **Валентине Хомбах**

...

Не заборавите ни на хрватске писце и историчаре -
Смичикласа, Швера, Витезовића, Рачког, Јагића, Катан-
чића, Маретића, Кукуљевића, Шишића, бискупа Брајко-
вића, **Нодила**, Клаиће, као и новије српске истражива-
че, од Олге Луковић Пјановић, последије које је, упркос
неким недостацима, непримјереним ескападама и ис-
хитреним закључцима у њеним радовима, бачен отво-
рен изазов преписивачима туђих измишљотина и сли-
једили занимљиви истраживачки подухвати Реље Но-
ваковића, Александра Петровића, Радоја Петровића, Мо-
мира Никића, Хомера II (Драгана Гаковића), Иве Вучко-
вића, Ђорђа Јанковића, **Момира Јанковића**, Живојина
Андрејића, **Драгана Јацановића**, **Момира Јовића**, Дра-
гољуба Антића, Војислава Трбуховића, Деретића, Тодо-
ровића, Милановића, Стеванчевића ... и актелизирана
дјела М. Милојевића, Н. Жупанића, В. Чајкановића, М.
Будимира, Р. Пешића, Ј. Ердељановића, Д. Срејовића, М.
Васића ...

Да и не помињемо ауторе баснословне библиотеке
радова из палеолингвистике, археогенетике, ДНК ге-

неалогиче, нове хронологије ..., наука које до пред неку годину ни по имену нису постојале.

Неминовно је, дакле, да би се издигло изнад дневно-политичких и постратовских балканских размирица и избјегла некритичка глорификација властитог националног корпуса чији резултат је неријетко фалсификат, мислити, успоређивати и прије свега читати. Јер, што неко рече, невоља са чињеницама је у томе што их је тако много.

Када на тај начин допрете до забрањене историје Словена и српске, дакле и ваше историје, када вам уми-не страх од тога шта ће о вашој спознаји рећи у Бечу, Ватикану, Минхену и Бриселу, различитим очима ћете гледати на своју *Kroniku* од погледа на ону *Kroniku* как-ву сте могли, и будућности ради, требали написати.

И читајте повремено поезију кад се заморите од силне науке. Послије панегирика отрежњујуће дјелује лирика, рецимо, од свима нам драгог Цесарића пјесма о малој воћки послије кише.

Душан Јелић

ДУШАН ЈЕЛИЋ

Средњошколско образовање у општини Грубишно Поље

Грубишно Поље је смјештено на обронцима Билогоре у троуглу између Вировитице, Бјеловара и Дарувара. Спомиње се већ у 13. вијеку, а као топоним на картама у 15. вијеку. У општини Грубишно Поље до 2. свјетског рата¹ претежно је било српско становништво, а послије број становника је стално опадао, углавном српског. Као општинско мјесто спадало је у неразвијена подручја у републици Хрватској. Да би се што боље развило, од 1959. г. уведен је самодопринос грађана на период од 5 година, који се обнављао све до 1991, године која ће остати у историји запамћена по етничком чишћењу комплетног становништва српске националности 24 билогорских села.

Увидјевши да развоја нема без образованих људи, локалне власти у договору са Економском школом из Дарувара и Секретаријатом за просвету РХ 1961/62. г. отварају истурено одељење у Грубишном Пољу, које траје до шк. год. 1963/64. и гдје се организује настава само за 1. и 2. разред, док су 3. и 4. у Дарувару. До тада су се могли школовати само мањи број оних који су могли да плаћају путовање или смјештај у другим мјести-

---

¹ До 2. свјетског рата Г. Поље је срез који 1931. има 24.179 житеља са релативном српском већином од 46,37%. Неколико година послије рата је административно устројен као општина којој је додато насеље Велики Зденци и одузето насеље Јасенаш, а Срби међу 17.888 становника имају релативну већину од 39,92 %.

ма која су имала већ организовано средње образовање у својој средини.

Да би Грубишно Поље имало организовано комплетно средње образовање, локалне власти школске године 1964/65. добијају дозволу за отварање Гимназије општег смјера. То је уствари прави почетак средњошколског образовања на општини Грубишно Поље. Те године уписује се прва генерација гимназијалаца (и аутор овог текста је ученик те генерације) у два одељења са 72 ученика, од којих је на матуру шк. год. 1967/68. изашло 37. Како само гимназијско образовање није било довољно за потребе развоја средине и како је обухватало мањи број ученика завршене осмогодишње школе, Скупштина општине Грубишно Поље 1971. доноси одлуку о оснивању Опће средње школе и тада се почињу уписивати ученици у производна занимања металске струке. Настава се одвијала у простору О.ш. „Лазо Тихомировић“ и у Народном свеучилишту, које је од школе било удаљено око 200 метара, а настава физичког на спортским теренима основне школе и у учионицама, а касније у некадашњој Соколској дворани, која је некад била и кино - сала, а налазила се у парку у центру Грубишног Поља, удаљена од школе око 500 метара. На путу до ње морала се пријећи и саобраћајница. Практична настава занимања металске струке се одвијала у радионици, која је за ту сврху била изграђена.

Неадекватни услови за рад и повећање броја ученика и одељења захтијевао је и нови простор, па је донијета одлука да се изгради нови просторт на површини поред основне школе, која је ту имала парцелу за своју школску задругу. Прво је направљена школска радионица, затим монтажна Управна зграда, за коју су радници, на

челу са тадашњим директором професором Растком Пражићем, извршили све припремне радове и избетонирали темеље. Изградња прве фазе нове школске зграде за потребе средњошколског образовања завршена је 1974. године и на десетогодишњицу од оснивања ученици и радници су уселили у нови простор. Тиме су створени увјети да се настава боље и адекватније организује, осим физичког одгоја који се и даље одвијао у неадекватним увјетима.

Да би се и ту побољшали услови, пришло се изградњи спортских терена. Изграђен је терен 50x30 м, на којем је по дужини смјештено рукометно и одбојкашко игралиште, а по ширини 2 кошаркашка игралишта. Око игралишта је била атлетска стаза, а иза попречних ограда јама за скок у даљ и простор за бацање кугле. Игралиште је имало и расвјету, па су се могле организовати ноћне спортске активности. Овдје је важно напоменути да су у изградњи игралишта учествовали сви разредници са својим одељењима, и то у ваннаставно вријеме, од ископа земље, развлачења камена и копања одводних канала, све до завршног уцртавања линија. Послије асфалтирања и уградње анкера за сигурност ученика, као и постављања оgrade око игралишта под вођством наставника физичког, за расвјету су се активирали и локални функционери. У то вријеме они су били руководиоци Рукометног клуба „Илова“ (Раде Јовичић и Бенко Драго), чији су радници редовно користили терене за своје спортске активности. Конструкције за кошеве и све што је требало направити од жељеза, направили су радници у радионици и ученици на пракси, под вођством наставника практичне наставе, а по нацрту наставника физичког. Такођер није ово једино гдје су уче-

---

ници и радници судјеловали у раду и изградњи простора и побољшању услова за рад.

Да би се смањили трошкови приликом увођења плина умјесто лож уља као енергента за гријање у школи, ученици су са наставницима извели све земљане радове, копање канала до школе, а такођер и у Грубишном Пољу у насељу званом „Дедиње“, као и у новој улици поред Мљекарске индустрије „Зденка“ у Великим Зденцима. Наставни кадар је тада са великим ентузијазмом судјеловао у побољшању увјета за рад (у зборници за вријеме одмора често су се пјевале „борбене“ пјесме), иако је плата, због развијања производње у школској радионици, често каснила и по 3 мјесеца, а и била је и мања од многих средњеобразованих у неким радним организацијама.

Увођењем усмјереног образовања 1976. године и повећањем дохотка радионе у односу на школу, морало је доћи до раздвајања школе и радионице, па је приликом пререгистрације у Привредном суду био проблем, јер је то у бившој СФРЈ тада био јединствен случај да је из школе израсла радна организација. Обично су велике радне организације оснивале и отварале своју школу. Тако је од школске радионице настала радна организација „Техничар“ у којој се и даље одвијала практична настава, све до изградње новог простора на другој локацији, када је радионица остала само за школске потребе. „Техничар“ је после постао ОУР у саставу гиганта „ГОША“ из Смедеревске Паланке.

Школа је имала неколико назива. Гимназија од 1964 – 1971, Средњошколски центар 1971 – 1978, Центар за одгој и усмјерено образовање Грубишно Поље (ЦОУО) 1978 – 1992. Након протјеривања српског становништва

1991. године, локалне власти дају име „Бартол Кашић“, по човјеку који се још крајем 16. и почетком 17. вијека залагао за покрштавање српског народа и превођење у римокатоличанство, односно хрватство, предлажући то генералу Клаудију Аквавиви (*Institutionum linguae ilirika libri duo* – Рим, 17. travnja 1604)

ЦОУО Грубишно Поље је био специфичан и по томе, што је једини у Хрватској, а једна од три школе у СФРЈ (још Пирот у Србији и Крањ у Словенији) образовао за занимање Стручни радник мљекар, за који је заједно са стручним људима из „Зденке“ и властитим стручним кадром правио и наставни план и програм за то занимање. Надаље, Центар је једини у тадашњој СФРЈ имао образовање за занимање узгајатељ риба, за који је такођер правио програм у сарадњи са стручњацима „Рибњачарства Кончаница“ и властитим кадром. Исто тако, Центар на регионалном нивоу једини образује аутомеханичаре. Због тога је Центар сваке године имао повећање броја ученика, па је имао и двије одгојне групе у ђачком дому, који је био смјештен у Ватрогасном дому, касније у „старој шумарији“, а исхрана се одвијала у хотелу „Билогора“.

Школа је школске године 1990/91 имала укупно 24 одељења са преко 650 ученика, у Центру се одвијало образовање за слиједеће струке, образовне профиле и занимања:

РЕДОВНО ОБРАЗОВАЊЕ:

Гимназија – општег смјера (4 одељења са око 120 ученика, задња генерација уписана шк. год. 1974/75. и матурирала шк. год. 1978. Гимназијско образовање

у Центру није се одвијало све до шк.год.1989/90, када је поново добијено то образовање.

ПРОИЗВОДНИ И ЗАНАТСКО - ОБРАЗОВНИ ПРОФИЛИ И ЗАНИМАЊА:

А) Металска струка - аутомеханичар, аутолимар, ковинотокар, вариоц, бравар, лимар;

Б) Електро – струка - стручни радник информатичар после је укидања Гимназије крајем 70-их и све до школске године 1990/91.

Ц) Прехрана - стручни радник мљекар – IV степен

Д) Пољопривреда - ратар, сточар и узгајатељ риба;

ОБРАЗОВАЊЕ УЗ РАД:

Занимања - пекар, сточар, текстилни радник нижег образовног степена.

Иако је школа радила у двије смјене, повећањем броја ученика и одељења није било довољно простора, па је 1984. г, 10 година после је прве фазе, довршена друга фаза школске зграде и опремљена савременим средствима за специјализоване учионице и кабинете (физика, биологија, кимија и учионица за информатику са 15 радног места – по један на два ученика).

Центар је такођер преузео од Народног свеучилишта „**Ауто школу**“ са два инструктора и два возила марке „Југо“ и за то направио и властити **полигон за обуку возача А, Б и Ц категорије**.

Центар је такођер имао и столарску радионицу у којој је домар школе правио све што је школи било потребно од дрвеног материјала.

Како ни основна школа, ни Центар нису имали ријешен проблем наставе физичког одгоја, пришло се реализацији изградње школско – спортске дворане, која

је била у програму Самодоприноса грађана општине Г. Поље. Због одређених законских прописа Центар није могао бити носиоц инвестиције, а основна школа није прихватила, па је договорено да носилац инвестиције буде СИЗ основног образовања Грубишно Поље, а именован је посебан Одбор за изградњу, на чијем је челу био аутор овог текста, а његово је било и идејно рјешење. Дворана је довршена 1991. године, али је, према подацима са сајта О.ш. у Грубишном Пољу, након санирања (зашто је санирана и шта се догодило аутору ових редака није познато) 1999. године „... svečano otvorena 9. lipnja 2000.“ Наравно да отварању није присуствовао ни један од бивших директора Центра, (од којих више ниједан не живи у Г. Пољу), као ни неки заслужни за њену изградњу, због познатих догађања у Хрватској 1991. године.

Што се тиче наставног кадра, Центар је о томе много водио рачуна, па је слао наставнике на стручно усавршавање. Настава је законски 100% била стручно покривена. Сви, дипломирани инжењери стројарства, електро-технике, прехране, пољопривреде, технолози, судионици у наставном процесу, имали су положену педагошку групу наставних предмета, тако да је настава била на завидном нивоу, за коју је у тзв. “тепих” прегледу од републичке инспекције 1984. године Центар добио веома високу оцјену. Због тога је школу те исте године посјетила једна делегација из Мађарске.

У школу је читава средина улагала, па су сви запослени у настави имали ријешен стамбени проблем. Неки су се прије уселили него што су одржали прво предавање. Овдје је потребно нагласити да су радници школе (тада једини у општини, а можда и шире), умјесто законског доприноса за стамбена питања обрачунаваног

на нето зараду донијели Одлуку да се обрачун врши на бруто зараду, како би што више средстава било за рјешавање тих питања. Велике заслуге за развој средњег образовања у Грубишном Пољу припадају локалној средини, радницима школе, а посебно руководиоцима школе, које ћу и споменути. Први директор Гимназије био је професор **Стеван Вучетић**. Послије њега слиједи професор **Растко Пражић** који је и најдуже био на том мјесту, па проф. **Недељко Грабовица**, па аутор овог текста, слиједи проф. **Томо Леген**, па опет аутор овог текста све до септембра 1991. Све послје тога је за неку другу причу.

---

* **НАПОМЕНА АУТОРА:** Текст је настао због тога да се остави писани траг и памћење о развоју средњошколског образовања у општини Грубишно Поље, пошто се, као што је видљиво на службеном сајту Средње школе у Г. Пољу 2015, барата са непотпуним и погрешним подацима пласираним од оних који су и у Грбишно Поље и на власт дошли послје егзодуса Срба са Билогоре 1991. године.

ДР ПРВОСЛАВ ГРИЗОГОНО –

Писмо Алојзију Степинцу

U Zemunu, 8. 2. 1942.

Pišem Vam ovo kao čovjek čovjeku, kao kršćanin kršćaninu. Nakanjujem se mjesecima na to, čekajući hoće li prestati stizati užasne vijesti iz Hrvatske, kako bi se mogao sabrati i mirnije pisati.

Punih 10 mjeseci kako se po Hrvatskoj na najzvjerskiji način Srbi ubijaju i uništavaju se milijarde njihova imetka, a crvenilo stida i gnjeva oblijeva lice svakog poštenog Hrvata.

Pokolj Srba počeo je prvih dana jadne Nezavisne Države Hrvatske (Gospić, Glina, Gudovac, Bosanska Krajina, itd.) i traje bez prekidanja i ovih dana.

Nije sva strahota u samom ubijanju. Ona je u ubijanju svega od reda: staraca, žena i djece, i to u ubijanju uz strahovito divljačko mučenje. Te nevine Srbe su nabijali na kolje, ložili im vatru na golim prsima, pekli ih žive na vatri, spaljivali u kućama i crkvama žive, polijevali ključalom vodom i tada poliveno mjesto derali i solili, kopali živim očima, rezali uši, jezik, nos, svećenicima rezali noževima brade i obrve skupa sa kožom i mesom, otsijecali im spolovilo i zaticali u usta, vezivali ih odostraga za kamione i onda sa njima jurili, prebijali ljudima noge i ruke, zabijali im u glavu eksere, golemim ekserima zakivali ih za pod kroz slijepo oko, bacali žive u bunare i provalije, a odozgo na njih bacali bombe, razbijali im gvozdenim čekićima glave, djecu bacali u vatru, vrelu vodu, u krečane, rastrzavali djecu za noge, razbijali im glave o zidove,

---

prebijali kičme o kamenje i klade i još mnoga užasna mučenja izvršavali, kakva normalni ljudi ne mogu ni zamisliti.

Hiljade i hiljade srpskih lešina nosila je Sava, Drava i Dunav, kao pritoke ovih rijeka. Bilo je lešina sa natpisom: "Pravac Beograd – putuj Kralju Petru": u jednom čamcu koji je uhvaćen na Savi bila je hrpa dječjih glava sa jednom ženskom (može biti glava majke te djece) sa natpisom "Meso za Jovanovu pijacu u Beogradu"! Strahovit je slučaj Mileve Božinić iz Stabandže, iz koje su na nožu izvadili dijete. Pa grozni slučaj nađenih pečenih glava u Bosni. Nađene su posude pune srpske krvi, slučajevi prisiljavanja Srba da piju vruću krv svoje poklane braće. Silovane su nebrojene žene, djevojke i djevojčice, matere pred kćerima i kćeri pred materama, a gomile djevojaka, žena i djevojčica odvođene su u logore ustaša za bludnice. Čak su silovanja vršena i u oltarima pravoslavnih crkava. U Kotaru Petrinjskom natjeran je sin da siluje rođenu mater! Pokolj tri hiljade Srba u glinskoj pravoslavnoj crkvi i ubijanje Srba u oltaru crkve u Kladuši sve gvozdenim čekićima u glavu, stoji bez premca u povijesti. Za sva ova strahovita i nečuvena nedjela postoje detaljni i vjerodostojni zapisnici.

*Užas ovih nedjela zaprepastio je i Nijemce i Talijane. Oni su fotografirali ogroman broj slučajeva ovih užasnih pokolja. **Nijemci govore da su Hrvati ovo radili i za vrijeme tridesetogodišnjeg rata i da je od toga doba postala u Njemačkoj izreka: "Sačuvaj nas, Bože, kuge, gladi i Hrvata". Srijemski Nijemci preziru nas radi toga i postupaju sa Srbima čovječno.** Talijani su fotografirali posudu od 3,5 kilograma srpskih očiju, te jednog Hrvata okićenog s ogrlicom, od nanizanih srpskih očiju i jednoga koji je došao u Dubrovnik opasan sa dva đerdana srpskih jezika.*

Strahote logora u kojima su pobijene hiljade Srba ili su puštene da pomru od zlostavljanja, gladi i zime, užasne su. Nijemci pripovijedaju o jednom logoru u Lici u kom je bilo na hiljade Srba, ali kad su došli tamo našli su ga prazna, natopljena krvlju i krvavim krpama rublja i odjeće. Tu je, kažu, izgubio glavu i jedan srpski vladika. U jasenovačkom logoru i danas se muče i propadaju hiljade Srba koji su tamo po ovoj strašnoj zimi smješteni u poderane ciganske barake bez dovoljno slame i pokrivača, dobijajući dnevno za hranu po dva krumpira.

U povijesti Evrope nije bilo ovakvih slučajeva. Mora se poći u Aziju u doba Tamerlana i Džingis kana ili u Afriku, u crnačke države njihovih krvoločnih vlada, da se naiđe na slične slučajeve. Sa ovim je hrvatsko ime osramoćeno na vjekove. Ništa nas ne može potpuno oprati. Ni posljednjem Ciganinu na Balkanu nećemo smjeti spomenuti našu hiljadugodišnju kulturu hrvatsku, jer niti Cigani nisu ovakvih zvjerstava radili.

Zašto ja ovo pišem Vama, kada niste politička ličnost i ne možete za ovo snositi odgovornost? Evo zašto: u svima ovim besprimjernim divljačkim zločinstvima koji su više no bezbožni, sudjelovala je i naša katolička crkva. Veliki broj svećenika, klerika, fratara i organizovane katoličke mladeži sudjelovali su u svemu ovome; katolički svećenici postali su logornici i tabornici ustaški, te su kao takovi naređivali i odobravali ta strašna mučenja i klanja krštenog svijeta. Čak je i jedan katolički svećenik zaklao jednog pravoslavnog svećenika. Oni to nisu smjeli činiti bez dozvole svojih biskupa, a ako su činili bez nje, onda su morali gubiti službu i doći pred sud. Budući da se to nije dogodilo, znači da su biskupi dali svoju dozvolu.

Drugo, katolička crkva je upotrebila sve ovo da pokatoliči preživjele Srbe. Dok se zemlja još pušila od nevine krvi mučenika, dok su jecaji razdirali grudi preživjelih nesrećnika, svećenici, fratri, časne sestre, nosili su im u jednoj ruci ustaški bodež, a u drugoj molitvenik i kronicu. Sav je Srijem preplavljen lecima biskupa Akšamovića tiskanim u njegovoj tiskarnici u Đakovu u kojima se pozivaju Srbi da spasu živote i imetke prelaženjem u katoličku vjeru. Naša crkva kao da je htjela pokazati da zna ubijati duše, a ustaška vlast tijela. A na katoličku crkvu pada još veća sumnja za to što su u isto vrijeme srušene mnogobrojne pravoslavne crkve, druge preobraćene u katoličke, otet i svi pravoslavni samostani, razvučena sva imovina i upropašćene velike povijesne vrijednosti, pa čak nije ostavljena na miru ni patrijaršijska crkva u Srijemskim Karlovcima. Sva ova nasilja na savjesti i duši nanijela su još veću sramotu hrvatskom imenu.

I ako se mi Hrvati nećemo moći sasvim oprati od sramote koju smo na se navukli ovim zločinstvima, ipak možemo svoju odgovornost smanjiti pred svijetom i svojom savjesti, ako dignemo svoj glas protiv svega gore navedenog.

Posljednji je čas da to učinimo. Poslije svijet velikih zločin-stava u povijesti čovječanstva i velike kazne. Šta će biti od nas Hrvata ako se dobije utisak da smo baš do kraja u ovim zločinstvima ustrajali?

U prvom redu dužna je crkva da digne svoj glas, prije svega zato što je crkva Isusova. A poslije toga zato što je ona moćna. U Njemačkoj su veliki katolički biskupi imali smjelosti da dignu svoj glas u korist progonjenih Židova, a kod nas nijedan biskup nije digao svoj glas u korist progonjenih kršćana koji su strašnije progonjeni nego Židovi u Njemačkoj. I

---

zato će na glave katoličke crkve pasti najveća odgovornost za kaznu Božiju i ljudsku koja mora snaći hrvatski narod ako se na vrijeme ne pokaje za ovaj strašni i neoprostivi svoj grijeh.

Napisao sam Vam ovo pismo da spasim svoju dušu, a Vama ostavljam da tražite i nađete puta za spasenje svoje duše.

Jedan od mnogih koji je prvo čovjek i kršćanin, a onda i dobar Hrvat.

U Zemunu, 8.2.1942.

Dr Prvoslav GRIZOGONO

---

* Репринт поменутог писма се може наћи у књизи *"Nadbiskup genocida"* (Marko Aurelio Rivali, Jasen, Nikšić, 1999, str. 124), а само писмо се налази у Британском Министарству спољних послова - *Foreign Office, R. 5182/246/92, Sir Ronald Campbell, Public Record Office, FO 371/37630, 163060.*

Др Првослав Гризогоно, рођен је 31. марта 1879. у Сплиту. Потиче из познате сплитске породице Гризогоно, италијанског поријекла, која је словенизована и била пројугословенски оријентисана. Завршио је гимназију у Сплиту, студије права у Бечу и Грацу, докторат права у Грацу. Између два рата био је министар правде и трговине. Осмог фебруара 1942. год. Гризогоно се обратио загребачком надбискупу др Алојзију Степинцу посредством београдског католичког надбискупа др Вујачића.

Биљешка о аутору

Душан Јелић је рођен у Малој Барни, од оца Николе и мајке Љубице р. Јузбашић. Ожењен, има два сина и двоје унучади.

Основну школу и Гимназију завршио је у Грубишном Пољу, Педагошку академију на одсјеку за Физичку културу у

Загребу, а Факултет Физичке културе у Сарајеву и стекао звање професора физичке културе. Постдипломске студије из области "Руковођење и организација у образовању" није довео до краја иако је дао све испите.

Највећи дио радног вијека је био у просвјети, од 1982. на руководећим функцијама, тако да је до рата 1991. директор Центра за усмјерено у образовање у Г. Пољу, а после је „Откоса“ и одласка из Билогоре је у Барањи, директор више основних школа, од 1994. функционер у Министарству просвјете РСК, а 1995. именован од Владе РСК за директора Завода за уџбенике и наставна средства. После пада Крајине ради као Самостални стручни сарадник при Секретаријату за просвјету, науку и културу Вуковар, све до одласка из Белог Манастира крајем 1997. са породицом у Нови Сад, гдје је од 2014. у пензији. Душан је био изузетно активан и у бројним друштвено - политичким, културним и спортским организацијама, гдје обавља низ послова и функција, од одборника у Скупштини општине Г. Поље до народног посланика у Скупштини РСК. На спортском плану се истакао као фудбалски тренер, гдје издвајамо НК "Билогорац", "Обилић" Будимци и "Шпарту" Бели Манастир.

САДРЖАЈ

Предговор	5
ОДГОВОР НА „ОТКОС“	9
ГРУБИШНОПОЉСКА KRONIKA	103
КЊИГОМ НА КЊИГУ (Ранко Раделић)	105
КАКО СУ ИВИЦА И ПЕРИЦА КОНСТРУИСАЛИ ИСТОРИЈУ	117
ПРИЛОЗИ	209
СРЕДЊОШКОЛСКО ОБРАЗОВАЊЕ	209
ПИСМО АЛОЈЗИЈУ СТЕПИНЦУ (Првослав Гризогоно)	217
Биљешка о аутору	222

CIP - Каталогизација у публикацији - Народна
библиотека Србије, Београд

355.426(497.5)"1991" 94(=163.41)(497.5
Билогора)"1991"

ЈЕЛИЋ, Душан, 1949- А Бог само ћути и гледа:
одговор на обмане хрватских аутора о рату
на Билогори 1991. / Душан Јелић. - 1. изд. -
Београд : Завичајно удружење "Билогора",
2016 (Београд : Donatgraf). - 224 стр. : илустр.
; 21 см. - (Библиотека Задужбина /
[Завичајно удружење "Билогора"] ; књ. 5)

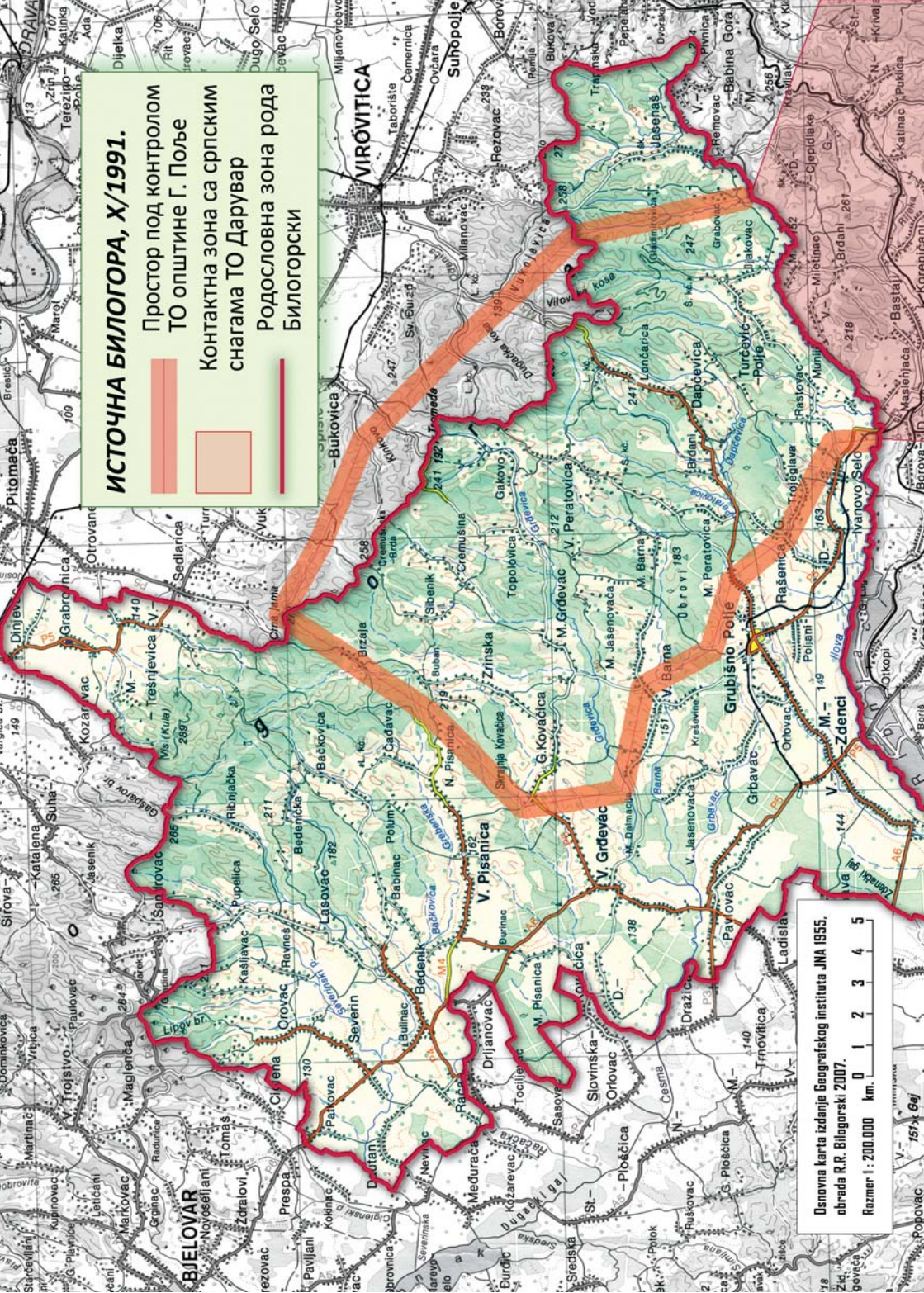
Ауторова слика. - Тираж 150. - Стр. 217-221:
Писмо Алојзију Степинцу / Првослав
Гризогино. - Биљешка о аутору> стр. 222. -
Напомене и библиографске референце уз
текст.

ISBN 978-86-912309-2-0

а) Срби - Историја - Билогора б) Грађански
рат - Билогора – 1991

COBISS.SR-ID 226740748

	Простор под контролом ТО општине Г. Поље
	Контактна зона са српским снагама ТО Дарувар
	Родословна зона рода Билогорски

Osnovna karta izdanje Geografskog instituta JNA 1955.,
 obrada R.R. Bilogorski 2007.

Razmer 1 : 200.000